

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

REUNION COMMUNE DE LA COMMISSION
JUSTICE ET DE LA COMMISSION DE L'INTERIEUR,
DE LA SECURITE, DE LA MIGRATION ET DES
MATIERES ADMINISTRATIVES

GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN DE
COMMISSIE VOOR JUSTITIE EN DE COMMISSIE
VOOR BINNENLANDSE ZAKEN, VEILIGHEID,
MIGRATIE EN BESTUURSZAKEN

Mardi

23-03-2021

Après-midi

Dinsdag

23-03-2021

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
cdH	centre démocrate Humaniste
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Suivi des recommandations de la commission d'enquête parlementaire "Attentats terroristes". Échange de vues avec M. Vincent Van Quickenborne, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord, et Mme Annelies Verlinden, ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique et questions jointes de

- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Un fonds d'indemnisation des victimes d'attentats terroristes" (55015751C) 1
- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La reconnaissance des victimes des attentats du 22 mars 2016" (55015752C) 1
- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Les aides octroyées aux victimes des attentats du 22 mars 2016 dans la procédure judiciaire" (55015754C) 1
- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'indemnisation des victimes des attentats du 22 mars 2016" (55015755C) 1
- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le soutien psychologique des victimes des attentats du 22 mars 2016" (55015760C) 1

Orateurs: Koen Metsu, Christoph D'Haese, Stefaan Van Hecke, Laurence Zanchetta, Ortwin Depoortere, Philippe Pivin, Koen Geens, Katja Gabriëls, Patrick Dewael, Roberto D'Amico, Bert Moyaers, Georges Dallemagne, Sophie Rohonyi, Vincent Van Quickenborne, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord, **Annelies Verlinden**, ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique

INHOUD

- Opvolging van de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie "Terroristische aanslagen". Gedachtewisseling met de heer Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee, en mevrouw Annelies Verlinden, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing en toegevoegde vragen van 1
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Een fonds voor de vergoeding van de slachtoffers van terreuraanslagen" (55015751C) 1
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De erkenning van de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016" (55015752C) 1
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Financiële hulp voor de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016 in het kader van de gerechtelijke procedure" (55015754C) 1
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De schadevergoeding voor de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016" (55015755C) 1
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De psychologische ondersteuning van de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016" (55015760C) 1

Sprekers: Koen Metsu, Christoph D'Haese, Stefaan Van Hecke, Laurence Zanchetta, Ortwin Depoortere, Philippe Pivin, Koen Geens, Katja Gabriëls, Patrick Dewael, Roberto D'Amico, Bert Moyaers, Georges Dallemagne, Sophie Rohonyi, Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee, **Annelies Verlinden**, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing

RÉUNION COMMUNE DE LA
COMMISSION DE LA JUSTICE ET
DE LA COMMISSION DE
L'INTÉRIEUR, DE LA SÉCURITÉ,
DE LA MIGRATION ET DES
MATIÈRES ADMINISTRATIVES

GEMEENSCHAPPELIJKE
VERGADERING VAN DE
COMMISSIE VOOR JUSTITIE EN
DE COMMISSIE VOOR
BINNENLANDSE ZAKEN,
VEILIGHEID, MIGRATIE EN
BESTUURSZAKEN

du

van

MARDI 23 MARS 2021

DINSDAG 23 MAART 2021

Après-midi

Namiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.33 uur en voorgezeten door mevrouw Kristien Van Vaerenbergh en de heer Ortwin Depoortere.

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 33 et présidée par Mme Kristien Van Vaerenbergh et M. Ortwin Depoortere.

01 Suivi des recommandations de la commission d'enquête parlementaire "Attentats terroristes". Échange de vues avec M. Vincent Van Quickenborne, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord, et Mme Annelies Verlinden, ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique et questions jointes de

- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Un fonds d'indemnisation des victimes d'attentats terroristes" (55015751C)
- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "La reconnaissance des victimes des attentats du 22 mars 2016" (55015752C)
- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Les aides octroyées aux victimes des attentats du 22 mars 2016 dans la procédure judiciaire" (55015754C)
- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'indemnisation des victimes des attentats du 22 mars 2016" (55015755C)
- Sophie Rohonyi à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le soutien psychologique des victimes des attentats du 22 mars 2016" (55015760C)

01 Opvolging van de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie "Terroristische aanslagen". Gedachtewisseling met de heer Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee, en mevrouw Annelies Verlinden, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing en toegevoegde vragen van

- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Een fonds voor de vergoeding van de slachtoffers van terreuraanslagen" (55015751C)
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De erkenning van de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016" (55015752C)
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Financiële hulp voor de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016 in het kader van de gerechtelijke procedure" (55015754C)
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De schadevergoeding voor de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016" (55015755C)
- Sophie Rohonyi aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De psychologische ondersteuning van de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016" (55015760C)

Kristien Van Vaerenbergh, voorzitter: We beginnen onze vergadering bij de grootste fractie, de N-VA.

01.01 Koen Metsu (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de voorzitter, collega's, we gaan erin vliegen. Hopelijk is er nog tijd voor een tweede ronde, voor de meer technische betogen. We zouden dit kunnen beschouwen als een algemenere beschouwing.

De heer Van Quickenborne heeft vorige keer al gezegd dat men uitvoerig werk heeft gemaakt van die 640 bladzijden. Dat klopt. Ik ben er ook eindelijk door geraakt. Het lijkt mij echter een beetje een knip-en-plakwerk vanuit diverse kabinetten. Ik mis nog altijd de rode draad. Vorige week vrijdag werd dan afgesproken dat er nog een nieuw schema zou komen. Dat zou een overzichtstabel zijn waarin was opgenomen wat er allemaal is afgesproken in de parlementaire onderzoekscommissie en wat er al was afgevinkt.

Ik wil dit nog wat aanscherpen. Graag verneem ik wat er allemaal al is afgevinkt door de vorige regering en wat door de huidige regering. Vrijdag werd ik daar niet veel wijzer uit. Ik hoorde praten over de Passenger Name Record (PNR), het controleren van de passagiersgegevens. We hadden het onder andere over de nachtelijke huiszoekingen, over de Local Taskforces (LTF), de lokale integrale veiligheidscellen. Focus werd zelfs allemaal benoemd. Dat zijn zaken die destijds al werden goedgekeurd. Ik ben vooral benieuwd naar wat er nu in de steigers staat. Er zijn een paar wetsontwerpen aangekondigd, maar ik ben ook heel erg benieuwd hoe we nu verdergaan. Hoe zullen we ervoor zorgen dat we niet slabakken, dat we niet weer zullen wachten op een volgende terreurdaad om dan weer reactief te moeten werken? Deze regering moet niet enkel geldelijke middelen vrijmaken, maar ook bezig zijn met inhoud en het verstrekken van onder andere die veiligheidsdiensten.

Ik zal in deze eerste ronde geen technische vragen stellen. Ik zal mijn tussenkomst beperkt houden en dan kan de heer D'Haese aansluiten. Ik zou zes algemene vragen willen stellen die betrekkelijk eenvoudig te beantwoorden zijn.

De eerste categorie vragen gaat over de terroristen zelf. We weten dat de Zweedse regering destijds tot een compromis is gekomen. Iemand die veroordeeld werd voor lidmaatschap van een terreurgroepering zou vijf jaar cel krijgen. Voor de N-VA was dat het absolute minimum. We hebben niet meer uit de brand kunnen slepen. We merken nu natuurlijk dat in België vijf jaar soms drie jaar wordt en in het vorige week besproken geval van mevrouw Noura Firoud kan dat tot vijf maanden herleid worden.

Wat is de doelstelling van de federale regering? Wordt de strafmaat opgetrokken? Opnieuw, in ons zult u hiervoor een goede bondgenoot vinden.

De tweede vraag over de terroristen is heel belangrijk omdat er sinds een week of twee een gamechanger is. De regering heeft zich duidelijk uitgesproken en wil vrouwen actief repatriëren op een case-by-casebasis. Een onderzoeksteam zal uitmaken of zij oprecht berouw tonen en, zo ja, dan zouden zij actief naar België worden gerepatriëerd. Minister Van Quickenborne verwees naar een artikel in *De Morgen* dat ondertussen juist wordt geïnterpreteerd door ons allebei. Nooit ofte nimmer werd er gesuggereerd dat de N-VA die vrouwen naar België zou willen repatriëren, maar wij willen hen wel ginds *cas par cas* van elkaar scheiden. Nu horen wij dat niet enkel de

01.01 Koen Metsu (N-VA): Comme le ministre Van Quickenborne l'a lui-même indiqué, un travail intense a été fourni dans le cadre du suivi des recommandations de la commission d'enquête. Moi-même, je suis enfin parvenu au bout de ces 640 pages. Il s'agit cependant surtout d'un copier-coller de contributions de plusieurs cabinets dont je cherche en vain le fil rouge. Vendredi, un tableau synoptique nous avait été promis avec tous les accords pris au sein du gouvernement actuel et les mesures mises en œuvre sous le gouvernement précédent. Pouvez-vous nous éclairer plus précisément à ce sujet? Quelles sont les mesures qui seront prochainement appliquées? Comment veillerons-nous à aller de l'avant?

La suédoise était arrivée à compromis concernant la durée d'emprisonnement, en l'occurrence cinq ans, qui serait infligée pour appartenance à un groupement terroriste. Dans la pratique, ces cinq ans sont en réalité réduits à trois ans et parfois même à cinq mois. Le gouvernement relèvera-t-il le taux de la peine?

Le gouvernement veut à présent procéder au rapatriement non seulement des enfants jusqu'à douze ans mais aussi de femmes, après examen, au cas par cas et par une équipe d'enquêteurs, de la sincérité des regrets exprimés par les intéressées. Des magistrats locaux sont pourtant prêts à juger les *foreign terrorist fighters* (FTF), ce qu'ils ont d'ailleurs déjà fait pour des terroristes principalement irakiens et syriens. Le ministre peut-il commenter les projets du gouvernement en la matière?

Par ailleurs, il n'est aucunement question de retirer la double nationalité aux terroristes. Dans notre pays, une telle mesure serait, nous dit-on, mal acceptée. Il est exact que le juge dispose déjà de cette possibilité et qu'il y est parfois ef-

kinderen tot 12 jaar, maar ook de vrouwen zouden kunnen terugkomen. Ik vraag mij af wat de volgende stap is.

Ik heb al een voorzet gegeven over het berechten ter plaatse. Een paar maanden geleden waren wij ter plaatse. De plaatselijke rechters zijn klaar om de *foreign terrorist fighters* in een tribunaal te berechten. Er zijn ginds al 3.000 terroristen effectief berecht, met minimumcelstraffen van 20 jaar. Het gaat voornamelijk om Irakezen en Syriërs. Nu vraagt men een soort internationaal comité om te kunnen beginnen met de berechting van de *foreign terrorist fighters*. Ik wil dus het standpunt van de regering hierover kennen, maar ook hoe zij de vrouwen praktisch wil repatriëren. Als men zulke uitspraken doet, ga ik ervan uit dat er al een soort gameplan is, dus ik ben heel benieuwd naar dat plan.

Iets wat ik ook mis, is de afname van de dubbele nationaliteit van terroristen. Daar werd ook nog met geen woord over gerept. Daarover mag de regering ook wel eens kleur bekennen. Ik heb vorige week ook gezegd – ik wil niet in herhaling vallen – dat in het verkiezingsprogramma van de VVD, de alom geprezen, echte liberalen in Nederland, staat dat zij zelfs de unieke, Nederlandse nationaliteit zouden willen ontnemen van hun terroristen. Bij ons blijkt het te moeilijk om de Belgische nationaliteit af te nemen van die terroristen als zij de dubbele nationaliteit hebben. Een rechter kan dat natuurlijk al – minister Van Quickenborne verwijst daarnaar – en dat gebeurt ook al, maar wat ons betreft, mag dat automatisch gebeuren en moet men niet veroordeeld zijn tot een effectieve gevangenisstraf van vijf jaar. Het mag ook voor mensen die Belg zijn van bij de geboorte wat de N-VA betreft.

Na deze drie vragen over de terroristen kom ik bij de slachtoffers.

Gisteren, tijdens de rouwhulde, heb ik heel mooie toespraken gehoord, zowel van onze eerste minister als van de slachtoffers zelf. Tussen de regels heb ik een boodschap van hoop gehoord.

Vorige week heeft deze regering wel een diffuus signaal verstuurd, vind ik. Een slachtoffer belde mij onlangs op met de boodschap dat ze van minister Van Quickenborne slechts een aalmoes krijgen, terwijl intussen de graanschuur leeggeroofd wordt. Er is in 300.000 euro voorzien voor V-Europe om twee coaches aan te stellen voor 1.500 slachtoffers. Maar tegelijk kan van het Garantiefonds geen sprake meer zijn. Daarbij mogen we niet verwijzen naar wat er in 2018 beslist is, want dat is voor ons geen substituuut of vervanging van dit garantiefonds. Ook op dit punt ben ik zeer benieuwd naar de visie van de regering en hoe men wil vermijden dat de slachtoffers in de kou blijven staan.

Bovendien is er ook nog het unieke loket, dat nu al bestaat voor Belgische slachtoffers in het buitenland. Dat ontzorgt hen administratief. Vanochtend heb ik nog een getuigenis gehoord van een slachtoffer, dat zei dat er vijftien bladzijden moesten ingevuld worden daags na de aanslag terwijl het nog niet in staat was om één bladzijde te lezen. Het unieke loket is er nu wel, zoals vrijdag ook gezegd, maar het werkt nog niet. De facto is er het er dan ook niet. Ook daar zijn we heel erg benieuwd naar hoe en wanneer men het unieke loket zal organiseren. Voor dit soort voorspelbare vragen zullen de ministers wel goed gewapend zijn.

fectivement recouru, mais nous souhaiterions que ce retrait soit automatique, même sans condamnation à une peine d'emprisonnement effective de cinq ans. De plus, nous estimons que des Belges de naissance pourraient également en faire l'objet.

Dans les discours prononcés hier, j'ai perçu une note d'espoir. Les victimes ont toutefois le sentiment d'être abandonnées parce qu'il n'est aucunement question de la création d'un fonds de garantie. Les décisions qui ont été prises en 2018 ne constituent pas une réelle initiative en ce sens. Dans l'intervalle, on a décidé de consacrer 300 000 euros à la désignation de deux coaches chargés d'accompagner 1 500 victimes. Le guichet unique a certes été créé mais il n'est pas encore opérationnel. Quand démarrera-t-il effectivement ses activités?

En 2022, nous assisterons au plus vaste procès jamais organisé contre le terrorisme dans notre pays. La proposition de la N-VA de confier à un jury professionnel le soin de juger dans ce dossier, proposition qui bénéficiait encore du soutien de Mme Gabriëls avant l'in-

Maar dan is er het proces. Ik wilde bijna zeggen: we staan aan de *vooravond* van het proces. Maar dit is België. In 2022 zullen we allemaal getuige zijn van het grootste terreurproces dat ons land ooit meegemaakt heeft. De N-VA, met de steun van Katja Gabriëls van Open Vld, heeft geprobeerd om grondwetsartikel 150 te wijzigen. Mevrouw de voorzitter, u was daar nog de initiatiefneemster na de voorzet van talrijke slachtoffers om het proces niet voor een assisenhof te brengen, om geen volksjury te laten oordelen maar een beroepsjury. Zo zouden we vermijden om nog eens negen maanden tot een jaar in een posttraumatisch stressscenario terecht te komen, om nog eens de 30.000 schuldvragen te aanhoren en te verwerken.

De handtekening van mevrouw Gabriëls is verdwenen van ons wetsvoorstel nadat de Vivaldi-coalitie de eed had afgelegd.

We hebben de minister van Justitie toen op een hoorzitting uitgenodigd, maar hij heeft daar niets gezegd. Hij heeft niet gezegd of hij voor of tegen is. Het was eigenlijk heel diffuus. Voor mij was het vast en zeker niet verhelderend. Uit zijn uitleg kon ik opmaken dat hij best wel empathie had voor de slachtoffers en ons voorstel best begreep, maar het heeft de toets van het Parlement niet doorstaan, het werd afgekeurd. Mijn laatste vraag, de zesde in de eerste ronde, waarna ik het woord geef aan collega D'Haese, is de volgende. Hoe ziet u dit proces? Wordt er nog iets aangepast? Is er iets in de maak? Kunt u ter zake iets meedelen ter geruststelling van die talloze slachtoffers die er absoluut niet aan toe zijn om, al is het pas volgend jaar, opnieuw maanden en maanden geconfronteerd te worden met zulke calvarietocht?

Mevrouw de voorzitter, in een eerste ronde beperk ik heel graag mijn spreektijd. Ik weet dat we weinig tijd hebben. Voor de technische kwesties zullen we in een tweede ronde terugkomen, maar graag eerst nog collega D'Haese ter aanvulling.

01.02 Christoph D'Haese (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik sluit mij heel graag aan bij de wijze woorden en vraagstelling van collega Metsu. Het zal u zijn opgevallen dat hij zes vragen naar voren heeft geschoven. Zoals dat in een goede rechtsstaat past, zit daar een perfect evenwicht in tussen daders en slachtoffers. Drie vragen hebben betrekking op de daders en drie hebben betrekking op de slachtoffers.

De stukken die we hebben ontvangen, meer dan 600 bladzijden, zijn eigenlijk een veelkoppige draak. Er zit ongelofelijk veel in. Ik wil de mensen die achter de documenten zitten, langs deze weg bedanken voor datgene wat al werd uitgeschreven. Het spijtige is dat het niet goed gecoördineerd is en evenmin vertaald. Collega Pivin heeft er reeds op gewezen dat bepaalde stukken in de andere taal zijn opgesteld. Uit respect voor de rechtsstaat denk ik dat we daar op een passende manier moeten mee omgaan.

Valt het u ook op – ik heb heel aandachtig en kritisch geluisterd – dat in de verslaggeving over de herdenking van de aanslagen eigenlijk bijna niet wordt gesproken over de motieven van de daders? Echt waar, lees er eens de artikels op na, de mooie speeches en de berichten. Het is markant, gezagsdragers en journalisten worstelen duidelijk met een *inconvenient truth*, om dat woord in een andere

stallation de la Vivaldi, a été rejetée. De ce fait, les victimes se retrouvent une fois de plus dans un scénario de stress post-traumatique. Que compte faire le gouvernement pour éviter que les victimes ne soient une nouvelle fois confrontées à de longs mois de calvaire?

01.02 Christoph D'Haese (N-VA): Les questions posées par notre collègue Metsu reflètent un équilibre entre les auteurs et les victimes. Le document de plus de 600 pages que nous avons reçu constitue une véritable Hydre de Lerne. Nous regrettons de devoir constater le faible degré de coordination des différentes initiatives et la présence de documents non traduits. Le respect de l'État de droit requiert des méthodes de travail plus appropriées.

Il est frappant de constater que les comptes rendus de la commémoration des attentats ne s'intéressent guère aux motivations des auteurs. Les responsables politiques et les journalistes sont manifestement mal à l'aise face à une vérité qui les dérange. Les actes

context hier te citeren. Nee, ons land werd niet plots het slachtoffer van anonieme terreurdaden die een vorm van zinloos geweld waren. Het terrorisme ging uit van radicale moslims. Organisaties als IS, Boko Haram, Taliban en Al Qaeda hebben al tienduizenden doden gemaakt over de hele wereld. De meeste slachtoffers zijn trouwens andere moslims.

In Europa vielen er slachtoffers, niet alleen bij ons, maar ook in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Zweden. Ik had ook de gelegenheid tot een heel lang gesprek met de Franse procureur des Konings naar aanleiding van het bezoek van onze onderzoekscommissie aan Frankrijk. Dat heeft op mij een bijzonder diepe indruk gemaakt. Ik denk dat wij een meer dan morele plicht hebben om op gepaste wijze om te gaan met de bevindingen van de onderzoekscommissie.

Op mijn beurt en zonder het te hebben afgesproken, heb ook ik zes themata, die perfect aansluiten bij wat collega Koen Metsu naar voren heeft gebracht.

Collega's, het kan niet de bedoeling zijn dat wij pro domo elk een pleidooi houden. Wij moeten werkelijk iets doen voor de slachtoffers en iets doen ter bestrijding van die verschrikkelijke vorm van criminaliteit. Ik denk dat het goed is dat onze commissie aan de slag gaat met datgene wat het Parlement wordt aangereikt. Dat vindt men dan ook perfect samengevat in de opvolgingstabel met zes belangrijke juridische en wetenschappelijke kapstukken. Die zes kapstukken kunnen ook een vervolgtraject betekenen om verder diepgaand te onderzoeken. Elk van die facetten moeten wij onder het juridisch en wetenschappelijk vergrootglas leggen.

Het eerste thema gaat over informatiebeheer, wat meer dan ooit actueel is. Denk maar aan de problematiek van de geëncrypteerde communicatie, het blootleggen ervan en de wettelijkheid ervan.

Het tweede thema is de gerechtelijke politie, de rol van de gerechtelijke politie en de reorganisatie van de DJSOC. Hoe zou het daarmee overigens gesteld zijn? Welke zijn daarin de concrete verbeteringen?

Ten derde, we zien ook dat recht mensenwerk is. Het derde thema is hrm, werving en selectie bij mensen die een performant en adequaat apparaat kunnen bestaffen.

Ten vierde, we hebben een heel beklijvende getuigenis gehad van Peter De Buysser over de internationale politiesamenwerking. Het is te lang geleden dat ik iets gehoord heb over verbindingsofficieren.

Het vijfde thema gaat over bestuurlijke politie. Steeds meer wordt er aandacht gevraagd voor die problematiek. Enkele wetgevende initiatieven staan in de steigers, maar ik denk dat wij daarop echt maximaal moeten inzetten.

Een laatste thema is alles wat met integriteit te maken heeft, integriteit binnen de volledige politie. Dat debat heeft zeker raakvlakken met andere maatschappelijke discussies, waarbij ik denk aan de bestrijding van de verdovende middelen, een heel belangrijke problematiek die wij zeker onder de aandacht moeten houden.

terroristes ont été commis par des musulmans extrémistes et les organisations intégristes ont déjà fait des milliers de victimes dans le monde, principalement d'ailleurs parmi les musulmans eux-mêmes.

Nous devons réagir de manière appropriée aux conclusions de la commission d'enquête. Nous devons privilégier une approche scientifique et juridique des thèmes qui ressortent du tableau de suivi. La gestion de l'information est plus que jamais d'actualité – il suffit de songer à cet égard à l'information cryptée. Nous devons également nous pencher sur le rôle de la police judiciaire ainsi que sur la réorganisation de la direction centrale de la lutte contre la criminalité grave et organisée (la DJSOC). La gestion des ressources humaines requiert également notre attention, car le droit, c'est avant tout de l'humain. J'en viens à présent à la coopération policière internationale, avec des officiers de liaison dont cela fait un bon moment que nous n'avons plus entendu parler. Plusieurs initiatives législatives relatives à la police administrative ont déjà été prises mais nous devons nous concentrer au maximum sur ces questions. L'intégrité au sein de la police constitue également un enjeu majeur sous l'angle de la lutte contre le trafic de stupéfiants.

Een element dat ik nog wil aanhalen en waarop ik zeker nog zal terugkomen, is de waanzinnige operatie waar we voor staan, namelijk de organisatie van dat assisenproces.

Daarbij zal absoluut ook aandacht nodig zijn voor het slachtoffer.

Ik heb in mijn leven wat assisenprocessen gedaan. Ik moet u niet verhalen dat elk proces heilzaam kan zijn voor de slachtoffers. Zoals de heer Metsu al aangaf, is het proces een heel moeilijk momentum voor elk slachtoffer in het bijzonder. Wij moeten dus enorm waakzaam zijn dat wij ook voor de duurtijd van het immense proces de nodige bijstand aan de slachtoffers geven. Zij zijn immers met velen en het leed is immens.

Mevrouw de voorzitter, teneinde niet te veel in monologen te vervallen, kunnen wij straks misschien bekijken op welke manier wij een modus operandi kunnen uitwerken met de commissie, rekening houdende met de bevindingen die Kamerbreed door oppositie en meerderheid en bij unanimité zijn goedgekeurd. Het is een lijvig werkstuk waaruit wij alleen maar kunnen leren. De proef die wij zeker moeten doen en waarop de N-VA-fractie zeker zal toezien, is bekijken op welke manier de doelstellingen waarover consensus was, in de praktijk vorm krijgen ten goede van de rechtsstaat.

01.03 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, ik zal spreken en mijn collega Thibaut zal eventueel in een tweede ronde of op het einde nog het woord nemen.

Mevrouw de minister, mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreide toelichting vorige week.

Collega's, ik heb een paar pijnpunten die al een tijdje meegaan en die ik nu even wil oplijsten.

Wij hebben de voorbije dagen heel veel getuigenissen gehoord van slachtoffers. Behalve de positieve ervaringen met hulpverleners en behandelende artsen alsook met de enorme inzet van individuen – er werd terecht verwezen naar het werk in het Slachtofferfonds – hoorden wij vooral veel boosheid en bitterheid op het systeem dat niet werkt en veeleer tegenwerkt, dat de slachtoffers niet helpt, maar hun leed nog vergroot en dat na vijf jaar nog altijd remt en frustreert.

Het is een structureel probleem dat ondanks de vele aanbevelingen van de onderzoekscommissie, nog niet helemaal is weggewerkt. Het was een sterk rapport van meer dan duizend pagina's met heel veel aanbevelingen, waarvan vele zijn uitgevoerd en in uitvoering zijn. Echter, vooral het deel over de hulp aan slachtoffers is een probleem.

Wat zijn de Belgische problemen waarvoor we de komende maanden en jaren moeten proberen oplossingen te vinden? Er zijn problemen rond de erkenning van de lichamelijke, maar ook de psychische letsels. Er is nog altijd een heel groot probleem met het inschatten van de schade. De verhalen over de vele, steeds terugkomende onderzoeken zijn gekend.

Er doen zich daar verschillende problemen voor. Een eerste probleem zijn de tegenstrijdige vaststellingen en heel grote verschillen in de vaststellingen van percentages van invaliditeit. We konden

En ce qui concerne l'organisation du procès d'assises, une assistance doit être offerte aux victimes pendant toute la durée de la procédure car leur souffrance face aux moments difficiles auxquels ils seront confrontés sera sans aucun doute immense. Nous devons examiner comment nous pouvons donner forme aux recommandations de la commission d'enquête dans l'intérêt de l'État de droit.

01.03 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Je souhaiterais passer en revue la liste des points qui posent problème. En dépit des nombreuses recommandations formulées par la commission d'enquête, l'aide aux victimes demeure un véritable point d'achoppement. Ainsi, l'évaluation des dommages pose question. À cet égard, je songe d'abord aux écarts importants entre les constats des médecins contrôleurs des mutuelles et ceux des médecins judiciaires indépendants et des assureurs concernant les taux d'invalidité. Ces différences s'expliquent par le fait que les assureurs souhaitent déboursier un minimum et tentent de faire signer par les victimes un accord sur un faible pourcentage. Un refus contraindrait les victimes à se lancer dans un procès alors que l'énergie pour faire face à ce genre de situation leur fait défaut.

getuigenissen van slachtoffers lezen, waarbij de controlearts van de ziekenfondsen de invaliditeit schat op 68 % en een onafhankelijke gerechtsarts tussen 60 en 70 %, terwijl de verzekeraars de invaliditeit op 10 tot 12 % schatten. Dit kan dus niet.

Het grote probleem bij het beoordelen van blijvende invaliditeit is dat de verzekeraars liefst zo weinig mogelijk betalen. Zij proberen de slachtoffers een akkoord te laten tekenen met een zo laag mogelijk percentage van invaliditeit. Wie daarmee niet akkoord gaat, kan beginnen procederen, vaak jarenlang, wat veel geld en vooral heel veel energie kost, energie die de slachtoffers daarvoor vaak niet hebben en die ze nodig hebben om er zelf bovenop te geraken.

Een tweede vaststelling is dat de deskundigen en de controleartsen vaak voor de verzekeraars werken. Dat is een probleem dat zich niet alleen voordoet in zaken van terreur, maar ook in andere schadegevallen, zoals verkeersongevallen. Veel controleartsen en experts die worden aangesteld, werken ook voor verzekeringsmaatschappijen. Dat leidt vaak tot percentages van invaliditeit die veel lager worden ingeschat dan eigenlijk zou moeten.

Wij bespreken dit al jarenlang in de Kamer. Dat gebrek aan objectiviteit of minstens de schijn van objectiviteit en onpartijdigheid is een groot probleem. Mijn fractie en ik hebben al eerder voorgesteld om naar een systeem te gaan waarbij deskundigen zouden moeten kiezen. Ofwel werken ze als controlearts voor verzekeringsmaatschappijen ofwel werken ze als onafhankelijk expert, aangesteld door Justitie of door de overheid, maar de twee combineren is geen goede zaak. Veel van de schrijnende verhalen die we horen, zijn immers terug te brengen tot dit probleem, tot dit conflict.

Een klacht die wij vaak hebben gehoord, gaat over het vaststellen van het posttraumatisch stresssyndroom (PTSS). Dat is een oud zeer en is ook al vaak aangehaald: in België is er eigenlijk te weinig expertise bij controleartsen en deskundigen om dat PTSS te kunnen vaststellen. Er waren daarover ook heel duidelijke getuigenissen. Er zijn bijvoorbeeld tientallen dossiers van experten die weigeren een link te zien tussen psychische problemen en de aanslag. Er is ook geen duidelijke lijst van erkende traumatherapeuten en dat maakt het natuurlijk niet gemakkelijker. Een buitenlands slachtoffer van de aanslag in Brussel getuigde in de krant dat hij in België een expertise liet uitvoeren: zijn posttraumatisch stresstrauma werd laag ingeschat. In zijn eigen land werd dat overgedaan in een gespecialiseerd ziekenhuis dat ervaring heeft met posttraumatische stress bij soldaten die uit oorlogsgebied komen en daar schatte men zijn psychische schade vijf maal hoger in.

Wat kunnen wij daaraan doen? De regering moet initiatieven nemen om ervoor te zorgen dat wij effectief meer expertise hebben in ons land en dat die expertise ook wordt ingezet, dat in opleidingen wordt voorzien en dat slachtoffers van posttraumatische stress – niet alleen in deze situaties, maar vaak ook in andere situaties – ook in België terecht kunnen bij voldoende experten.

Er zijn ook problemen aangehaald in verband met het recht op een herstelpensioen. Dat is nu niet de bevoegdheid van een van beide ministers hier aanwezig, maar het heeft allemaal vaak te maken met hetzelfde probleem, namelijk het bepalen van de invaliditeitsgraad, die

De plus, les experts et les médecins contrôleurs travaillent souvent aussi pour les compagnies d'assurance et, de ce fait, les taux d'invalidité sont évalués à la baisse. Un problème analogue se pose d'ailleurs également concernant les accidents de la route. Cette apparence de partialité constitue un réel problème. Notre groupe a déjà proposé par le passé d'imposer aux experts d'opter soit pour une carrière d'expert dans le domaine des assurances, soit pour une activité d'expert judiciaire désignée par la justice ou tout autre pouvoir public.

L'absence d'expertise pour la constatation du syndrome du stress post-traumatique ne date pas d'hier. Il n'existe pas non plus de liste claire des thérapeutes des traumatismes. Il appartient donc aux pouvoirs publics de veiller à l'organisation des formations nécessaires pour que les victimes de stress post-traumatiques disposent en Belgique également de suffisamment de thérapeutes auxquels ils puissent s'adresser. Un problème de même nature se pose d'ailleurs concernant la pension de réparation, pour laquelle les victimes n'atteignent pas, pour les raisons précitées, le taux d'invalidité requis de 10 %.

minimaal 10 % moet zijn, terwijl veel slachtoffers dat niet halen, vaak ook op basis van tegenstrijdige vaststellingen van diverse deskundigen en controleartsen. Ook dat is een probleem dat echt moet worden aangepakt.

Ik kom bij de discussie over het fonds, mijnheer de minister, de olifant in de kamer. Ik schrok toen ik las dat de aanbeveling over het creëren van zo'n fonds niet zou worden uitgevoerd, temeer daar er in het regeerakkoord expliciet is vermeld dat alle aanbevelingen van de onderzoekscommissie zouden worden uitgevoerd. Ik stel vooral vast dat er enorm veel verwarring is over wat er in het verleden is beslist en wat de draagwijdte daarvan precies was.

U zei dat het Parlement in de vorige legislatuur, in 2018, heeft gekozen om het plafond voor de noodhulp door de Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders op te trekken van 30.000 naar 125.000 euro. Dat werd inderdaad in 2019 in een wet gegoten. U zei daar echter bij dat daarmee de aanbeveling van de commissie werd uitgevoerd en daar ben ik het niet eens mee. Ik heb in de voorbereidende werken van de wet van 2019, die eind 2018 is besproken in de commissie en de plenaire vergadering, nagekeken hoe die bespreking nu eigenlijk is verlopen.

We kunnen die conclusie daar absoluut niet uit trekken. Het is juist dat de plafonds voor noodhulp zijn opgetrokken. U zei het echter reeds, het gaat over plafonds voor noodhulp. Het gaat over voorschotten. Het gaat niet over de uitkering van definitieve vergoedingen, van herstelvergoedingen. De beslissing om de plafonds voor noodhulp te verhogen, was uiteraard een goede zaak, maar zo'n systeem staat los van de creatie van een fonds dat gelijkaardige problemen in de toekomst op een meer structurele manier moet aanpakken.

Daarom werden er ook amendementen ingediend bij de bespreking van die wetsontwerpen, eerst bij de bespreking in de commissie in december 2018 en nadien ook in de plenaire vergadering. Die amendementen bevatten toen een toevoeging aan de tekst. Het ging niet om een vervanging van de vergoeding van noodhulp. Neen, het ging om extra artikelen. Die toevoeging betrof de creatie van zo'n fonds. De amendementen werden in de commissie ingediend door mevrouw Onkelinx, vertegenwoordigers van sp.a, de heer Brotcorne van cdH en ikzelf. Ze werden weggestemd door de toenmalige meerderheidspartijen, die wilden zo'n fonds niet.

U moet het maar even nalezen in het verslag, mevrouw Onkelinx zei terecht dat het probleem met de tekst is dat hij stelt dat de commissie voor financiële hulp aan de slachtoffers een eerstelijnsactor is met subrogatierecht, maar tegelijk een heel beperkte armslag heeft. Het is immers geen waarborgfonds en keert dus ook geen herstelvergoedingen uit. Dat was slechts een beperkte vooruitgang toentertijd.

Die visie staat haaks op wat de onderzoekscommissie vroeg. Er had een waarborgfonds moeten worden ingesteld, zodat er garantie is op een snelle en adequate vergoeding, waarbij alle slachtoffers, ongeacht hun herkomst en woonplaats, op dezelfde manier zouden worden vergoed.

Selon le ministre, la recommandation de la commission d'enquête relative à la création d'un fonds de garantie a été mise en œuvre par la décision de relever de 30 000 à 125 000 euros le plafond pour l'aide urgente octroyée par la Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels. Ces plafonds concernent toutefois uniquement des avances et non une indemnité en réparation effective. La décision précitée n'équivaut pas à la création d'un fonds qui garantirait une approche plus structurelle. C'est pourquoi plusieurs partis de l'opposition avaient déposé tant en commission qu'en séance plénière des amendements à la loi de 2019 tendant à la création d'un fonds, amendements qui ont toutefois été rejetés par la majorité de l'époque. Dans le rapport, Mme Onkelinx fait observer que la marge de manœuvre de la Commission pour l'aide financière est très limitée. Il ne s'agit en effet pas d'un fonds de garantie qui octroierait des indemnités en réparation. La décision concernant le relèvement des plafonds de l'aide urgente octroyée par la Commission ne constitue donc pas une réponse à la demande formulée par la commission d'enquête: il aurait fallu créer un fonds de garantie qui aurait veillé à une indemnisation rapide et adéquate des victimes. Il ressort des travaux préparatoires à la loi que le ministre de la Justice de l'époque, M. Geens, ne considérait pas cette loi comme un point final et estimait qu'il fallait s'atteler à la mise en place d'une réglementation plus fondamentale.

Het antwoord van de toenmalige minister van Justitie, de heer Geens, gaf ook aan dat die beslissing eigenlijk geen eindpunt hoefde te zijn, dat het werk hiermee nog niet af was. Hij zei letterlijk, ik citeer uit het verslag van de commissiezitting: "De Franse regeling is niet slecht. Ze maakt een snelle vergoeding van de slachtoffers mogelijk, zonder dat de verzekeringsmaatschappijen daarbij worden betrokken. Het is denkbaar dat er in België ooit een dergelijke regeling komt. De minister wijst echter op de minpunten van de Franse regeling." Dan argumenteerde de minister waarom de regeling zoals ze in Frankrijk bestaat, ook voor een stuk minpunten heeft, terecht. De minister gaf duidelijk aan dat een meer fundamentele regeling iets was waaraan wij in de toekomst konden werken.

Dan duikt er grote verwarring op, want de minister zegt het volgende: "De onderzoekscommissie heeft verzocht om een fonds op te richten met een systeem van indeplaatsstelling jegens de verzekeringsmaatschappijen gebaseerd op de wet van 1 april 2011. De minister was er te goeder trouw van overtuigd dat de onderzoekscommissie het had over de wet van 1 april 2007." Dat staat in het verslag en daar is het fout gelopen: de wet van 1 april 2011 waarnaar verwezen werd door minister Geens en waarnaar verwezen wordt in het verslag, bestaat niet. De wet van 1 april 2011 bestaat niet.

Er zijn wel twee andere wetten: de wet van 13 november 2011 die de schade regelt uit technologische ongevallen en de wet van 1 april 2007 betreffende de schadeloosstelling ten laste van de verzekeringsmaatschappijen bij terroristische daden. Tussen die twee wetten is er verwarring ontstaan.

Het model dat de onderzoekscommissie voor ogen had, was dat van de wet van 13 november 2011 houdende technologische ongevallen, waar ook uitvoerig uit werd geciteerd in het verslag. Die wet is er gekomen na de gasramp in Ghislenghien, die wij ons nog allemaal herinneren. Ook daar waren er gelijkaardige problemen: verschillende partijen, verschillende verzekeraars – een tiental zelfs –, BA-verzekeraars van diverse betrokken firma's, organen en opdrachtgevers. Sommige slachtoffers waren aan het werk, sommige slachtoffers waren op weg naar het werk enzovoort. Slachtoffers werden van het kastje naar de muur gestuurd.

Er is nu een robuuste wet voor slachtoffers van technologische rampen en daarnaast is er ook nood aan een wet voor slachtoffers van terreurdaden. Dat was het model dat de onderzoekscommissie voor ogen had en daarvoor pleiten wij. Als wij dat model ooit zouden maken, zal het nooit de problemen van de slachtoffers van de aanslagen van vijf jaar geleden oplossen, maar zij kan er wel voor zorgen dat, als er in de toekomst nog gelijkaardige aanslagen zijn – hopelijk niet –, er dan wel een robuust systeem is dat de slachtoffers kan helpen en vermijdt dat zij met een dergelijke administratieve en juridische rompslomp te maken krijgen.

Ik rond af met een oproep om toch de bespreking van de wet van 2019 in de Kamer en de aanbeveling nog eens heel grondig te bekijken, want er is voor een stuk een misverstand over wat er precies is gezegd en bedoeld wegens een foute datum van een wet waarnaar wordt verwezen. Ik ben er echt van overtuigd dat wij de stap moeten zetten om een robuuste wet te maken voor de toekomst.

Il y a alors eu une grande confusion concernant la loi sur laquelle la commission d'enquête voulait se baser pour la création d'un tel fonds. Selon le rapport, le ministre pensait erronément qu'il s'agissait de la loi du 1er avril 2007 alors que la commission d'enquête pensait, quant à elle, à la loi du 1er avril 2011 qui, en réalité, n'existe pas... Il y a eu confusion avec la loi du 13 novembre 2011 relative à l'indemnisation des dommages corporels et moraux découlant d'un accident technologique et la loi du 1er avril 2007 relative à l'assurance contre les dommages causés par le terrorisme. Le modèle visé par la commission d'enquête était celui de la loi du 13 novembre 2011 relative aux accidents technologiques qui est d'ailleurs abondamment citée dans le rapport. Cette loi avait été adoptée à la suite de la catastrophe de Ghislenghien dans laquelle de très nombreuses parties étaient impliquées ainsi qu'une dizaine d'assureurs et plusieurs catégories de victimes. Sur la base d'un tel modèle, un système robuste aurait pu être mis en place qui aurait épargné aux victimes les tracasseries administratives et judiciaires. Je demande donc que l'on réexamine de manière approfondie la recommandation de la commission d'enquête concernant cette matière ainsi que la loi. Le ministre est-il disposé à acquiescer à cette demande?

Mevrouw de minister, bent u ook bereid om die stap te zetten, want dat zou een belangrijk instrument zijn voor de toekomst? Tot daar mijn uiteenzetting.

01.04 Laurence Zanchetta (PS): Madame la présidente, madame et monsieur les ministres, je vous remercie pour vos interventions de la semaine dernière.

À la veille de ce triste anniversaire, il était important de faire le point sur le suivi des recommandations. Vous nous avez communiqué une série d'informations. Nous avons reçu un volumineux document de 600 pages. Nous aurions sans doute préféré un tableau plus clair mais nous nous en sommes accommodés.

Je tiens tout d'abord à saluer le travail qui a été effectué dans le cadre de la mise en place des Joint Decision Centers et des Joint Intelligence Centers. C'est un travail qui reflète vraiment ce que mon groupe plaide en termes d'organisation et de fonctionnement. J'entends que cela se met en place dans chaque arrondissement. Il est important que ces centres soient présents dans chaque arrondissement. J'aurais souhaité avoir un peu plus de précisions à cet égard au niveau des arrondissements.

Monsieur le ministre, vous avez mentionné la Banque-Carrefour, vendredi. On l'a dit, c'est un instrument essentiel dans la bonne circulation de l'information, un outil qui pourra être efficace. Cette Banque-Carrefour est-elle en place? Qu'en est-il aujourd'hui de la mise en place du nouveau mémorandum R? Qu'en est-il sur le terrain des suites du Plan Canal qui devait notamment comprendre des renforts pour les zones de police locale qui étaient concernées? On a longtemps pu constater les difficultés à maintenir ces agents sur le terrain. Qu'en est-il aujourd'hui?

Enfin, on a beaucoup entendu parler des indemnisations et du soutien aux victimes. Une série de mesures législatives ont été prises pour les victimes. Il reste du travail. Si des réflexions sont encore menées, le sont-elles pour les victimes des événements passés ou s'agit-il d'une réflexion sur les droits futurs?

Il nous revient qu'un montant de 1,6 million a été débloqué en faveur des associations de victimes afin de renforcer l'accompagnement. Pouvez-vous me confirmer que c'est bien le cas? À quelle date ces fonds seront-ils disponibles? Comment cela s'envisage-t-il du point de vue du soutien concret aux victimes? Différentes pistes sont explorées en ce moment et nous restons à la recherche de solutions pragmatiques.

01.05 Ortwin Depoortere (VB): Ik moet de heer D'Haese gelijk geven, ook ik heb moeten zoeken in de berichtgeving en in de toespraken bij de herdenkingen naar de oorzaak van deze aanslagen: het waren islamfundamentalisten. Dat mogen we niet vergeten en moeten we benoemen. Het politieke establishment heeft precies wat schrik om dat te benoemen. De heer Van Quickenborne gaf vorige week het voorbeeld. Men probeert nu een verhaal op te hangen alsof de strijd tegen zogenaamd extreemrechts de hoofdprioriteit verdient en dat dat eigenlijk in dezelfde categorie valt als de gewelddadige extreme terreurdaden van islamfundamentalisten. Uiteraard is niks

01.04 Laurence Zanchetta (PS): We hadden liever een duidelijke tabel dan een 600 pagina's tellend document gekregen. Ik ben blij met de oprichting van de Joint Decision Centers en de Joint Intelligence Centers. In elk arrondissement moeten er zo'n centra actief zijn. Ik zou daar graag meer toelichtingen over krijgen.

Werd de Kruispuntbank, een essentieel instrument in de doorstroming van de informatie, al opgericht? Hoe zit het met de implementatie van het memorandum R? Wat zijn de resultaten van het Kanaalplan, dat ook moest voorzien in versterkingen voor de politiezones? Geldt de reflectie over de schadeloosstelling van de slachtoffers voor situaties uit het verleden of betreft het toekomstige rechten? De slachtofferverenigingen zouden 1,6 miljoen euro krijgen om de begeleiding te verbeteren. Bevestigt u dat en wanneer zullen die middelen beschikbaar zijn? Hoe ziet men die concrete ondersteuning van de slachtoffers?

01.05 Ortwin Depoortere (VB): J'ai moi aussi dû chercher une référence à la cause des attentats, à savoir les intégristes musulmans. On s'acharne aujourd'hui à nous faire accroire que la lutte contre l'extrême droite constituerait une priorité par rapport à la lutte contre l'extrémisme musulman.

minder waar. Men probeert op die manier de aandacht af te leiden van het werkelijke gevaar, namelijk het islamfundamentalisme.

Uit cijfers die de heer Creyelman heeft opgevraagd bij de heer Van Quickenborne blijkt dat 662 slachtoffers van de aanslag in Zaventem en 166 slachtoffers van die in de Brusselse metro nog steeds wachten op een vergoeding van het slachtofferfonds. Het zijn cijfers om duizelig van te worden. Nochtans was een van de aanbevelingen dat er een garantiefonds zou worden opgericht. Dat garantiefonds komt er niet. Er wordt een alternatief gecreëerd, namelijk een Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders. Die commissie is wel gebonden aan een heel strikte wetgeving. De regering gaat wel heel licht over de gevolgen van deze keuze. Deze commissie onderzoekt de toekenning van financiële steun, maar geeft absoluut geen zekerheid op daadwerkelijke toekenning van de steun. De bedragen die kunnen worden uitgekeerd, zijn bovendien beperkt tot 125.000 euro. In de aanbeveling was nochtans uitdrukkelijk gesteld dat de werkelijke kosten die de slachtoffers hebben gemaakt, moeten worden terugbetaald. Een begrenzing van 125.000 euro zal voor een aantal slachtoffers absoluut onvoldoende zijn. De termijn is inmiddels verlopen. De slachtoffers kregen een termijn van drie jaar vanaf de datum dat de feiten officieel erkend zijn als terrorisme. Concreet betekent dit dat de termijn afgelopen is op 18 maart 2020. Veel slachtoffers zullen dus geen schadevergoeding meer krijgen omdat de termijnen eenvoudigweg verstreken zijn.

Tenzij ze zich burgerlijke partij stellen in het kader van een terreurproces waarvan men nu al weet dat het pas in september 2022 van start zal gaan. Het worden dus heel lange en bange dagen voor de slachtoffers die opnieuw een zeer pijnlijke procedure moeten doorlopen.

Mijnheer de minister, eigenlijk zijn er maar twee mogelijkheden. Ofwel wijzigt de wet bij hoogdringendheid, worden de termijnen verruimd evenals de bedragen die kunnen worden uitgekeerd door het fonds, op basis van de werkelijk geleden schade, ofwel installeert men alsnog een garantiefonds. Ik denk dat u buiten deze twee mogelijkheden geen alternatieven hebt.

Ik heb een aantal specifieke vragen voor minister Verlinden.

Mevrouw de minister, uit uw uiteenzetting van vorige week heb ik begrepen dat u voor wat de lokale politie betreft vooral een preventieve en informatieve rol voor hen ziet weggelegd. Ik vraag me af waarom we ons zouden beperken tot een preventieve en informatieve rol. Waarom zouden hen geen proactieve en reactieve actiepunten kunnen worden toegekend?

De rol van de wijkagent is volgens mij essentieel, ook in het herkennen en het vaststellen van vroegdetectie en het opvangen van signalen van radicalisering. U weet dat er daar in veel gevallen kleine delicten aan voorafgaan. Ik denk dat de rol van de wijkagent daarin wel degelijk cruciaal is. Maar deze functie moet wel kunnen worden uitgeoefend. We kennen immers allemaal de grote probleemwijken in onze grootsteden. Maar precies daar hebben onze politie-eenheden een tekort aan manschappen en financiële middelen, net daar waar het cruciaal is.

Après les attentats à Zaventem et dans le métro bruxellois, 828 victimes attendent toujours une indemnisation du fonds d'aide aux victimes. Il n'y aura pas non plus de fonds de garantie mais une Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence. Cette commission est liée par une législation très stricte et n'offre aucune garantie qu'une aide sera octroyée. De plus, les montants qui peuvent être alloués sont limités. De nombreuses victimes ne seront pas indemnisées parce que le délai de trois ans a expiré dans l'intervalle.

Soit la loi doit être modifiée d'urgence, soit il faut procéder à la création d'un fonds de garantie.

Pourquoi la ministre Verlinden veut-elle limiter le rôle de la police locale à une mission préventive et informative? Le rôle de l'agent de quartier est crucial dans la détection précoce de la radicalisation mais à cet effet du personnel et des moyens en suffisance font défaut. Le plan Canal n'a été que lettre morte. Il faut un nouveau plan. Chaque commune a intégré un plan d'action contre la radicalisation dans le plan de sécurité mais est-ce bien là la bonne manière de travailler? Toutes les communes ne comptent en effet pas des musulmans radicalisés.

Ik verwijs trouwens naar het Kanaalplan, ooit uitgerold door uw voorganger, dat uiteindelijk in grote mate dode letter is gebleven. Mevrouw de minister, ik zou een Kanaalplan bis willen voorstellen. Zo kan men daadwerkelijk opnieuw naar de probleemwijken gaan en daar orde op zaken stellen, met vroegdetectie, het opsporen van kleine delicten, maar ook het opvangen van signalen van radicalisering.

Wat dat laatste betreft, haast elke gemeente heeft een actieplan rond radicalisering in het veiligheidsplan opgenomen, zoals in mijn gemeente, het landelijke Deinze. Ik vraag me af of dit wel de juiste manier is. We weten zeer goed waar de problemen zich bevinden. Het heeft geen zin om de daders en het werkelijke probleem, namelijk islamfundamentalisten, niet te benoemen. Men moet het benoemen en men moet hen opsporen waar zij zich bevinden. Ik kan u verzekeren, mevrouw de minister, dat zij, gelukkig maar, niet bij mij om de hoek wonen.

Ik kreeg ook een mail, mevrouw Verlinden, van een inspecteur bij de luchthaveninspectie en -beveiliging op Brussels Airport. Hij was actief de dag van de aanslagen en nam de eerstelijnsfunctie ter harte. Door omstandigheden werden de inspecteurs hun mandaat, uitrusting en wapens ontnomen. Zij vroegen aan verschillende politici om in ere hersteld te worden, maar zij kregen nul op het rekest. Het resultaat was dat zij twee jaar later hun wapens kwijt waren en dat de CEO van Brussels Airport die mensen in de steek heeft gelaten.

Mevrouw de minister, hebt u ook voor die categorie van veiligheidsambtenaren een oplossing in de maak?

01.06 Philippe Pivin (MR): Madame la présidente, madame et monsieur les ministres, hier, à l'occasion de la commémoration des attentats, j'ai lu l'interview de M. Dantinne, qui était l'un de nos experts pendant la commission Attentats. M. Dantinne, qui tient toujours des propos intelligents et intéressants, a notamment dit: "Le danger, ce serait de croire que cela n'arrivera plus." Je crois qu'effectivement, il faut garder cela bien à l'esprit. On ne doit pas croire que la menace est aujourd'hui nulle. Son ampleur a sans doute été amoindrie par la pandémie, mais il faut tout de même reconnaître que la situation et l'idéologie extrémistes et l'islamisme radical représentent toujours des concepts très forts, tant à l'extérieur de l'Europe qu'à l'intérieur de nos pays.

C'est peut-être parce que nous n'avons pas bien intégré ou mesuré cette ampleur il y a cinq ans que nous ne sommes pas parvenus à anticiper comme nous aurions voulu le faire les attentats qui se sont produits sur notre territoire. Il y a six ou sept mois a été publié un rapport européen – que j'ai par ailleurs évoqué – sur la situation et les tendances du terrorisme au sein de l'Union européenne. Ce rapport a présenté un total de 119 attentats terroristes qui ont été déjoués et signalés par seulement 13 membres de l'Union européenne, uniquement sur l'année écoulée. En outre, 1 004 personnes ont été arrêtées car elles étaient soupçonnées d'infractions liées au terrorisme dans 19 États membres de l'Union européenne, parmi lesquels la France, l'Italie, l'Espagne, le Royaume-Uni, mais aussi la Belgique.

Les inspecteurs de l'inspection aéroportuaire se sont vu retirer leur mandat, leur équipement et leurs armes. Une solution pour ces inspecteurs est-elle en préparation?

01.06 Philippe Pivin (MR): Wij moeten niet denken dat de terroristische dreiging verdwenen is. Het radicale islamisme en andere extremistische ideologieën hebben nog altijd veel aanhangers in het buitenland maar ook in Europa. Wij hebben dat indertijd niet goed ingeschat en daarom hebben wij ook niet op de aanslagen in ons land kunnen anticiperen.

Volgens een Europees rapport over terroristische tendensen in de EU werden er op een jaar tijd 119 aanslagen verijdeld en werden er 1.004 personen aangehouden die ervan verdacht werden terroristische misdrijven te hebben gepleegd. In december heeft de Europese Raad conclusies over veiligheid en het Europese politiepartnerschap goedgekeurd.

Die Europese gerechtelijke en politieke samenwerking, de uitwisseling van informatie, de unifor-

Tels étaient donc les pays qui comptaient le plus d'auteurs d'infractions parmi les 1 004 personnes arrêtées pour tous ces attentats commis ou déjoués. En décembre dernier, le Conseil européen a adopté des conclusions sur la sécurité intérieure et sur le partenariat européen de police, conclusions qui ont pour objet d'améliorer davantage la coopération dans ce domaine. Rappelez-vous, madame et monsieur les ministres, que la coopération policière était déjà au cœur de nos discussions il y a cinq ans.

Cinq ans plus tard, c'est toujours au cœur des discussions du Conseil européen.

Pour moi, cette coopération européenne en matière judiciaire et policière doit être poursuivie. L'échange d'informations, l'uniformisation des fichages, la gestion des combattants à l'étranger, et des ressortissants belges dans le cadre d'un tribunal international pour juger sur place les islamistes belges encore présents dans des camps à l'étranger comme la Syrie et l'Irak, sont autant de problèmes aigus qu'il nous faut résoudre.

En Belgique, des chantiers importants restent en souffrance. J'ai déjà évoqué ce point au cours de mon intervention vendredi, même si elle était plutôt centrée sur la problématique de l'aide aux victimes. Je pense notamment à la lutte contre le radicalisme.

Où en est la liste des signaux faibles qui figure parmi les recommandations de la commission Attentats? Que fait-on de plus actuellement pour lutter contre les risques de prosélytisme dans les établissements pénitentiaires? Comment fonctionnent les sections Deradex aujourd'hui? Comment se fait le contrôle des ouvrages en prison? Rappelez-vous, collègues, que l'année dernière nous avons évoqué ces questions relatives aux livres un peu particuliers circulant encore dans nos établissements pénitentiaires!

J'attends encore de voir comment l'on pourrait améliorer le suivi entre le fédéral et le Service d'aide aux détenus qui est de la compétence des services des Communautés. J'attends aussi de voir comment renforcer et améliorer l'efficacité des programmes de déradicalisation.

Il y a aussi l'enjeu de la surveillance et de l'information avec – je n'y reviendrai pas – les problématiques du renfort en personnel et des moyens de la Sûreté de l'État, du SGRS, de l'OCAM, etc.

J'aimerais aussi savoir combien de CSIL sont actives dans les communes belges. Les chiffres que j'ai en mémoire sont très parlants. Il y a un an ou deux, en Flandre, cela fonctionnait déjà très bien. En Wallonie et à Bruxelles, il fallait dire "peut mieux faire", comme on l'inscrit sur le bulletin des enfants. Avons-nous fait mieux dans ce domaine-là?

Comment va-t-on faire pour renforcer le PNR? En commission d'accompagnement du Comité P, l'année dernière, je me souviens d'un rapport qui indiquait que le PNR serait bien si toutes les compagnies aériennes y adhéraient! Ce n'est pas encore le cas aujourd'hui. Comment va-t-on faire pour élargir le PNR aux autres transports publics?

Bref, de nombreuses questions se posent encore.

misering van de registratie en de follow-up van de buitenlandse strijders moeten worden voortgezet. Er moeten nog vele problemen worden opgelost.

In ons land is er ook nog heel wat werk voor de boeg op het stuk van de strijd tegen het radicalisme. Hoe staat het met de lijst van de zwakke signalen? Hoe strijdt men tegen de bekeringsijver in de gevangenissen? Hoe functioneren de Deradexcellen vandaag? Hoe kan de communicatie tussen de federale overheid en de diensten voor hulpverlening aan de gedetineerden, die onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen vallen, worden verbeterd? Hoe kunnen de deradicaliseringsprogramma's efficiënter worden gemaakt? Hoe zal men het PNR versterken en uitbeiden tot andere vervoersmiddelen?

Mais, madame et monsieur les ministres, la question fondamentale qui se pose est celle de la méthodologie. La réunion de vendredi dernier a été opportune, nécessaire et constructive. Nous avons reçu un document de 600 pages qu'on nous a demandé de comparer avec le dernier document de 300 pages qui date de 2019 ou de 2020. Cela ne sera pas chose aisée, si comme je l'ai dit et comme Christoph D'Haese vient de le rappeler, on ne nous remet pas une traduction de la majorité des documents qui nous ont été communiqués. Il n'est déjà pas simple de comparer un document de 600 pages avec un autre de 300 pages, mais si en plus, elles ne sont pas rédigées dans les deux langues nationales, cela devient franchement compliqué pour les parlementaires quand bien même ces derniers sont plus sensibilisés que d'autres à ces questions.

En termes de méthodologie, comment va-t-on s'y prendre? Il n'est pas seulement ici question de traduction des documents, mais aussi de transversalité. Je n'ai vu aucun membre de la commission de la Santé. Pourtant, cette dernière est largement concernée par la problématique. La commission de la Mobilité pourrait aussi être concernée. Rappelez-vous que, dans le cadre de la commission Attentats, on a beaucoup parlé des compétences en matière de mobilité quand il a été question de Zaventem. On a également souvent évoqué les officiers de liaison qui relèvent des Affaires étrangères. De très nombreuses matières sont transversales.

On s'inscrit ici dans une discussion qui est focalisée sur l'Intérieur et la Justice, mais, en réalité, la discussion porte sur des matières beaucoup plus larges. Je pose donc clairement la question de la méthodologie. Comment va-t-on faire? Va-t-on continuer à réunir uniquement les commissions de la Justice et de l'Intérieur ou va-t-on voir les choses différemment en procédant à un élargissement?

Voilà ce que j'avais à dire dans le cadre du premier tour au nom du MR. Cela sera d'ailleurs peut-être la seule fois que j'interviendrai. J'estime que suffisamment de questions ont déjà été posées et que ce sont les réponses qui priment.

01.07 Koen Geens (CD&V): Mevrouw de voorzitter, geachte ministers, collega's, de moeilijkheid van een behandeling van een probleem op parlementair niveau is altijd dat men niet tot een holistische benadering komt, in het beste geval tot een gelaagde benadering. Dat is federaal in dit geval. In het geval van terrorisme komt men meestal tot een veiligheids- en penale benadering. Dat is ideologisch voor sommigen een interessante invalshoek, zoals het bij corona ideologisch een interessante invalshoek voor anderen is om alleen over het sanitaire aspect te spreken. We zitten zo in mekaar dat we blijkbaar een bepaalde problematiek liefst vanuit één invalshoek benaderen, alsof die invalshoek alleen de oplossing van het probleem kan brengen.

Wat mij in de discussie altijd verschrikkelijk pijn heeft gedaan, is dat het preventieve aspect niet of nauwelijks aan bod komt, behalve wanneer het gaat over de godsdienst en wanneer het gaat over de opvolging in de gevangenis. Als de preventie daar niet gediend wordt, kan men er ook ideologisch weer met veel plezier voordeel uithalen. Het is niet correct dat de maatschappelijke integratie, de gelijke kansen, de scholing en de opvoeding thuis allemaal buiten schot

Vrijdag hebben we 600 bladzijden ontvangen die we moeten vergelijken met de 300 bladzijden van het laatste document van 2019 of 2020, wat zonder vertaling niet eenvoudig zal zijn. De vragen over de methode hebben ook betrekking op de transversaliteit. Ik heb bijvoorbeeld niemand gezien van de commissie voor Gezondheid, die nochtans ook over die kwestie gaat. Hetzelfde kan worden gezegd van Mobiliteit of Buitenlandse Zaken. Hoe zullen we te werk gaan? Gaan we door met de verenigde commissies voor Justitie en Binnenlandse Zaken of zullen we verder gaan?

01.07 Koen Geens (CD&V): Au Parlement, les problèmes font rarement l'objet d'une approche holistique. Dans le meilleur des cas, c'est une approche par couches qui est pratiquée. Les êtres humains que nous sommes préfèrent considérer un problème sous un angle en particulier et cette manière de voir les choses entrave souvent la découverte d'une solution efficace. Dans ce débat, il m'a toujours paru particulièrement pénible que l'aspect de la prévention ne soit pas abordé, sauf s'agissant de religion ou de suivi en milieu pénitentiaire. La justice et la sécurité sont à chaque fois mises en balance. Nous menons souvent au Parlement des discussions intéres-

blijven en dat alle collega's bevoegd voor die vakdomeinen voortdoen alsof er niets aan de hand is.

Ik beperk mij dus tot deze commissie. Ik wil met dit statement alleen maar duidelijk maken dat men steeds en opnieuw Justitie en veiligheid terechttelt, terwijl het probleem ontzettend veel breder is. Als men wil dat iedereen permanent gecontroleerd wordt, wat in de naam van de privacy dan weer niet mag, moet men vooral zo verder doen. We hebben hier heel veel discussies over privacy, die bijzonder interessant zijn, maar als de privacy niet serieus aan banden wordt gelegd, kan de veiligheid niet bereikt worden die velen onder u willen bereiken wanneer ze proberen uit dit thema electoraal voordeel te halen. Het is soms het een of het ander.

Ten tweede, wat de preventie betreft. Ik focus mij nu op de religie omdat dit de bevoegdheid van deze commissie is. Erediensten vallen onder Justitie. Het moet mij van het hart dat ik mijn hart vasthoud over de richting die wij op dit vlak uitgaan. Ik heb in het Europees Parlement getuigd. Ik heb in het Vlaams Parlement geluisterd. Ik heb in dit Parlement geluisterd. Ik hoor nooit iets anders dan Belgische islam en Europese islam. Dat zijn prachtige slogans. De soennieten hebben geen hiërarchie, de sjiïeten wel. Wij hebben in België vooral te maken met soennieten, Turken en Marokkanen.

Zeggen dat men een Belgische, Europese islam wil maken is onvoorstelbaar interessant, maar niet als men er vervolgens niet alles aan doet om dat te bereiken. Ik bid u, mevrouw en mijnheer de minister, om dit probleem niet te behandelen zoals het doorgaans wordt behandeld, in de trant van de islam is antiek, want zij zijn niet voor homoseksualiteit, dat is verwerpelijk, wij zijn sedert het begin der tijden voor homoseksualiteit en zij moeten zich dus maar aanpassen. Dit vergt eeuwen van geduld en in dit geval jaren van geduld. Wat wij gedaan hebben in de vorige legislatuur om de Moslimexecutieve en de imamopleiding ergens te krijgen, was een monnikenwerk. Ik bid u, mijnheer de minister van Justitie, om dit niet zomaar weg te werpen. Het is te gemakkelijk om niet te zien dat dit een probleem van tien, twintig, dertig jaar zal zijn. Er zijn geen pasklare oplossingen met een godsdienst die geen enkele hiërarchie kent.

Wat de opsporing betreft, kijk ik met argusogen naar het komende arrest van het Grondwettelijk Hof inzake de dataretentie. Wij spelen de laatste vijf à zes jaar jojo met het Europees Hof van Justitie en het Grondwettelijk Hof over de vraag of de providers hun data moeten bewaren. Telkens opnieuw gaan de privacyorganisaties naar het Grondwettelijk Hof dat telkens opnieuw een vraag stelt aan het Europees Hof van Justitie en telkens kiest het Europees Hof van Justitie de kant van de privacy. Dat heeft het recent opnieuw gedaan, in het najaar van 2020 en binnenkort zal het Grondwettelijk Hof voor de derde keer een Belgische wet over dataretentie bekijken en misschien wel vernietigen.

Als onze veiligheidsdiensten correct en binnen de grenzen van de wettelijkheid willen werken, is dataretentie relatief tot zeer essentieel. U zult dus op één of andere manier aan een back-up oplossing moeten werken voor het geval het Grondwettelijk Hof doet wat men kan vrezen dat het zal doen. Dit is van cruciaal belang voor het goed functioneren van onze veiligheid. Het is een technisch issue maar het betekent dat Proximus, Telenet en de andere hun data moeten

santes concernant le respect de la vie privée mais la sécurité à laquelle nous aspirons reste hors de portée sans atteinte sérieuse au respect de la vie privée.

Je me concentre sur la religion parce qu'elle relève de la compétence de notre commission. L'idée d'un islam belge ou européen peut paraître séduisante. Les sunnites n'ont pas de hiérarchie, à l'inverse des chiïtes. En Belgique, nous avons surtout affaire à des sunnites – des Turcs et des Marocains. L'idée d'un islam belge et européen est intéressante mais sera particulièrement difficile à traduire dans la réalité. J'exhorte le ministre à ne pas traiter ce problème au départ de l'idée que l'islam est dépassé et doit être rejeté et que cette religion n'a qu'à s'adapter à notre civilisation. Sous la législation précédente, il a fallu faire preuve d'une grande patience pour obtenir des résultats concernant l'Exécutif des Musulmans de Belgique et la formation des imams. J'exhorte le ministre à ne pas faire fi des efforts qui ont alors été consentis. Ce problème nous accompagnera pendant des années encore car il n'y a pas de solution clé sur porte pour une religion sans hiérarchie.

En ce qui concerne les enquêtes dans les dossiers de terrorisme, j'attends avec un vif intérêt l'arrêt, qui devrait intervenir prochainement, de la Cour constitutionnelle concernant la rétention de données. Si nos services de renseignements veulent opérer correctement et dans les limites de la légalité, la rétention est relativement, sinon particulièrement importante. Le ministre devra donc garder sous la main une solution en back up pour le cas où la Cour constitutionnelle prendrait la décision qu'elle va très certainement prendre. Dans les dossiers de terrorisme, mais aussi, par exemple, dans ceux d'enfants enlevés, il est essentiel que nous puissions disposer de toutes les données utiles. Nous devons également plaider en

bewaren en deze op verzoek van een onderzoeksrechter moeten meedelen.

Het gaat niet enkel over terroristen. Het kan ook gaan over het terugvinden van ontvoerde kinderen, collega's. Privacy is belangrijk, maar als ik met een paal die data opvangt een ontvoerd kind kan terugvinden dat drie weken eerder onder die paal ontvoerd is, dan heb ik liever een inbreuk op de privacy die er zogenaamd zou bestaan, toegestaan door een onderzoeksrechter nota bene, dan deze niet te hebben.

Ook Europees moeten we ons daartegen blijven verzetten. Het is van cruciaal belang voor de veiligheid.

In datzelfde perspectief van opsporing vertel ik graag iets over e-evidence, de mogelijkheid om toegang te krijgen tot buitenlandse netwerken, te beginnen met Yahoo!, WhatsApp en een heleboel andere die versleuteld zijn met een zogenaamde end-to-end encryption. Dat kunt u zien als u een whatsappbericht verstuurt.

Daar geraken wij maar zeer moeilijk in, tenzij met toestemming van de buitenlandse provider die de toestemming niet per definitie geeft en die de servers meestal in Ierland heeft staan. De Verenigde Staten hebben op dat stuk in ijltempo een *cloud act* goedgekeurd in 2018. Het is cruciaal dat Europa hetzelfde doet om toe te laten dat onze onderzoeksrechters, wanneer nodig, die Ierse servers, waar zich onder andere Facebook, Twitter en WhatsApp bevinden, kunnen consulteren. Desnoods moet Ierland wat geld krijgen om dat makkelijker te laten verlopen.

Wat de opsporing betreft, vernoem ik het aspect talent. Er wordt in ons land onvoorstelbaar veel opgelost door te antwoorden dat men niet over de nodige middelen beschikt. Bijvoorbeeld, het Parlement kan niet goed werken, mevrouw de voorzitter, want wij hebben geen middelen. Dat is het passe-partout antwoord dat ik ongeveer altijd opnieuw hoor wanneer het over een concreet issue gaat.

Als het Justitie en veiligheid betreft, dan is dat antwoord waar en onwaar. Het is waar omdat de meeste mensen bij de politie en bij Justitie niet in de materieel comfortabele omstandigheden mogen werken waarin wij mogen werken. Dat is jammer, want het beschikken over behoorlijke stoelen en tafels, een behoorlijk bureau, behoorlijke warmte en verluchting, vormt een kwart van het werkgenot. Veel belangrijker is echter dat de technische middelen en de technische mensen beschikbaar zijn. Ik schrik soms als ik de aantallen zie van onze mensen werkzaam bij politie en Justitie. Wie minister van Justitie wordt, ontdekt plots bijna 25.000 personeelsleden onder zich te hebben. Van het gezag van de minister van Binnenlandse Zaken hangen zowat 40.000 tot 50.000 politiemensen af. Dat zijn gigantische getallen en wij verzorgen die met kleine budgetten. Gelukkig heeft de nieuwe regering de kans om de budgetten wat ruimer te nemen en ik hoop dat dit ongeacht de coronacrisis het geval blijft. Er is echter een relatief klein budget beschikbaar voor een enorme hoeveelheid mensen.

Mijn punt is het volgende. Als men performant wil zijn op het niveau van de federale gerechtelijke politie, op het niveau van bepaalde parketdiensten, om het federaal parket niet te noemen, dan moet men

ce sens à l'échelon européen.

Les messages envoyés à l'aide de services de messagerie étrangers, tels que Yahoo! et WhatsApp, ne sont accessibles qu'avec l'autorisation du fournisseur étranger, qui n'est pas du tout facile à obtenir. Les serveurs sont généralement situés en Irlande. L'Europe doit s'assurer que nos juges d'instruction puissent accéder à ces serveurs si nécessaire. À cet égard, les États-Unis ont adopté le *CLOUD Act* en 2018.

En ce qui concerne les recherches, je voudrais vous parler ressources humaines. Un grand nombre de membres du personnel dépendent du SPF Justice et du SPF Intérieur, mais les budgets consacrés sont faibles, raison pour laquelle il n'est pas rare que ce personnel ne puisse même pas se loger décemment. La disponibilité des ressources techniques et du personnel technique est encore plus importante. Nous devons dès lors veiller à ce que les salaires soient suffisamment élevés pour attirer ce type de profils et les garder.

C'est le procès en assises qui a été retenu et nous devons veiller à ce que celui-ci se déroule dans les meilleures conditions possibles et en offrant la sûreté maximale d'un point de vue juridique. La Belgique ne peut pas se permettre de voir sa réputation entachée sur la scène internationale. Nous devons examiner la procédure en détail et adapter la loi là où cela s'avère possible, afin de nous mettre à l'abri de toute critique.

in staat zijn die mensen uitzonderlijk goed te verlonen voor een publieke functie. Het is moeilijk om mensen in Brussel te houden. Het is moeilijk om voor de topdiensten, de FCCU bijvoorbeeld, de beste mensen te blijven aantrekken. Men moet ervoor zorgen dat dit kan blijven gebeuren, ook voor de Veiligheid van de Staat.

Laatste punt, misschien dubbel, driedubbel: assisen voor het terreurproces. Mijnheer en mevrouw de minister, ik bijt een stuk van mijn tong, ik bijt er nog één af, en nog één, maar als het nog nodig zou zijn om op een punt of een komma de wet te herzien, zodoende dat het assisenproces dat de meerderheid absoluut wil, gunstiger zou kunnen verlopen, laten we dan die wet goedkeuren. Met uiteraard een assisenproces, dat heb ik goed begrepen. Dit is, ik bijt een stuk van mijn tong, iets dat zo goed mogelijk moet verlopen. Dat men dus de procedure uitvlooit en onderzoekt of hier of daar nog iets kan worden gedaan waardoor wij zeker zijn dat dit proces rechtszeker verloopt. Wij kunnen ons op dit vlak internationaal geen enkele reputatieschade veroorloven. Als het dan zo moet verlopen – in Frankrijk is het gelukkig ook assisen, en zelfs nog met beroep – dat het dan perfect verloopt.

Ik kom bij de slachtoffers. Mijnheer Van Hecke, u hebt een goed geheugen. Ik ook. Ik denk dat wij het eens zijn, alleen denk ik dat de slachtoffercommissie, wanneer zij zou bedoeld hebben dat men al voor deze crisis een regeling had moeten uitwerken conform de wet van 13 november 2011, zich beter had moeten uitdrukken.

Ik heb steeds gedacht dat ze bedoelde dat dit voor de toekomst was. In die zin heb ik toen ook gesproken. Als mevrouw Onkelinx, die de wet van 1 april 2007 heeft geschreven, op het vlak van de verplichte verzekering tegen terrorisme dat misverstand niet tijdig opheldert in haar verslag, kan ik daaraan niet doen. Als ik echter 1 april zie, denk ik aan de wet houdende verplichte verzekering tegen terrorisme. Ik ken de wet van 13 november 2011, want wij hebben deze verbeterd in 2017 om de foutloze aansprakelijkheid van de gasmaatschappijen te verzekeren in het geval van Ghislenghien. Het is dus zeker niet zo dat wij ons daar vergist hebben.

1 april is een belangrijk datum. De reden waarom wij, en wij hebben dat duizenden keren overlopen, niet weg geraakten, was omdat die verplichte verzekering tegen terrorisme er was. Dat was een nieuwe wet, gloednieuw. Ze was goedgekeurd met de bedoeling te dienen als er terreur was. Ze is onmiddellijk in werking getreden, met het TRIP-systeem.

Wij hebben ontdekt dat verzekeraars traag zijn. Maar verzekeraars zijn ook traag in alle andere gevallen van vergelijkbare schade. Er is geen schade die vergelijkbaar is, maar ze zijn ook in al die andere gevallen traag.

Als ik mij alleen op de toekomst richt, een belangrijke vraag voor ons zal de volgende zijn. Mevrouw de voorzitter, ik vind het belangrijk dat dit een thema is waarover wij spreken wanneer u thema's selecteert voor een volgende zitting. Sommige collega's in het buitenland zeggen dat ze niet iets specifiek voor terreurslachtoffers willen maken, want iedereen is gelijk voor de wet. Willen wij die piste volgen of willen wij wel iets specifiek doen?

Quant aux victimes, M. Van Hecke et moi sommes sur la même longueur d'onde. Je pense toutefois que si la commission d'enquête sur les victimes de terrorisme pensait que l'on aurait déjà dû élaborer avant cette crise une réglementation conforme à la loi du 13 novembre 2011, elle aurait dû s'exprimer plus clairement. De plus, le malentendu n'a pas été levé à temps dans le rapport de Mme Onkelinx, qui avait écrit la loi du 1er avril 2007. Je parlais donc de l'idée que la réglementation devait encore être élaborée à l'avenir. Une question importante qui se pose est de savoir si nous voulons ou pas une assurance spécifique pour les victimes de terrorisme. Nous devons en effet veiller à ce que les victimes soient rapidement indemnisées.

Notamment en raison d'un manque d'effectif, les expertises médicales requises pour les sinistres et par les assurances sont trop lentes. Le système judiciaire n'est pas le seul à ne pas être à la hauteur, il en est de même pour le système des expertises.

L'idée de mobiliser des coaches me paraît excellente. De nombreuses réalisations d'aujourd'hui aideront les victimes de demain. C'est

Of wij nu het een of het ander doen, of wij nu een garantiefonds maken alleen voor terreurslachtoffers, zoals u suggereert en wat de opvolgingscommissie had gesuggereerd, of niet, wij zullen ervoor moeten zorgen dat een aantal zaken beter functioneert bij de vergoeding van slachtoffers tout court. Als men met een geval van een kind dat verongelukt is bij een fietsongeval tien jaar later nog voor de politierechter staat, heeft men helaas niet het klankbord dat de slachtoffers gisteren hadden, maar wel hetzelfde probleem.

Voor medische expertise bij schadegevallen en verzekeringen hebben we duidelijk een tekort aan mankracht en snelheid. Dat is verschrikkelijk belangrijk voor alle slachtoffers. We hebben in de vorige legislatuur iets proberen te doen aan de onafhankelijkheid van die experts. Ik heb geen mening over de vraag of het nu vooral voor de een of voor de ander moet zijn. Ik kan mij dus voorstellen dat een terreurslachtoffer wordt gezien als een slachtoffer dat de staat vervangt, want het is de staat die geraakt had moeten worden. Aldo Moro werd doodgeschoten, niet allerlei andere mensen. Dat begrijp ik. Men kan proberen. Er zijn landen die een opinie hebben in de ene of andere zin. We schieten echter tekort over heel de lijn, zowel in het justitiesysteem als in het expertisesysteem. Het zou belangrijk zijn dat de terreurslachtoffers ons toelaten om te zien dat het ook elders een ernstig probleem is.

De coaches van Justitie is een zeer goed idee. Ik ben blij dat u dat gerealiseerd hebt.

Veel van wat gebeurt in navolging van het rapport zal voor de toekomst gelden. Dat is onder andere zo voor het uniek loket. We zullen de terreurslachtoffers erkennen indien we ervoor zorgen dat het in de toekomst op heel veel vlakken beter gaat, hoewel het een pleister kan zijn op een houten been. We moeten ons daarvoor maximaal inzetten.

01.08 Katja Gabriëls (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mevrouw en mijnheer de minister, namens mijn fractie, maar ook persoonlijk, wil ik eerst en vooral mijn medeleven betuigen aan de vele slachtoffers en de honderden gewonden voor het vele leed dat zij hebben ondergaan en vandaag nog steeds ondergaan ten gevolge van deze gruwelijke feiten.

Dat merken we ook aan de vele getuigenissen van de afgelopen dagen. 22 maart blijft voor altijd een zwaar litteken en we kunnen niet genoeg herhalen dat deze slachtoffers de noodzakelijke ondersteuning en begeleiding en het nodige respect verdienen.

De parlementaire onderzoekscommissie heeft hard werk geleverd, veel van die mensen gehoord en belangrijke aanbevelingen geformuleerd. Wij kregen vorige week dan ook een heel uitgebreid document toegestuurd met de evaluatie van al die aanbevelingen.

Ik zal niet in herhaling vallen. De collega's hebben immers al veel vragen gesteld en de ministers hebben vrijdag hun toelichting gegeven. Ik heb echter nog vier korte vragen die ik u graag wil stellen.

Ten eerste, na de gruwelijke feiten van vijf jaar geleden heeft men vastgesteld dat veel van die daders al eerder in aanraking waren gekomen met politie en Justitie en ook contact hadden met mensen

une forme de reconnaissance à l'égard des victimes actuelles.

01.08 Katja Gabriëls (Open Vld): Au nom de mon groupe, mais également à titre personnel, je souhaite présenter mes condoléances aux familles des victimes ainsi qu'aux blessés pour la souffrance qu'ils ont subie et subissent encore. Cette souffrance, nous l'observons dans les nombreux témoignages dont nous avons pris connaissance ces derniers jours. Nous ne répéterons jamais assez que les victimes méritent toute l'aide et tout le respect dont elles ont besoin.

La semaine dernière, nous avons reçu une évaluation détaillée de la mise en œuvre des recommandations formulées par la commission parlementaire d'enquête. Parmi les auteurs des attentats, bon nombre avaient déjà été en contact avec la police. Des années plus tard,

die gekend waren bij onze veiligheidsdiensten.

Iedereen heeft de laatste jaren de mond vol van radicalisering, een populair en veelgebruikt woord. De Bock heeft hierrond interessante vaststellingen gedaan. Mijn vraag is dan ook of we na zoveel jaar, met de ervaring die we hebben, kunnen stellen dat deradicalisering werkt. Hoe kunnen we de verschillende projecten vandaag evalueren?

Ten tweede, ik begrijp dat u twijfelt aan de voortzetting van de imamopleiding in ons land. Dat was een van de belangrijke aanbevelingen die na vijf jaar nog niet van de grond is gekomen. Ook mevrouw Demir, bevoegd op Vlaams niveau, deed in het verleden al uitspraken in deze zin. Kunt u hierbij wat meer toelichting geven?

In mijn derde vraag wil ik een aantal zaken durven benoemen, waartoe enkele collega's al opriepen. De jongste jaren is er meer samenwerking gegroeid tussen verschillende inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Zij stellen vast dat deradicalisering en neiging tot terrorisme nog onder dezelfde vorm voorkomt als ten tijde van de aanslagen, al zijn er belangrijke veranderingen merkbaar qua aard en verschijningsvorm. Met andere woorden, betreft het nog steeds overheersend moslimextremisme, of is er ook een toename van extreemrechts?

Tot slot, wil ik terugkomen op de uiteenzetting van de heer Metsu over het belangrijk proces dat er volgend jaar aan komt. Naar aanleiding van het toen voorliggend wetsvoorstel heb ik in de commissie het woord al gevoerd. De minister heeft in die bespreking de voor- en nadelen van de verschillende procedures en verschillende scenario's, hetzij correctioneel, hetzij voor assisen, geschetst. Voor onze fractie benadruk ik nogmaals dat wij een correcte behandeling van deze zaak het belangrijkste vinden. Het is een ingrijpend proces voor alle betrokkenen. Vorig jaar stelden we vast dat er aan beide scenario's risico's zijn verbonden. De rechten van alle partijen die bij het proces betrokken zijn, moeten op elk moment kunnen worden gegarandeerd.

Iedereen in dit halfroond weet dat het uiteraard geen gemakkelijke procedure wordt. Wij zijn zeker niet ongevoelig voor de degelijke en goed onderbouwde motivering van de heren Van Leeuw en Dernicourt over de gevolgen van een dergelijk groot proces met zoveel betrokkenen. Er is evenwel beslist om tot een assisenproces over te gaan. De correctheid van de behandeling, een rechtsstaat waardig, zoals de heer Geens al zei, is voor ons het belangrijkste. De zaak moet ook loutering kunnen brengen voor alle slachtoffers.

Wij kunnen de klok niet terugdraaien, hoe jammer ook, maar wij kunnen er wel voor zorgen dat zeker ook nu, tijdens dit proces, de nodige ondersteuning aan al de slachtoffers wordt gegeven. Mijnheer de minister, daarover vraag ik nadere toelichting. Er bestaat al een uitgebreid systeem van slachtofferhulp. Ons land, en ook Justitie, is daarin de jongste jaren enorm geëvolueerd. Zullen er nog extra inspanningen worden geleverd naar aanleiding van het proces in 2022? U kondigde al coaches aan, wat een goed idee is. Zullen zij ook tijdens het proces een rol spelen?

Wij hebben altijd benadrukt dat dit Parlement en de regering, wat er ook werd beslist – er is uiteindelijk een definitieve beslissing genomen – ervoor zullen zorgen dat dit in goede omstandigheden zal kunnen

pouvons-nous dire que la déradicalisation fonctionne? Le ministre peut-il nous expliquer comment il envisage l'avenir s'agissant de la formation des imams? La radicalisation et la tendance au terrorisme persistent mais s'agit-il encore surtout d'extrémisme islamiste ou observe-t-on également un renforcement de l'extrême droite?

Le procès débutera l'année prochaine. Pour nous, il est surtout important, au-delà du choix en faveur d'une procédure correctionnelle ou d'assises, que cette affaire soit traitée correctement. Chaque scénario comporte des risques. Les droits de toutes les parties concernées par le procès doivent à tout moment être garantis. Le procès doit également pouvoir apporter la sérénité aux victimes. Le choix ayant été établi en faveur des assises, nous devons à présent veiller au soutien nécessaire aux victimes. Des efforts supplémentaires seront-ils encore consentis à cet effet? Nous devons faire en sorte que la justice soit en mesure d'organiser efficacement ce procès de grande envergure.

plaatsvinden en dat Justitie ook in staat is om een dergelijk grootschalig proces goed te organiseren. Ik denk dat we er alles aan moeten doen om dat ook te organiseren.

01.09 Patrick Dewael (Open Vld): Collega's, mijnheer de minister, mevrouw de minister, mevrouw Gabriëls heeft al een uiteenzetting namens mijn fractie gegeven, maar ik wou nog even het woord voeren naar aanleiding van de recente trieste verjaardag en het beeld dat we opnieuw gekregen hebben van slachtoffers, die blijvend getuigen over het feit dat zij geen recht worden aangedaan en dat ze zich na zoveel jaren nog altijd verweesd voelen in deze catastrofe.

Toen ik op Binnenlandse Zaken zat, al een hele tijd geleden, werd ik geconfronteerd met de ramp van Gellingen. Ik ga daar bewust even naar terug, omdat dit geleid heeft tot de wet van 2007. In de behandeling van de slachtoffers en het wedervaren van die slachtoffer neem ik vrij identieke processen waar. Dat was toen van een andere aard, maar het ging ook om een verwoestende catastrofe, waar slachtoffers de stellige overtuiging hadden, men kon hen nog niet tegenspreken, dat ze van het kastje naar de muur werden gestuurd, dat verzekeraars zich op een bikkelharte manier opstelden en dat verzekeraars moeizaam over de brug kwamen, zelfs met provisies.

Ik herinner mij nog een tussenkomst van de toenmalige premier bij Assuralia om de verzekeraars te dwingen om iets te doen. Wij hebben dan de wet van 2007 uitgewerkt. Het is die wet van 2007 waarnaar de heer Van Hecke ook verwees in verband met de misvatting die is ontstaan. Hij heeft terecht gewezen op een misvatting in de lezing van een wetgeving in verband met natuurrampen en een andere wet die nadien is gekomen en die als basis zou kunnen dienen voor een systeem van subrogatie. Ik kom daar straks nog even op terug.

Mevrouw de minister, mijnheer de minister, ik wil alleen even meegeven dat de onderzoekscommissie wel degelijk een onderscheid heeft gemaakt. Enerzijds is er voorzien in een toekomstige regeling, die er zou moeten komen voor de slachtoffers. Die kan natuurlijk niet van toepassing zijn op de vergoeding van de huidige slachtoffers, hoe graag men dat ook zou willen. Men kan die regels niet veranderen in de loop van de procedure. Het is een toekomstig systeem. Anderzijds is voorzien om het leed van de slachtoffers te verzachten in de afhandeling van hun individuele schadegevallen.

Ik neem bewust het woord in het hoofdstuk over de slachtoffers, omdat ik dat persoonlijk steeds heb ervaren als een van de pijnlijkste confrontaties. Ik had de stellige overtuiging dat ons politie- en inlichtingensysteem heel wat aanbevelingen en verbeteringen behoefde, en daarvan is dan ook werk gemaakt, maar ik heb steeds de overtuiging gehad dat het met de slachtoffers de moeizaamste dialoog was, die wij nochtans tot stand hebben trachten te brengen.

Ik wil eerst iets zeggen over dat toekomstig systeem. Dat systeem wordt vandaag nog steeds verward met hetgeen vandaag gebeurt of niet gebeurt in de afhandeling van de individuele schadegevallen. Men verwees ons regelmatig naar systemen zoals er zijn in de Verenigde Staten en Frankrijk. Men kan spreken over een aanval tegen de natie, in de Verenigde Staten bekeek men dat zo, als oorlog, en iedereen die daar het slachtoffer van is, los van zijn nationaliteit, kan aanspraak maken op een vergoeding die wordt uitgekeerd door de overheid. De

01.09 Patrick Dewael (Open Vld): Après tant d'années, les victimes éprouvent toujours le sentiment d'être abandonnées face à cette catastrophe. À l'époque où j'exerçais la fonction de ministre de l'Intérieur, j'ai vécu la catastrophe de Ghislenghien, laquelle a mené à l'adoption de la loi de 2007. J'observe des similitudes dans le traitement des victimes et leur vécu. Les victimes ont alors aussi eu l'impression d'être renvoyées de Ponce à Pilate et d'être confrontées à des assureurs lents à s'exécuter, même pour le versement de provisions. Nous avons alors rédigé cette loi de 2007, à propos de laquelle M. Van Hecke a très justement pointé la confusion née à l'époque.

La commission d'enquête a établi une distinction. D'une part, il y a le futur système d'indemnisation des victimes qui ne peut évidemment pas s'appliquer aux victimes actuelles. D'autre part, il y a la volonté d'alléger la souffrance des victimes en réglant leur cas individuel. À l'époque, j'ai toujours pensé que c'était le dialogue avec les victimes qui était le plus difficile.

On confond encore le futur système avec ce qui se passe ou ne se passe pas aujourd'hui quant au suivi des dossiers individuels. On peut parler d'attaque contre la nation comme le font les États-Unis où toute victime, quelle que soit sa nationalité, peut prétendre à une indemnisation des pouvoirs publics. Ceux-ci sont alors subrogés dans les droits de ces victimes et doivent ensuite se retourner contre les assureurs et les autres parties.

C'était le système en faveur duquel plaidait notre expert Paul Martens et je trouvais qu'il était défendable de plaider en faveur d'un système qui ne renverrait pas les victimes d'une instance à l'au-

overheid wordt dan gesubrogeerd in de rechten van die slachtoffers en moet zich dan keren tegen verzekeraars en andere.

Dat is eigenlijk het systeem dat onze expert Paul Martens ook bepleitte en dat ik een verdedigbaar systeem vond voor de toekomst. Men moet natuurlijk altijd oppassen welke effecten dat heeft op slachtoffers van andere schadegevallen – gemeenrechtelijk en noem maar op –, maar iets zoals wat is gebeurd op 22 maart 2016, is buitengewoon en was van nature een terroristische aanslag. Ik vond het verdedigbaar dat er in de toekomst een helder systeem zou komen waarin de slachtoffers niet voor een tweede keer slachtoffers zouden zijn, waarin zij niet van het kastje naar de muur worden gestuurd en waarin zij vooral niet van verzekeraar naar verzekeraar worden gestuurd, bij altijd maar andere en nieuwe controleartsen, die hen altijd maar opnieuw vragen om hun verhaal naar voren te brengen, want dat is pijnlijk en mensonterend.

Wat is er in de praktijk gebeurd? Wij hebben dat systeem onderzocht. Onze commissie heeft zelfs een wetsvoorstel ter zake klaargemaakt, dat eigenlijk een kopie was van het Franse systeem, en ik wil ook niet blind zijn voor systeemfouten. Ik was ervan overtuigd dat wij niet zomaar het Franse systeem konden kopiëren, ook omdat men in Frankrijk een ander systeem van fiscaliteit en taxatie door de verzekeringsmaatschappijen heeft.

Ik zou mij willen aansluiten bij wat de heer Van Hecke daarnet zei voor de toekomst, voor volgende aanslagen. Ik heb collega Geens gehoord en hij zei verschillende keren "ik bid u". Laat ons misschien niet bidden, maar toch hopen dat wij van volgende aanslagen gespaard blijven, hoewel het nooit uit te sluiten valt. Ik zou een oefening willen doen om in de toekomst toch nog een dergelijk systeem operationeel te maken. Het Parlement moet daarin zijn verantwoordelijkheid opnemen en ik zou de regering willen vragen om dat effectief ter harte te nemen.

De dagelijkse afhandeling van de schadegevallen – dat beeld heeft men natuurlijk niet als men de media in de voorbije dagen heeft gevolgd – verloopt in een aantal gevallen ook moeizaam, maar daartegenover staat dat, op basis van wat de commissie heeft aanbevolen en wat ook in de praktijk is omgezet geworden, wij kunnen vaststellen dat heel wat dingen zijn verbeterd. Herinner u dat wij voor het unieke loket hebben gepleit.

We hebben gepleit voor de interfederale taskforce. We hebben gepleit voor een verhoging van die voorlopige uitkeringen, het vergoedings-systeem. We hebben de heer Mollens, een excellente ambtenaar trouwens, geprezen omdat wij naar die bedragen zijn gegaan van 125.000 euro vergoedingen. Die zijn gevoelig opgetrokken en uitgebreid naar psychologische en morele schade. Dat is allemaal wel gebeurd, maar toch. We zagen in de praktijk dat de afhandeling van die individuele schadegevallen toch moeizaam bleef. In een aantal persoonlijke getuigenissen hebben we dat allemaal vernomen. Dat zien we vandaag nog altijd, vijf jaar na datum. Er moeten nog altijd mensen met hun dossier van het ene loket naar het andere gaan, ze worden gevorderd door controleartsen voor allerhande onderzoeken. Die mensen getuigen, niet ten onrechte, dat zij een tweede keer slachtoffer zijn. Daarom juich ik ook het initiatief toe dat de minister van Justitie heeft genomen voor de bijstand van

tre et encore moins d'un assureur à l'autre, chaque fois auprès de nouveaux médecins contrôleurs. Nous avons passé ce système au peigne fin et notre commission avait même préparé une proposition de loi, qui copiait en réalité le système français, mais que, selon moi, nous ne pouvions en réalité pas copier sans plus. Je souhaiterais me livrer à un exercice qui consisterait à imaginer aujourd'hui un système qui pourrait se révéler opérationnel. Le Parlement doit prendre ses responsabilités à cet égard et je souhaiterais inviter le gouvernement à prendre ma proposition à cœur. Dans un certain nombre de cas, la gestion au quotidien des dossiers de dommages se déroule également de manière très lente mais il convient tout de même d'ajouter que les recommandations de la commission d'enquête ont été à l'origine d'une série d'améliorations. Nous avons ainsi plaidé en faveur de la création d'un guichet unique.

Nous avons également plaidé en faveur d'une *task force* interfédérale, du système des indemnisations, avec des montants sensiblement plus élevés, également pour les dommages psychologiques et moraux. Nous avons toutefois constaté que, dans la pratique, la gestion des dossiers de dommages restait difficile cinq ans après les faits. Les victimes nous ont dit que cette lenteur faisait d'elles des victimes pour la seconde fois. C'est pourquoi je me réjouis de l'initiative du ministre de la Justice concernant la désignation de coaches qui vont aider mais aussi accompagner les victimes dans leur quête de reconnaissance. Souvent en effet, les victimes se retrouvent seules face à leur chagrin. Toutes les instances doivent collaborer sur ce plan et c'est pourquoi ce type-ci de réunion est important. Soyez donc particulièrement attentifs à soulager la douleur et le chagrin des victimes, soyez également attentifs à chercher un système qui devrait rem-

die coaches. Die coaches zijn noodzakelijk omdat voor een slachtoffer van zo'n aanslag een helpende hand heel belangrijk is, ook moet hij worden begeleid in die zoektocht naar erkenning. Dat heb ik ook het meeste gehoord in de afgelopen dagen. Er wordt erkenning gevraagd van dat statuut, van wat er gebeurd is. Soms wordt gezegd dat die mensen op zoek zijn naar geld. In veel gevallen gaat het niet om geld, maar die mensen staan vaak alleen in het verwerken van hun verdriet. Die coaches vind ik daarom een goed initiatief.

De overheden moeten allemaal samenwerken ter zake, niet alleen Justitie en Binnenlandse Zaken. Daarom zijn zittingen zoals vandaag belangrijk. Behalve de plechtigheden van gisteren kunnen we zo ook kijken wat er nog kan gebeuren. Ik voer dus een dubbel pleidooi. Wees bijzonder alert in het ledigen van de dagelijkse pijn en smarten, maar wees ook aandachtig voor die zoektocht naar een systeem dat in de plaats zou moeten komen van ons huidige systeem. Daarin willen we de gevallen individueel schadeloos laten stellen volgens het gemeenrecht. Het zou goed zijn om naar analogie van het Franse of Amerikaanse systeem als overheid te zeggen dat dit een aanslag is geweest op ons grondgebied en dat wij die schade zullen vergoeden, wij worden gesubrogeerd in uw rechten, wij zullen daar uw taak ter harte nemen.

Dat wilde ik toevoegen aan datgene wat al gezegd is, ook door mevrouw Gabriëls, namens de Open Vld-fractie. Ik wil toch nog deels die consensus vertolken die bestaan heeft in het Parlement toen de aanbevelingen er zijn gekomen.

01.10 Roberto D'Amico (PVDA-PTB): Madame la ministre, monsieur le ministre, je voudrais tout d'abord vous dire, au nom de mon groupe, qu'on est de tout cœur avec les familles, les victimes et les premiers intervenants des attentats du 22 mars 2016. J'ai suivi, comme beaucoup de personnes, la très belle commémoration ainsi que le discours du premier ministre. Il a dit ceci: "Nous sommes réunis ici, aujourd'hui, pour nous souvenir des victimes des attentats terroristes, pour marquer notre solidarité avec les survivants, leurs familles et leurs amis, pour exprimer notre gratitude envers tous ceux qui ont porté secours".

Le premier ministre a également assuré que tous nos services de sécurité étaient vigilants, prêts à faire face plus que jamais. Je dois dire que cette dernière affirmation me turlupine. D'après les retours de personnes de terrain qui travaillent à l'aéroport de Zaventem, il n'y a plus aucune nouvelle mesure de sécurité prise depuis des années. Certes, six mois après les attentats, des choses ont été mises en place mais depuis, où en sommes-nous réellement?

Je vais me permettre de citer Wim, un agent de sécurité de l'aéroport qui avait fait partie des premiers intervenants et qui a sauvé la vie de son collègue Abdallah, bagagiste chez Swissport. Il dit: "Les six premiers mois, il y avait des contrôles très stricts. Seules les personnes qui avaient une raison de se trouver à l'aéroport étaient autorisées à y accéder. Les bagages passaient un contrôle de détection d'explosifs avant de pouvoir être emportés dans le bâtiment. Maintenant, tout le monde peut entrer et sortir du hall des départs sans être contrôlé".

Les travailleurs de l'aéroport sont ceux qui savent le mieux faire un

placer le système actuel. Il serait bon que, par analogie avec le système français ou américain, les pouvoirs publics décrètent qu'un attentat s'est déroulé leur territoire et que, de ce fait, ils indemnisent les dommages.

01.10 Roberto D'Amico (PVDA-PTB): Mijn fractie wil haar steun betuigen aan de slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016, aan hun families en aan de hulpverleners die toen in actie zijn gekomen.

De eerste minister heeft zijn dankbaarheid betuigd aan al degenen die hulp hebben verleend en heeft verklaard dat onze veiligheidsdiensten klaar stonden om in te grijpen. Dat laatste zit me dwars. Op de luchthaven van Zaventem werden er al jarenlang geen nieuwe veiligheidsmaatregelen meer genomen. Een veiligheidsagent die werkzaam is op de luchthaven en die het leven van een bagageafhandelaar heeft gered, getuigt dat er in de eerste zes maanden na de aanslag zeer strikt werd gecontroleerd, maar dat nu iedereen de vertrekhal kan binnenkomen en weer verlaten zonder dat hij gecontroleerd wordt. Er moet naar de werknemers op de luchthaven worden geluisterd. Ze zeggen dat dergelijke feiten zich opnieuw zou-

bilan de la situation. Les attentats, ils les ont vécus en direct et ils sont tous les jours sur le terrain depuis ces cinq dernières années. Il faut les écouter. Ils nous disent tous: "On ne peut pas exclure la possibilité que cela se reproduise". C'est quand même inquiétant, ne trouvez-vous pas, que les travailleurs nous disent que la sécurité n'est pas au point? Moi, en tout cas, cela m'inquiète.

Wim pose ce constat désolant! De manière générale, je pense que Brussels Airport se soucie peu de la santé et des personnes qui y travaillent. Le constat est grave! Les travailleurs ont un droit fondamental à travailler dans un climat sécurisé. Brussels Airport est une structure publique. L'État est actionnaire à 25 % et il est donc pleinement responsable. La sécurité au travail, c'est aussi la sécurité sanitaire. Jusqu'à ce jour, les informations ont été parcellaires. Les travailleurs sont baladés entre les communications de Brussels Airport et les centaines d'entreprises qui exercent sur le même site. Il n'y a pas d'harmonie.

Dois-je préciser qu'il n'est pas suffisant d'exprimer sa gratitude comme le fait ce gouvernement? On ne peut se contenter de mesures inachevées ou plutôt d'une insuffisance flagrante de mesures prises par le gouvernement.

Un exemple précis: il ne me paraît pas être une bonne idée que le personnel doive utiliser la même entrée que les passagers. Pendant les périodes de fortes affluences, il doit faire la file avec les passagers. Cela met toujours les travailleurs mal à l'aise. Par ailleurs, cela complique toute réactivité en cas d'intervention des agents de sécurité. Je pense que l'opérateur de l'aéroport n'a pas tiré suffisamment les leçons des attentats. Peu après les attentats, une concertation avait été organisée entre le BAC (Brussels Airport Company) et les différentes entreprises et différents syndicats de l'aéroport. Depuis, plus rien!

Avant d'être député, j'ai travaillé pendant 30 ans dans une entreprise américaine au sein de laquelle j'ai eu l'honneur d'être délégué syndical. En tant que tel en CCPT, je m'occupais de la sécurité et de la protection des travailleurs, tous les mois, on tournait dans l'entreprise en essayant d'agir de manière proactive. On analysait les problèmes quand ils se présentaient, mais surtout nous faisions en sorte que ceux-ci ne réapparaissent plus. C'est ce que l'on appelle être proactif. Cet exemple pourrait être suivi à l'aéroport.

Dès lors, une telle concertation devrait avoir lieu tous les mois, afin d'apporter une solution structurelle aux problèmes structurels et d'aborder de manière globale les crises telles que les attentats ou l'actuelle pandémie de coronavirus.

Madame la ministre, quelles mesures de sécurité ont-elles été prises ces trois dernières années? Une évaluation du plan de sécurité à l'aéroport a-t-elle été effectuée ces trois dernières années? Dans l'affirmative, quand a-t-elle été effectuée? Pouvez-vous nous en résumer les conclusions?

Êtes-vous favorable à l'idée de mettre en place un comité permanent de concertation qui regrouperait des organisations syndicales, des entreprises et la compagnie Brussels Airport?

den kunnen voordoen.

Ik betreur dat Brussels Airport zich maar weinig bekommert om de gezondheid en de veiligheid van zijn werknemers. De Staat is voor 25 % aandeelhouder van dat bedrijf en dus mede verantwoordelijk. De veiligheid op het werk is een recht en geldt ook voor de situatie met betrekking tot het coronavirus. De werknemers ontvangen diverse informatie van Brussels Airport en van honderden bedrijven die op de luchthaven actief zijn. De regering moet toereikende maatregelen nemen. Zo zou het personeel bijvoorbeeld via een andere ingang dan de reizigers moeten kunnen binnengaan. De luchthavenexploitant heeft onvoldoende lessen getrokken uit de aanslagen. Sindsdien heeft er geen overleg meer plaatsgevonden tussen BAC, de verschillende bedrijven en de vakbonden op de luchthaven.

Dat overleg zou echter maandelijks moeten plaatsvinden om de structurele problemen met een structurele oplossing te ondervangen en crisissen, zoals de aanslagen of de huidige pandemie, globaal aan te pakken.

Welke veiligheidsmaatregelen werden er de jongste drie jaar genomen? Werd het veiligheidsplan van de luchthaven geëvalueerd? Zo ja, wanneer en hoe luiden de conclusies? Zult u de oprichting van een vast comité voor overleg tussen de vakbonden, de bedrijven en Brussels Airport steunen? Zal dat het opstellen van veiligheidsprocedures ter bestrijding van het coronavirus vergemakkelijken?

Pensez-vous que cela faciliterait également la mise en place de procédures de sécurité coordonnées face à la crise sanitaire actuelle? Envisagez-vous d'en discuter avec votre collègue Georges Gilkinet?

01.11 Bert Moyaers (Vooruit): 22 maart 2016 is een dag waarvan wij precies nog allemaal weten wat wij aan het doen waren, met wie wij waren, en waar wij waren. Het is een dag die voortaan gitzwart staat aangekruist in onze agenda, een zeer zwarte bladzijde in onze geschiedenis.

De aanslagen zelf riepen meteen heel veel vragen op. Hoe zijn die kunnen gebeuren? Hadden wij ze kunnen vermijden? Waar zijn wij tekortgeschoten?

Met de onderzoekscommissie hebben wij geprobeerd antwoorden te formuleren, die dan vertaald zijn in een hele reeks aanbevelingen.

Ik heb ondertussen anderhalf uur zeer goed geluisterd. Ik kan onmogelijk vermijden dat ik over een aantal aanbevelingen in herhaling val. Maar ik meen dat een aantal dingen toch nog niet besproken is.

Als wij het puur over de aanbevelingen hebben die in het stukje Hulpverlening zitten, kom ik meteen bij enkele dingen die ik er wil uithalen.

Eén van de pijnpunten tijdens de aanslagen was de verzadiging van het gsm- en het ASTRID-netwerk dat de communicatie voor een adequate hulpverlening bemoeilijkte. Een recente studie van het BIPT wijst op een verzadiging van het netwerk in Brussel. Het gevolg is dat men nu tijdens piekmomenten eigenlijk al problemen heeft op sommige drukke plaatsen, zoals het Centraal Station of in de Europese wijk. Ik begrijp wel dat dit niet uw bevoegdheid is maar dat heeft toch een invloed op de communicatie bij dergelijke gebeurtenissen.

Mijn concrete vraag is of u hiermee rekening houdt. Bekijkt u alternatieven? Of biedt BE-Alert in dit geval een oplossing?

De commissie heeft ook vastgesteld dat wij onvoldoende voorbereid waren om zo'n rampscenario aan te pakken. Op de luchthaven was er al jaren geen evacuatieoefening meer geweest en waren de verschillende noodplannen amper op terrorisme voorbereid.

Evacuaties moeten worden geoefend, zeker wat de CBRN, de chemische, biologische, radiologische en nucleaire dreigingen betreft. Uit het document is voor mij evenwel niet duidelijk wat de stand van zaken is. Om de hoeveel tijd worden deze procedures nu geoefend op de luchthaven?

Het laatste aspect uit deze aanbevelingen is het gebrek aan coördinatie. In het tussentijds verslag over het onderdeel veiligheidsarchitectuur stelde de onderzoekscommissie in het kader van de noodplanning het volgende vast: "Vrij vlug na de aanslagen werd het koninklijk besluit van 1 mei 2016 tot vaststelling van het nationaal noodplan betreffende de aanpak van een terroristische gijzelneming of een terroristische aanslag gepubliceerd. Dit plan beantwoordt aan de aanbeveling van deze onderzoekscommissie om bij de terroristische aanslagen de leiding bij discipline 3, de politie, te

01.11 Bert Moyaers (Vooruit): La date du 22 mars 2016 restera à jamais une page sombre de l'histoire de notre pays. D'emblée, les attentats ont soulevé d'innombrables questions. Les travaux de la commission d'enquête se sont efforcés de répondre à ces questions et de transposer ensuite les réponses dans une longue série de recommandations.

La saturation des réseaux GSM et ASTRID qui a compliqué les communications nécessaires pour organiser les secours de manière adéquate est l'un des problèmes rencontrés lors des attentats. La question est-elle prise en considération? Des solutions de remplacement sont-elles explorées? Le système BE-Alert offre-t-il une solution dans ce genre de situation?

Les travaux de la commission ont démontré, par ailleurs, que nous étions insuffisamment préparés pour gérer un scénario catastrophe de cette ampleur. Plus aucun exercice d'évacuation n'avait été réalisé depuis des années à l'aéroport et le terrorisme était à peine pris en considération dans les différents plans d'urgence. Quelle est aujourd'hui la situation à l'aéroport?

Les recommandations font également état d'un manque de coordination. Les attentats ont été suivis assez rapidement par l'arrêté royal du 1er mai 2016 portant fixation du plan d'urgence national relatif à l'approche d'une prise d'otage terroriste ou d'un attentat terroriste, mais la logique de cet arrêté royal est en contradiction avec l'arrêté royal du 22 mai 2019 relatif à la planification d'urgence et la gestion de situations d'urgence. Ceci est contraire aux recommandations de la commission d'enquête qui attribue dans ce cas la direc-

leggen en om het openbaar ministerie een meer leidinggevende rol toe te kennen."

De logica van dit koninklijk besluit spoort niet met het koninklijk besluit van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties. Immers, volgens de evaluatie van de opvolging van de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie van 2 oktober 2019 door de heer Bruggeman, laat het nieuwe koninklijk besluit Noodplanning van 22 mei 2019 open welke discipline er bij terroristische aanslagen leidt. Dit is in tegenstrijd met de aanbevelingen van de POC: discipline 3 moet in dit geval leiden.

Kan u dit even verduidelijken? Men was het erover eens om dit bij de politie te leggen. Bent u van plan om dit toch nog aan te passen?

Vervolgens zijn er de aanbevelingen die te maken hebben met de slachtoffers. Daar is het vandaag al uitgebreid over gegaan. In de eerste plaats is er het centraal aanspreekpunt voor de slachtoffers; één persoon die hen begeleidt door het hele kluwen van verzekering, ondersteuning en hulp. Ik denk dat we terecht tevreden mogen zijn dat er een centraal slachtofferloket werd opgericht, dat dit intussen effectief ook operationeel is en dat er twee coaches worden ingezet die bij de slachtoffers langsgaan om hen te helpen met administratieve maar ook psychische en andere problemen.

Toch voelen de slachtoffers van de aanslagen in ons land na vijf jaar nog altijd niet genoeg steun door de overheid. Ze vinden het niet kunnen dat ze telkens opnieuw moeten bewijzen dat ze slachtoffer zijn. U meldde dat u de voorbije maanden goed geluisterd hebt naar de verschillende erkende slachtofferverenigingen. Samen met hen zou u een concreet initiatief nemen om maximaal tegemoet te komen aan hun terechte noden.

Mijnheer de minister, kan u ter zake wat meer toelichting geven? Welke stappen zult u nog nemen zodat de slachtoffers zich toch nog meer gesteund voelen?

Het volgende is vandaag al zeer uitgebreid aan bod gekomen. Er werd beslist om een fonds voor snelle schadevergoeding op te richten. Landen als Spanje, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Frankrijk en Israël werden al eerder geconfronteerd met zware terroristische aanslagen. Zij ontwikkelden een permanente en alomvattende regeling voor slachtoffers, goed gefinancierd en toegankelijk zonder voorwaarden inzake nationaliteit of verblijfplaats.

Na de aanslagen van 22 maart 2016 bleek België op dit vlak met een wettelijk vacuüm te kampen. De onderzoekscommissie beveelt daarom aan dat ook hier een fonds zou worden opgericht dat elk slachtoffer zeer snel hulp en een schadevergoeding kan toekennen. Achteraf moet het fonds dan bij de verzekeringsmaatschappijen de verschuldigde bedragen recupereren. U maakte ondertussen echter bekend dat het fonds er niet komt. Men heeft noodhulp vervangen door een noodvoorschot. De Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden komt bij de slachtoffers wel tussenbeide met voorschotten, maar dat is toch niet helemaal hetzelfde als schadeloosstelling via een Garantiefonds, een pot geld waaruit onmiddellijk kan geput worden. Ik begrijp de keuze, maar noch de onderzoekscommissie noch de slachtoffers waren vragende

tion à la discipline 3, à savoir la police. Je souhaiterais obtenir certains éclaircissements à ce sujet.

En ce qui concerne les recommandations relatives aux victimes, il était tout d'abord question du point de contact central pour les victimes. À cet égard, nous pouvons à juste titre nous estimer heureux de disposer d'un guichet central pour les victimes et de deux coaches. Néanmoins, après cinq années, les victimes se sentent toujours insuffisamment soutenues par les pouvoirs publics. La ministre entend prendre une initiative concrète en vue de répondre autant que possible à leurs besoins légitimes. Peut-elle en préciser la teneur?

Il a été décidé de créer un fonds d'indemnisation rapide. Des pays tels que l'Espagne, le Royaume-Uni, les États-Unis, la France et l'Israël disposent déjà d'un système permanent et global pour les victimes, sans conditions de nationalité ni de résidence. Après les attentats, il est apparu que la Belgique était confrontée à un vide législatif sur ce plan. La commission d'enquête a dès lors recommandé la création d'un fonds capable d'apporter une aide et un dédommagement très rapides à chaque victime. A posteriori, le fonds devra récupérer les montants concernés auprès des assureurs. Toutefois, ce fonds n'a pas encore vu le jour, seule une avance d'urgence ayant été prévue. La piste initiale a-t-elle ainsi été définitivement abandonnée? Quelles initiatives sont encore envisagées?

En ce qui concerne l'architecture de sécurité, il a été constaté que des informations capitales n'avaient pas été diffusées, ou de façon insuffisante. Quelles mesures seront prises pour veiller à ce que des informations importantes soient désormais partagées?

En ce qui concerne la base de données carrefour, l'époque d'une

partij hiervoor. Ik had misschien toch liever een systeem gezien zoals in Frankrijk met noodhulp die tegemoetkomt aan de behoeften van de slachtoffers van aanslagen. Die behoeften kunnen ook zeer uiteenlopend zijn. Is die piste hiermee nu volledig van de baan? Of wordt hierover in de toekomst toch nog nagedacht? Welke initiatieven komen er nog waarbij de slachtoffers van terreur toch beter worden vergoed? Ik heb net heel goed geluisterd naar de andere sprekers en meen toch wel enige opening gehoord te hebben bij collega Dewael.

Ik kom bij de aanbevelingen inzake de veiligheidsarchitectuur. Eén van de aanbevelingen was dat cruciale informatie te weinig of niet werd gedeeld. Daar wil ik het nog even over hebben. In verband met het principe van de regel van de derde dienst of het derde land is de VSSE in debat met haar buitenlandse zusterdiensten, ten einde na te gaan hoe beide concepten kunnen worden toegepast in de toekomst en of hier niet meer in de richting van de regel van het derde land kan worden geëvolueerd. Ik weet dat het onmogelijk is om hier een tijdlijn op te kleven en dat het onduidelijk is of er kan geland worden. In afwachting van een mogelijke oplossing heb ik wel de vraag hoe erop wordt toegezien dat belangrijke info alsnog wordt gedeeld.

Ik kom bij de kruispuntdatabank met alle beschikbare informatie. De periode waarin elke dienst een eigen terreurdatabank had, is verleden tijd, zoveel is duidelijk. De visienota over de kruispuntdatabank Veiligheid werd goedgekeurd door de kabinetten van Justitie, Binnenlandse Zaken en de verschillende veiligheids- en inlichtingendiensten. Die nota is een analyse van verschillende werkgroepen waarin leden van verscheidene diensten zetelen. Voor een kruispuntbank Veiligheid zijn goede beheersafspraken belangrijk. Dat vergt ook de nodige financiële middelen. Diensten zijn over meerdere jaren bezig met de planning van IT-projecten. Zonder bijkomende middelen en met de beslissing tot de creatie van een kruispuntbank, komen die projecten toch wel in gevaar.

Mijnheer de minister, hoe ziet u dat verder? Is er een timing? Is er een budget? Hebt u een zicht op duidelijke beheersafspraken?

Nog een ding uit dit hoofdstuk is het *joint decision team*, waarin het parket, de politie en de inlichtingendiensten voortaan samen moeten beslissen over dossiers. U meldt dat het in de huidige stand van zaken niet opportuun lijkt om het JDC of JIC zomaar te implementeren in de andere hoven van beroep. In het regeerakkoord staat nochtans: "De samenwerking en uitwisseling van informatie tussen veiligheids-, inlichtingendiensten en Justitie worden geoptimaliseerd, meer bepaald wat betreft de voortzetting van de oprichting van de Joint Decision Centers en de Joint Intelligence Centers".

Mijnheer de minister, hoe wilt u ter zake aan het regeerakkoord tegemoetkomen? Waarom is het niet opportuun om de oprichting verder te zetten in andere hoven? Op welke manier wordt er informatie gedeeld? Waarom neemt dat zoveel tijd in beslag? Welke problemen doen er zich concreet voor?

Het laatste deel met aanbevelingen handelde over het stuk radicalisering, onder andere het plan R. Het plan R is het scharnier tussen de gerechtelijke, de bestuurlijke en de sociopreventieve aanpak, het scharnier tussen het federaal, het regionaal en het lokaal niveau op het vlak van de aanpak van problematische radicalisering.

base de donnée terrorisme propre à chaque service est dépassée. La note de vision politique au sujet de la base de données Sécurité a été approuvée par les cabinets de la Justice, de l'Intérieur et des différents services de sécurité et de renseignements. Les prochains accords de gestion et les moyens financiers sont-ils planifiés et à quelles dates le sont-ils?

Le parquet, la police et les services de renseignement devront-ils désormais décider en commun dans les dossiers au sein de la *joint decision team*? Pourquoi le ministre estime-t-il que poursuivre, sans raison particulière, la mise en œuvre de cette centralisation dans d'autres cours d'appel n'est pas opportun? Peut-il commenter son point de vue?

En matière de radicalisation, le Plan R est à la jonction entre les approches judiciaire, administrative et sociopréventive – la jonction entre les niveaux fédéral, régional et local dans la gestion de la radicalisation problématique. Le plan d'action Radicalisme est revalorisé en une note stratégique terrorisme, extrémisme et radicalisation, dans laquelle une détection précoce et une bonne évaluation du risque occupent une place centrale, tout comme une culture de confiance et de collaboration entre les services. Les autorités fédérales vérifieront de concert avec les entités fédérées comment la politique de prévention dans un environnement de grande ville peut être renforcée dans cette optique. Comment avance le dossier?

Dans la dernière recommandation, il était entre autres demandé que la Grande Mosquée de Bruxelles devienne un lieu ouvert, où tout le monde est le bienvenu et où l'on peut former ses propres imams. Il semble toutefois qu'on ne puisse pas parler d'une réussite à cet égard. Comment le ministre envisage-t-il la suite?

We kunnen daarover lezen dat het actieplan radicalisme wordt opgewaardeerd tot een strategische nota terrorisme, extremisme en radicalisering. Een vroege detectie en een goede risicotaxatie staan daarbij centraal, net als een cultuur van vertrouwen en samenwerking tussen de verschillende diensten op alle niveaus. De federale overheid zal samen met de deelstaten nagaan op welke manier zij het preventiebeleid in grootstedelijke milieus ten aanzien van radicalisering en extremisme kan versterken en structureel verankeren. Kunt u mij een stand van zaken daarin geven? Zijn er al gesprekken over geweest met de deelstaten? Op welke manier zult u samen met de deelstaten het preventiebeleid versterken en verankeren? Kunt u mij daarvan concrete voorbeelden geven?

In de laatste aanbeveling werd onder meer gevraagd de Grote Moskee van Brussel open te stellen en er een plaats van te maken waar iedereen welkom is en waar men een eigen imamopleiding zou kunnen geven. In de *De Standaard* van gisteren konden we lezen dat dit helaas niet echt een succesverhaal is. Ik citeer minister Van Quickenborne: "Wij zullen op korte termijn met de academische partners bekijken of de voortzetting ervan nog wel zin heeft en of we niet moeten werken aan alternatieven." Daarvoor kijkt de minister onder meer naar de Gemeenschappen.

Mijnheer de minister, hoe ziet u het verder verlopen? Welke rol wilt u in dezen aan de Gemeenschappen geven?

01.12 Georges Dallemagne (cdH): Madame la présidente, madame la ministre de l'Intérieur, monsieur le ministre de la Justice, je voudrais dire combien j'ai apprécié les mots, et ceux du premier ministre, que vous avez adressés à l'égard des victimes. Du banc de l'opposition, je pourrais facilement n'y voir que du vent et des mots, mais ceux-ci sont importants au moment où nous commémorons ces attentats. Du reste, il a fallu beaucoup de temps pour trouver les mots – notamment du côté de l'ancien gouvernement, mais pas seulement. Nous aussi, parlementaires, avons mis trop de temps à rencontrer les victimes pour entendre leurs demandes.

Au-delà des mots, qui sont essentiels, il y a les actes. Je ne reprendrai pas les démonstrations du collègue Van Hecke, en faveur d'un fonds de garantie. Il s'agit d'un instrument susceptible de dédommager rapidement et automatiquement les victimes, au lieu de se contenter d'organiser simplement un système d'avances. Cette requête visait à remplacer un dispositif décrit comme kafkaïen par des victimes qui se sentaient complètement perdues et qui ne parvenaient pas à trouver leur chemin à travers les administrations, les assurances, les expertises. Le danger d'une survictimisation était réel. Or nous n'avons pas pu éviter que les victimes ne le soient ensuite du système lui-même. Cinq ans après les attentats, elles continuent de se sentir très mal. Nous en connaissons tous. Elles ont toujours besoin d'une simplification bureaucratique ainsi que d'une meilleure détermination du taux d'invalidité qui soit aussi moins contradictoire et plus évolutive. Certains ont rappelé que les syndromes de stress post-traumatique peuvent survenir longtemps après les attentats. Il faut en tenir compte.

Je n'y reviendrai pas, parce que j'entends certains collègues de la majorité – MM. Geens, Van Hecke et Dewael – plaider pour que cette

01.12 Georges Dallemagne (cdH): Ik heb uw woorden en die van de eerste minister ten aanzien van de slachtoffers ten zeerste op prijs gesteld. Ook wij hebben als parlementsleden er te lang over gedaan om hen te ontmoeten en hun verzuchtingen te aanhoren.

Wat de daden betreft, zou een garantiefonds het mogelijk maken de slachtoffers snel en automatisch schadeloos te stellen, in plaats van een systeem van voorschotten, dat door de slachtoffers als een hindernisparcours ervaren wordt. Vijf jaar na de aanslagen voelen die slachtoffers zich nog steeds bar slecht. Ze hebben behoefte aan bureaucratische vereenvoudiging en een vaststelling van het invaliditeitspercentage die minder tegenstrijdig en evolutiever is. Post-traumatische stressstoornissen kunnen lang na de aanslagen optreden. Ook daar moet er rekening mee gehouden worden.

Ik wil u bedanken omdat u ermee ingestemd hebt om een vereniging (V-Europe) te financieren voor het

question soit remise sur le métier. Cela me semble fondamental. Si la commission d'enquête avait décidé que ce serait mis en œuvre à l'avenir, c'est parce que nous avons déjà mis beaucoup de temps pour en discuter, de sorte que nous nous étions rendu compte que c'était un peu tardif. Il s'agit d'une solution de repli.

Afin que cette solution ne soit pas abandonnée, je plaide pour une intervention rapide en ce domaine.

Il en va de même pour le guichet unique. Monsieur le ministre de la Justice, je souhaiterais obtenir une clarification de votre part. Vous avez accepté de financer l'association V-Europe pour le coaching des victimes, ce pourquoi je vous remercie sincèrement. Pendant de longues années, cette association s'est battue pour recevoir du gouvernement fédéral son soutien, et elle l'a enfin reçu. J'aimerais clarifier son rôle par rapport à celui du guichet unique. Cette association ne servira pas de guichet unique et d'ailleurs, il n'existe pas encore vraiment. Il existe un dispositif au niveau du procureur fédéral, mais les victimes me disent que ce n'est ni unique ni satisfaisant et que cela ne suit pas l'esprit de ce qui avait été imaginé au départ. Il me semble qu'il faut clarifier et renforcer ce qui était prévu.

Je ne serai pas plus long sur le volet relatif aux victimes, ni sur celui concernant les secours que nous avons déjà abordé précédemment. Par contre, je serai un peu plus précis sur le volet de l'architecture de sécurité et surtout sur celui de la radicalisation.

S'agissant de l'architecture de sécurité, on se souvient qu'il y avait deux types de problème (afin de simplifier à l'extrême): un problème de moyens et un problème de gestion de l'information; cette dernière était insuffisamment partagée et des bases de données étaient complètement fragmentées et ne permettaient pas une utilisation adéquate et rapide de l'information qui existait parfois.

Concernant les moyens, je m'inquiète de voir que ceux-ci évoluent peu, et même pratiquement pas en ce qui concerne les services de renseignements. Je l'ai dit la dernière fois: de 50 millions d'euros en 2015 avant les attentats, on est passé à presque 57 millions en 2021. En euros constants, aucune augmentation du budget! Nous sommes très loin de ce qui avait été demandé. Nous avons proposé un doublement des moyens budgétaires pour les services de renseignements.

Cela reste problématique au vu de toute une série de menaces qui sont venues s'ajouter à la menace islamiste et terroriste. On ne va pas parler de la Chine, de la Russie ou d'autres, mais on sait à quel point notre pays est la cible de toute une série de menaces. J'aimerais donc connaître les intentions du gouvernement pour les années à venir.

Il en va de même pour les services de police. On sait qu'il manque énormément de policiers. De ce point de vue-là, également, je tire la sonnette d'alarme car je pense qu'on n'y arrivera pas avec les moyens budgétaires actuellement sur la table du gouvernement.

Pour ce qui est de la gestion de l'information, il y a toujours cette Banque-Carrefour des données en matière de sécurité. Où en est-

coachen van de slachtoffers, maar zij zal niet als eenheidsloket fungeren. Een dergelijke regeling bestaat nog niet echt. De slachtoffers zeggen dat de huidige regelingen niet overeenstemmen met wat er in het begin was voorgesteld.

Wat de veiligheidsarchitectuur betreft had men indertijd gewezen op een gebrek aan middelen en een probleem inzake het informatiebeheer. De middelen evolueren nauwelijks, vooral wat betreft de inlichtingendiensten (van 50 miljoen euro in 2015 naar 57 miljoen in 2021, d.i. in constante euro's geen verhoging van het budget). Er zijn nochtans nieuwe dreigingen bijgekomen, boven op de islamistische en terroristische dreiging. Ik zou willen weten wat de intenties van de regering op dat vlak zijn voor de komende jaren.

Hetzelfde geldt voor de politiediensten. We weten dat er een tekort aan politieagenten is. Ik trek aan de alarmbel omdat men er niet in zal slagen met de begrotingsmiddelen waarover de regering beschikt.

Hoe staat het met de Kruispuntbank inzake veiligheid? Zal die er komen? Wat zijn de problemen?

Wat de informatie-uitwisseling betreft, zouden de LIVC's ondergefinancierd zijn. Hoeveel zijn er operationeel? Is dat instrument nog belangrijk voor de opsporing, informatie-uitwisseling en preventie? Waarom worden de Joint Decision and Information Centers niet tot buiten Brussel uitgebreid?

Uit gesprekken met opvoeders en leraren blijkt dat er tijdens de eerste lockdown jongeren die geen activiteiten meer konden uitoefenen, ten prooi vielen van salafistische groeperingen en broederschappen, die hun activiteiten intensiverden onder het mom van humanitaire hulp. Over welke informatie beschikt u ter zake?

on? Va-t-elle vraiment être mise en route? Quels sont les goulots d'étranglement?

En ce qui concerne le partage d'informations, j'entends dire que les CSIL sont aujourd'hui sous-financées et que certaines sont en état de léthargie. J'aurais aimé savoir quel était le nombre de CSIL opérationnelles. Cet instrument est-il toujours important aujourd'hui en matière de détection, de partage d'informations et de prévention? Par ailleurs, on sait que les Joint Decision Centers et les Joint Information Centers n'existent qu'au niveau bruxellois. Pourquoi ne sont-ils pas étendus aux autres parties du pays?

J'ai plusieurs petites questions sur le volet de la radicalisation. Lorsque je m'entretiens à ce sujet à Bruxelles avec des éducateurs sociaux, des éducateurs de rue et des professeurs, j'entends dire que lors du premier confinement, lorsque de nombreux jeunes ont été privés de l'accès aux clubs de sport, aux maisons de jeunesse ou aux centres culturels, ils ont été repris en main par des groupes salafistes et des groupes fréristes. Nous avons alors observé une intensification de l'action de ces réseaux sous couvert d'aide humanitaire. Quel est votre niveau d'information par rapport aux informations qui m'ont été transmises dans les rues de Bruxelles?

En ce qui concerne les réseaux sociaux, j'ai été alerté du fait que de nouveaux réseaux sociaux sont extrêmement actifs auprès de jeunes, notamment à Bruxelles, mais aussi, j'imagine, dans d'autres villes du pays. On me cite régulièrement un média appelé "AJ+", qui émet à partir du Golfe persique et qui a vraiment pour vocation de fragmenter la société et d'antagoniser les personnes en fonction de leur religion. Que représente pour vous cette menace posée par les nouveaux réseaux sociaux qui semblent extrêmement actifs en Belgique?

Pour ce qui concerne les sorties de prison, si je suis bien informé, 60 détenus condamnés "terro" sont sortis en 2020 ou sortiront en 2021. Quel est le dispositif en matière de sécurité par rapport à ces personnes? Qu'en est-il aussi d'un dispositif de déradicalisation, de réintégration pour faire en sorte qu'on ne les suive pas seulement sur un aspect sécuritaire?

Il y a aussi toute la question des imams. Comme d'autres l'on dit, il y a la formation d'imams ici en Belgique. Personnellement, je tiens beaucoup à ce qu'on n'abandonne pas cette idée. Une alternative serait que, notamment au moment du ramadan, des dizaines d'imams, qui ne connaissent pas notre culture ni notre langue, viennent de pays étrangers, avec des objectifs que nous ne maîtrisons pas toujours. Le prochain ramadan débutera le 13 avril 2021. C'est dans quelques semaines. Que se passera-t-il avec les demandes que vous recevez certainement déjà de pouvoir accorder des visas à des dizaines d'imams provenant de Turquie, d'Arabie saoudite, du Qatar, du Maroc ou d'Égypte? Avez-vous une politique à cet égard? Je constate que la France est extrêmement réticente aujourd'hui à accorder des visas. Quelle sera la politique du gouvernement à cet égard?

Qu'en est-il aussi de la compétition qui existe entre des pays extérieurs - je viens d'en citer certains - et qui ont pour vocation de contrôler et d'instrumentaliser notre communauté musulmane? Monsieur le ministre de la Justice, vous avez dit, à juste titre, qu'à la

Onder de jongeren zijn er nieuwe sociale netwerken actief, vooral in Brussel, maar ook elders. Men heeft het over een medium, 'AJ+' genaamd, dat uitzendt vanuit de Perzische Golf en tot doel heeft de samenleving op religieuze basis te fragmenteren. Hoe groot is die dreiging in België?

Wat de uitstroom van gedetineerden betreft, zullen er in de periode 2020-2021 60 wegens terrorisme veroordeelde gedetineerden vrijkomen. Welke veiligheidsmaatregelen worden er met betrekking tot die personen genomen? Hoe zit het met deradicaliserings- en reclasseringsmaatregelen, opdat ze niet enkel uit een veiligheidsoogpunt zouden worden gevolgd?

Ik pleit voor de opleiding van imams in België. Te gelegenheid van de aanstaande ramadan zullen tientallen imams uit Turkije, Saudi-Arabië, Qatar, Marokko of Egypte een visum aanvragen. Frankrijk neemt een weigerachtige houding aan. Welk beleid zal de regering op dat vlak voeren?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de wedloop tussen externe landen die onze moslimgemeenschap willen instrumentaliseren? Marokko, dat actief is in de Grote Moskee, is niet het enige land dat zich probeert te mengen in de islamitische eredienst. Hebben we een strategie ten aanzien van de landen die de moslimgemeenschap in ons land willen controleren?

In 2017 had OCAD een interessant rapport opgesteld over het verband tussen het wahabisme en het jihadisme. Bent u beiden bevoegd voor OCAD? Is het niet hoog tijd voor een update van dat rapport?

Wat zijn de vooruitzichten met betrekking tot de Grote Moskee van Brussel?

Hoe is het gesteld met de vrouwen

Grande Mosquée, un "nid d'espions" travaillait pour le Maroc, si j'ai bien compris votre expression. Ce n'est pas le seul exemple de pays qui, aujourd'hui, tente d'interférer dans le culte musulman et d'imposer son propre agenda à partir de l'extérieur. Avons-nous une stratégie générale face à cette compétition qui existe par rapport à des pays tiers qui voudraient contrôler notre communauté musulmane? Cela reste un problème extrêmement important.

En 2017, l'OCAM avait rédigé un rapport extrêmement intéressant entre wahhabisme et djihadisme, terrorisme. Êtes-vous tous les deux compétents en ce qui concerne l'OCAM? Ne serait-il pas temps d'avoir aujourd'hui une mise à jour de ce rapport?

Quatre ans plus tard, je pense qu'il serait intéressant d'avoir un rapport de l'OCAM mis à jour sur la situation actuelle du wahabisme et du salafisme et sur les liens éventuels avec la menace terroriste.

Enfin, monsieur le ministre, quel est l'avenir de la Grande Mosquée de Bruxelles?

Où en est-on pour ce qui concerne les femmes et les enfants qui sont à Al-Hol? Cela représente une véritable menace pour notre sécurité car on sait que c'est aujourd'hui l'embryon d'un nouvel État islamique.

Je pense que j'ai passé en revue les questions sur la radicalisation, et je voudrais terminer par une brève remarque sur la méthodologie. Je me réjouis que mon collègue Pivin ait rejoint la proposition que j'ai faite, il y a déjà des mois, en vue d'assurer un suivi sérieux de ces questions-là. Vous avez vu l'amplitude des questions auxquelles vous êtes amené à répondre, et nous devons y faire référence très brièvement. En une dizaine de minutes, nous devons couvrir 1 000 pages et 10 000 pages d'annexes du rapport de suivi de la commission d'enquête, et je trouve que cela n'est pas sérieux.

D'autres ministres sont compétents sur certains aspects du suivi de la commission Attentats. Je demande vraiment qu'il y ait une méthodologie de travail qui permette d'effectuer un travail de suivi sérieux. Beaucoup de choses ont été faites, mais il reste des chantiers très importants à finaliser, et je pense qu'il faut le faire sérieusement. Quand on m'a répondu qu'une des raisons pour lesquelles il n'y avait pas de commission de suivi était que tous les députés qui avaient suivi la commission n'étaient plus là aujourd'hui, je pense que cet argument n'est absolument pas recevable. La preuve, c'est que les ministres qui sont là aujourd'hui pour nous répondre n'étaient pas là non plus et qu'ils sont, eux, chargés du suivi des recommandations.

Nous pouvons donc parfaitement, au niveau du Parlement, avec d'autres parlementaires, assurer un suivi cohérent et correct. Je ne demande pas une commission toutes les semaines, mais si nous pouvions admettre que nous nous voyons régulièrement - quelques fois par an suffiraient - selon un format de commission de suivi, cela permettrait effectivement de montrer à l'extérieur - notamment aux victimes, mais aussi à tous les autres intervenants - que nous continuons à travailler sérieusement, mais aussi d'avoir cette vision transversale qui est essentielle à un suivi sérieux de ce qui est fait avec les recommandations de la commission d'enquête.

en kinderen in Al-Hol? Die kiem van een nieuwe Islamitische Staat bedreigt onze veiligheid.

Tot slot ben ik blij dat collega Pivin het met mijn voorstel eens is om te zorgen voor een ernstige follow-up van deze kwesties. We hebben tien minuten om de duizenden pagina's van het opvolgingsrapport van de onderzoekscommissie te behandelen. Voor sommige aspecten zijn andere ministers bevoegd. Ik vraag om een serieuze werkmethode. Bepaalde projecten moeten nog afgerond worden. De beslissing om geen opvolgingscommissie in te stellen verantwoordt men met het argument dat er van de parlementsleden uit de oorspronkelijke commissie vandaag niemand meer aanwezig is, maar de huidige ministers waren destijds ook nog niet in functie!

Het Parlement kan zorgen voor een correcte follow-up met een commissie die enkele keren per jaar bijeenkomt. Zo tonen we de slachtoffers en andere stakeholders dat we dit ernstig blijven aanpakken en behouden we de holistische visie die essentieel is om de aanbevelingen van de commissie op te volgen.

01.13 Sophie Rohonyi (DéFI): Je ne reviendrai pas sur les effroyables attentats puisque mes collègues l'ont fait.

Ces attentats nous ont tous meurtris et touchés. On se sent souvent impuissants face à ces attentats et surtout à l'égard des personnes qui porteront toute leur vie les séquelles de ces événements; en particulier à l'égard des victimes qui ont perdu un être cher ou qui ont subi des blessures tant physiques que psychiques. Cette impuissance, nous ne pouvons la ressentir en tant que député ou en tant que ministre; en effet, nous avons une obligation de moyens, l'obligation de tout mettre en œuvre afin d'éviter de nouveaux attentats et de nouvelles victimes.

Nous savons pertinemment que le risque zéro n'existe pas. Il n'existera malheureusement jamais. Comme je l'ai dit, nous avons cependant une obligation de moyens, et ce, grâce à la feuille de route édictée par la commission Attentats au terme d'un travail rigoureux et fastidieux. On ne le soulignera jamais assez!

Je tiens aussi à remercier le collègue Dallemagne d'avoir remis la question du suivi des recommandations de la commission Attentats à l'ordre du jour, parce que c'est fondamental. Non pas parce que nous sommes cinq ans plus tard mais force est de constater que le travail réalisé par les gouvernements précédents et l'actuel ne sont aujourd'hui pas à la hauteur de l'énorme travail réalisé par la commission Attentats et ce que les victimes étaient en droit d'attendre du gouvernement pour qu'on leur simplifie la vie. Je tiens d'ailleurs à saluer l'objectivité des collègues majorité qui reconnaissent que le travail qui a été fait est au pire insuffisant, au mieux perfectible.

J'ai fait l'exercice assez fastidieux de parcourir le long document des recommandations de la commission Attentats. Je vous avoue avoir tiqué lorsque j'ai lu qu'il y aurait aujourd'hui une reconnaissance et une indemnisation des victimes, car aujourd'hui ce qu'elles nous disent - celles que nous avons eu l'occasion de rencontrer ou celles qui ont eu l'occasion de s'exprimer dans les médias -, c'est qu'elles se sentent abandonnées. Leurs démarches restent tellement lourdes auprès de tant d'interlocuteurs privés et publics que, pour elles, finalement, c'est la double peine. C'est juste inacceptable.

C'est inacceptable, et les associations ne cessent aujourd'hui de nous le répéter. Même la rapporteuse spéciale des Nations Unies sur les droits de l'homme et les libertés fondamentales, Mme Fionnuala Ní Aoláin, l'a souligné dans son rapport du 1er mars 2019. Dès lors, afin de faciliter la vie de tout le monde, je vais renvoyer à mes questions telles que déposées (55015751C, 55015752C, 55015754C, 55015755C, 55015760C), ce qui me permet d'insister sur quelques autres questions plus ponctuelles.

Monsieur le ministre, Il est regrettable qu'il faille attendre l'anniversaire des attentats de Bruxelles pour apprendre qu'un fonds de garantie ne verra jamais le jour.

D'autres pays ont pourtant mis en place de tels fonds. En France, le fond d'aide aux victimes est alimenté par un faible pourcentage de cotisation sur l'ensemble des contrats d'assurance. Ces cotisations permettent aux victimes d'attentats terroristes d'être indemnisées pour des faits non couverts par les assurances.

01.13 Sophie Rohonyi (DéFI):
Pas op de verjaardag van de aanslagen in Brussel vernemen we dat er geen garantiefonds opgericht zal worden. Andere landen hebben dat nochtans wel gedaan en de verenigingen Life4Brussels en V-Europe zijn vragende partij. De financiële tegemoetkomingen voor slachtoffers van opzettelijke gewelddaden – die na een complexe procedure verkregen worden en geplafonneerd zijn – beantwoorden niet aan de verwachtingen van de slachtoffers. De onderzoekscommissie adviseerde een garantiefonds naar Frans model op te richten, in de vorm van voorschotten die bij de verzekeringen teruggevorderd kunnen worden.

Waarom is die aanbeveling niet opgenomen in de werkzaamheden van de interfederale taskforce? Wat is uw antwoord aan de slachtoffers die vinden dat de wet van 20 december 2018, die tot gevolg heeft dat hun de oprichting van een garantiefonds geweigerd wordt, ontoereikend is? Overweegt u om de termijn van 3 jaar, waarbinnen de steunaanvragen ingediend moeten worden, uit te stellen of te schrappen? Bevestigt u dat de wet gewijzigd zal worden, ten einde in geval van een nieuwe aanslag met alle situaties rekening te houden? Zo ja, in welke zin?

Vele slachtoffers hebben meer dan een jaar gewacht om het statuut van nationale solidariteit te verkrijgen, maar sommige werden niet in het register opgenomen omdat ze niet naar een ziekenhuis of naar de politie gegaan waren. In de loop der jaren werden zij niet meer voor de herdenkingsplechtigheden uitgenodigd, aangezien er geen exacte lijst bestaat. Het zou nuttig zijn over één enkele, nauwkeurige lijst te beschikken om hen van hun rechten op de hoogte te brengen en te helpen. We mogen de buitenlandse of in het buitenland verblijvende slachtoffers trouwens niet minder gunstig behandelen dan de Belgische slachtoffers. Die

Un fonds de garantie était d'ailleurs demandé par les associations Life4Brussels et V-Europe qui déplorait la seule intervention d'assureurs privés, et ce seulement dans les cas où les attentats s'étaient déroulés dans des endroits couverts par les assurances.

L'aide financière allouée aux personnes victimes d'actes intentionnels de violence n'est d'ailleurs pas une indemnisation comme l'envisagent les associations. Les conditions d'octroi et la charge procédurale de cette aide compliquent souvent la vie des victimes qui n'ont aucune envie de se battre pour se voir allouer une aide souvent insuffisante en raison du plafonds de 125000€.

L'une des recommandations de la Commission d'enquête parlementaire consistait en la création d'un fonds de garantie sur le modèle français, à savoir "la création d'un fonds qui pourra lui allouer, dans les délais les plus brefs, des aides et indemnités, à charge de récupérer ce qui est dû par les compagnies d'assurance".

Pourquoi cette recommandation ne figure-t-elle pas dans les travaux de la Task Force interfédérale?

Que répondez-vous aux victimes qui considèrent que la loi du 20/12/2018 derrière laquelle vous vous retranchez pour refuser la mise en place d'un Fonds de garantie est insuffisante et ne permet pas une pleine et automatique indemnisation de leurs dommages?

Envisagez-vous de reporter voire de supprimer le délai de 3 ans endéans lequel les demandes d'aides doivent être introduites auprès de la commission d'aide financière, puisque ce délai est arrivé à terme le 18/03/2020 et qu'il empêche certaines victimes d'introduire leur demande, par exemple pour l'assistance d'un avocat pour le procès, ou encore pour l'intervention dans des soins médicaux en raison d'un état de santé qui continue de se détériorer des années après les attentats.

Confirmez-vous une modification de la loi afin de permettre à terme de couvrir l'ensemble des situations en cas de nouvel attentat? Si oui, dans quel sens

De nombreuses victimes ont attendu plus d'un an avant de se voir reconnaître le statut de solidarité nationale. Bon nombre d'entre elles n'ont également tout simplement pas été répertoriées parce qu'elles ne s'étaient pas rendues dans un hôpital ou à la police.

À cet égard, les travaux de la commission semblaient avoir abouti.

Toutefois, force est de constater qu'au fil des années, un grand nombre de victimes ne recevaient plus d'invitations à participer aux commémorations, y compris les personnes qui ont perdu un proche. Une des raisons tient au fait que plusieurs listes de victimes ont été élaborées par différents acteurs, de sorte qu'il est très difficile d'avoir une liste précise des victimes répertoriées.

Une liste unique, claire, précise et exacte permettrait davantage de clarté et faciliterait le contact avec les victimes pour notamment les informer de leurs droits et leur apporter le soutien nécessaire.

Il me paraît justifié également de mentionner les potentielles

laatsten zouden een maandelijks vergoedingspensioen ontvangen, terwijl de anderen er een jaar op moeten wachten. Bovendien zijn er slachtoffers die een verslag voor de verzekeringen hebben moeten opstellen in een taal die ze niet beheersen.

Vindt u dat de wachttijd van een jaar om het statuut van nationale solidariteit te verkrijgen verenigbaar is met een "snelle erkenning van het slachtoffer als 'slachtoffer', alsook een snelle erkenning van zijn status"? Hoe zult u een nauwkeurige slachtofferlijst opstellen? Hoe kunnen we de verschillen in de behandeling van slachtoffers voorkomen? Welke steun zal er op grond van het statuut van nationale solidariteit verleend worden?

De wetten van 15 januari en 3 februari 2019 strekken ertoe dat de slachtoffers van terrorisme een steunaanvraag kunnen indienen bij de Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders inzake de slachtoffers van terrorisme, zonder de afloop van het proces af te wachten. Naar verluidt zouden de slachtoffers die nog geen dossier geopend hebben, bij de commissie geen aanvraag meer kunnen indienen voor de terugbetaling van advocatenkosten. Een andere hindernis is dat de financiële steun op 12.000 euro geplafonneerd is, wat onvoldoende is voor de lange en vele procedures die er doorlopen moeten worden.

Tot wie zullen deze slachtoffers zich kunnen richten om steun te krijgen, zodra het proces eenmaal van start gegaan zal zijn, indien zij geen dossier geopend hebben of dat dossier afgesloten werd? Overweegt u initiatieven te nemen om te garanderen dat geen enkel slachtoffer zich om advocatenkosten moet bekommeren? Wat antwoordt u aan de slachtoffers die willen dat het bedrag van 12.000 euro opgetrokken en ver-

différences de traitement entre les victimes elles-mêmes. Nous ne pouvons traiter les victimes de nationalité étrangère, ou les victimes résidant à l'étranger, de manière moins favorable que les victimes belges.

L'on rapporte en effet notamment que certaines victimes reçoivent leur pension avec un an de retard alors que les victimes belges bénéficient de celle-ci chaque mois. Par ailleurs, plusieurs victimes se sont vues contraintes de rédiger un rapport d'assurance dans une langue qu'elles ne connaissent parfois pas. (cas d'un ressortissant étranger qui ne maîtrise pas très bien le français dont le rapport a été proposé en néerlandais)

Estimez-vous que le fait que certaines victimes aient dû attendre plus d'un an avant de se voir octroyer le statut de solidarité nationale est compatible avec "une reconnaissance rapide de la qualité et du statut de victime"?

Quelles mesures sont/seront prises pour élaborer une liste précise des victimes des attentats du 22 mars 2016?

Quelles initiatives sont prises pour éviter les différences de traitement entre les victimes ayant la qualité de ressortissant belge résidente en Belgique et les autres?

Quelles seront les initiatives mises en place par le Gouvernement dans le cadre de la reconnaissance du statut de solidarité nationale ? On songe par exemple à la gratuité des transports en commun, etc.

Les lois du 15/01 et du 3/02 2019 qui réglementent l'octroi d'aides financières aux victimes de violences prévoient une exception spécifique pour les victimes de terrorisme.

Celles-ci peuvent en effet demander une aide à la Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels pour les victimes de terrorisme sans attendre l'issue du procès.

A cet égard, alors même que le procès des attentats du 22/03/2016 n'a pas commencé, il semblerait que les victimes ne puissent déjà plus ouvrir de dossiers auprès de la Commission afin de demander notamment le remboursement de leurs frais d'avocats.

Cette situation pose d'autant plus question que dans plusieurs des nombreuses démarches judiciaires accomplies par les victimes, il est nécessaire de faire appel à un avocat, comme par exemple les recours contre les décisions du Medex, des assurances ou encore de la Commission.

La conséquence de cela est que l'Etat belge prive, de ce fait, du droit d'accès à la justice de nombreuses victimes qui n'ont pas encore ouvert de dossier auprès de la Commission.

Si l'ouverture de nouveaux dossiers venaient à être acceptée, un autre obstacle empêcherait également les victimes de terrorisme d'introduire une procédure judiciaire: le plafond des aides financières, qui a été fixé à 12.000 €.

Celui-ci n'est en effet absolument pas suffisant étant donné que les

menigvuldigd wordt, afhankelijk van het aantal geschillen?

Heel wat slachtoffers hebben vele uitgaven moeten doen (medische kosten, advocatenkosten of kosten voor artsen-deskundigen). Bij gebrek aan middelen en hulp van de regering, hebben sommigen van bepaalde vormen van begeleiding (door psychologen, advocaten, artsen-deskundigen) moeten afzien. In Frankrijk krijgt elk slachtoffer eenzelfde bedrag aan noodhulp uit het garantiefonds: 20.000 euro voor de gewonden en 10.000 euro voor de anderen. Dan is er ook nog het probleem van de vergoeding van slachtoffers die bij geen enkele verzekering dekking genieten. Asuralia weigert om hen te vergoeden.

Wie zal er de slachtoffers van aanslagen moeten vergoeden voor wie geen enkele verzekering in een vergoeding voorziet? Waarom heeft men enkel bepaalde slachtoffers onmiddellijke financiële hulp geboden, met name de slachtoffers die in het ziekenhuis opgenomen werden?

Vijf jaar na de aanlagen zeggen de slachtoffers dat ze door de regering in de steek gelaten worden. Er werd nooit proactief met hen contact opgenomen door de interfederale taskforce en ze werden niet correct op de hoogte gebracht van hun rechten. Bovendien is de wet van 18 juli 2017 tot oprichting van een statuut van nationale solidariteit lacunair en zelfs discriminerend: om recht te hebben op een vergoedingspensioen, moet men een invaliditeitsgraad van 10 % hebben.

De interfederale taskforce beoogde een proactieve, onmiddellijke, individuele, alomvattende en duurzame begeleiding van de slachtoffers. Waar slaat die formulering op? Heeft men de slachtoffers op een proactieve manier begeleid? Welke opleiding hebben de perso-

procédures accomplies par les victimes, en particulier les victimes de terrorisme, sont longues et multiples et ont lieu à divers niveaux juridictionnels.

Vers qui les victimes du 22 mars 2016 pourront-elles se tourner afin d'obtenir une aide dans les frais d'avocats et autres frais de justice lorsque le procès pénal aura débuté, si celles-ci n'avaient pas ouvert de dossier auprès de la Commission pour l'aide financière ou que leur dossier y a été clôturé?

Envisagez-vous de prendre des initiatives pour garantir que chacune des victimes puissent prendre part à la procédure sans se soucier des frais d'avocats, parfois très élevés, qu'une telle procédure implique, en particulier en matière de terrorisme?

Que répondez-vous aux victimes, aux associations et aux avocats des victimes qui souhaitent que le montant de 12.000 euros ne soit plus globalisé, mais majoré et multiplié en fonction du nombre de litiges ?

Bon nombre de victimes, blessées ou non, ont dû faire face à de multiples dépenses suite aux attentats, qu'il s'agisse de frais médicaux, de frais d'avocats ou encore de frais relatifs aux médecins experts, pour ne pas tous les citer. Faute de moyens et d'aide de la part du gouvernement, certaines victimes ont dû être contraintes de renoncer à toute une série d'aides (psychologiques, avocat, médecins experts).

En France, le Fonds de garantie octroie la même aide urgente à chaque victime. Environ 20.000€ aux victimes blessées et environ 10.000€ aux victimes qui n'ont pas été blessées. Cela permet aux victimes de faire face aux dépenses urgentes liées aux attentats, et empêche dès lors toute discrimination entre victimes.

En outre, un point nous interpelle notamment en ce qui concerne l'indemnisation des personnes victimes d'un attentat qui ne serait pas couvertes par une assurance. En 2017 déjà, bon nombre d'associations évoquaient l'exemple d'un attentat à l'arme blanche sur la Grand place de Bruxelles qui n'était couvert par aucune assurance. A l'époque, les responsables d'Assuralia avaient affirmé qu'ils se refusaient d'indemniser une personne qui n'était couverte par aucune assurance.

Qui sera chargé d'indemniser des personnes qui seraient victimes d'un attentat mais qui ne seraient couvertes par aucune assurance ?

Pourquoi l'octroi d'une aide financière immédiate permettant aux victimes d'attentats de faire face aux conséquences directes de l'attentat (octroyée par la Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence) n'a-t-elle été accordée qu'à certaines victimes, notamment celles qui avaient été hospitalisées ?

Cinq ans après les attentats du 22 mars 2016, les traumatismes et les plaies qu'ont subis les victimes sont toujours présents. Encore aujourd'hui, après des années d'attente, les victimes ont le sentiment d'avoir été oubliées par le gouvernement.

Une task force interfédérale a été créée en 2017 en vue de la

nen genoten die bij de diensten voor slachtofferhulp de slachtoffers informatie verschaffen? Worden zij van de wetswijzigingen op de hoogte gebracht? Zult u de wet betreffende het statuut van nationale solidariteit wijzigen, opdat die wet aan de noden van de slachtoffers tegemoet zou komen?

coordination de l'aide aux victimes d'attentats terroristes. Toutefois, les victimes des attentats de Bruxelles n'ont jamais été contactées proactivement, elles n'ont jamais reçu d'informations claires et précises de la part du gouvernement.

De nombreuses associations reçoivent encore et toujours de nombreuses victimes à l'occasion des différentes permanences juridiques qu'elles organisent. Force est de constater que nombreuses d'entre elles n'ont pas été correctement informées quant à leurs droits. Pire encore, certaines les ignoraient totalement.

Enfin, la loi du 18 juillet 2018 relative à la création d'un statut de solidarité nationale comprend toujours certaines lacunes, ainsi que certaines discriminations. Nous pensons précisément au 10% d'invalidité auquel les victimes doivent prétendre pour avoir droit à la pension d'invalidité, ce qui engendre chez certaines d'entre elles le sentiment d'être moins reconnues.

La Task Force interfédérale visait la mise en place d'un accompagnement proactif, immédiat, individuel, global et durable des victimes. Que signifie cette formulation? Estimez-vous que les victimes ont été accompagnées de façon proactive? Que répondez-vous aux associations des victimes qui ne partagent absolument pas votre point de vue sur ce point?

De quelle formation disposent les personnes chargées d'informer les victimes au sein des services d'aide aux victimes? Sont-elles régulièrement formées, étant donné que les législations ont été modifiées à plusieurs reprises?

Allez-vous modifier la loi du 18 juillet 2017 relative à la création d'un statut de solidarité nationale, afin qu'elle rencontre davantage les besoins des victimes?

J'aimerais, en effet, compléter mes questions par une question relative au guichet unique.

Je me dois de revenir sur ce point, monsieur le ministre, puisque vous avez évoqué vendredi ce guichet unique créé au sein du parquet fédéral. Vous avez affirmé à cette occasion que ce guichet était désormais opérationnel et doté d'un personnel spécialisé et qu'il pouvait être activé en cas d'attaque terroriste ou de catastrophe.

Le problème, monsieur le ministre, c'est que ce guichet ne répond ni aux attentes des victimes, ni aux recommandations de la commission Attentats, puisqu'il ne permet pas d'aider les victimes dans les multiples démarches administratives – qu'il s'agisse des procédures ou des expertises – que ces victimes ont entamées auprès de multiples interlocuteurs tels que les assurances privées, les assurances accidents du travail, les assurances propres, la commission d'aide aux victimes – alors qu'on sait que le délai d'introduction des demandes a expiré au terme de trois ans –, le SPF Sécurité sociale, DG personnes handicapées.

En outre, il me revient que le groupe de travail "Expertise unique" ne se serait jamais réuni. En tout état de cause, cela ne transparait pas des documents que nous avons reçus. Dès lors, monsieur le ministre, des démarches sont-elles aujourd'hui entreprises pour faire en sorte

We voelen ons machteloos ten aanzien van de slachtoffers van die aanslagen, die daar de fysieke of psychologische gevolgen van zullen blijven dragen of die een naaste verloren hebben.

Een nulrisico bestaat uiteraard niet, maar als politici hebben we de plicht om alles in het werk te stellen om nieuwe aanslagen te voorkomen met behulp van de roadmap van de commissie Terroristische aanslagen.

Ik bedank onze collega Dallemagne, omdat hij de kwestie van de opvolging van de aanbevelingen opnieuw op de agenda gezet heeft. Dat is van fundamenteel belang. De regering heeft op dat vlak onvoldoende inspanningen geleverd.

que le guichet unique créé – qui n'est donc aujourd'hui qu'un guichet d'information – devienne un guichet unique d'accompagnement, qui accompagne véritablement les victimes dans l'ensemble de leurs démarches administratives?

Qu'en est-il également des travaux de ce fameux groupe de travail 'Expertise unique'? Par ailleurs, pour ce qui concerne une autre demande formulée par la commission d'enquête parlementaire, à savoir la création d'un site internet afin d'informer au mieux les victimes de leurs droits, la Chancellerie du premier ministre a créé un portail, certes. Malheureusement, on observe que les sites internet auxquels ce portail renvoie ne sont pas du tout mis à jour, en tout cas pas de manière régulière. Comment le gouvernement compte-t-il y remédier?

Pour ce qui concerne les victimes et à l'instar de mes collègues, j'ai entendu, hier, le premier ministre lors des cérémonies commémoratives des attentats, il s'est exprimé en ces termes: "Nous devons faire mieux. Nous ne pouvons laisser personne sur le côté." Je suis d'accord, mais la question est de savoir comment le gouvernement compte-t-il concrètement faire mieux dans l'accompagnement des victimes passées et à venir?

Concernant le volet radicalisme en prison, gros volet que je voulais aborder avec vous parce que les experts ont recommandé à la commission Attentats de ne plus parler de "déradicalisation", mais plutôt de "désengagement". Or, on poursuit avec les sections Deradex alors qu'elles sont de plus en plus critiquées tant au niveau du respect des droits humains que de leur efficacité pour lutter contre ce radicalisme. On voit maintenant que certaines ailes sont partiellement vides. Il se trouve que nous avons eu à ce sujet avec les acteurs de terrain en commission de la Justice en juin 2020 un échange très intéressant. Il en était ressorti que le rapport d'évaluation de ces sections était en cours de finalisation, ce que M. Geens nous disait déjà en 2017!

Ma question est de savoir où en est aujourd'hui ce rapport? Ne faudrait-il pas tenir compte de ses conclusions pour pouvoir, à terme et si besoin, revoir notre politique de lutte contre le radicalisme en prison et la rendre plus efficace, mais aussi pour garantir la réinsertion des détenus à leur sortie de prison et donc de ces sections ce qui, aux dires de leurs avocats, semblent compromis, voire impossible compte tenu de leurs conditions de détention?

D'ailleurs, monsieur le ministre, dans votre note de politique générale, vous disiez travailler à cet objectif de réinsertion en collaboration avec les entités fédérées. Par conséquent, comment réalisez-vous ce travail de manière concertée avec les entités fédérées d'autant, qu'on le sait, les programmes de désengagement se font sur base volontaire.

Toujours sur les programmes de désengagement, il était ressorti des auditions de juin dernier, que la communication n'était pas systématique entre les directeurs de prison, d'une part, le TAP et le Parquet, d'autre part. Ce problème est-il toujours d'actualité? Je pense qu'il faut apporter d'urgence des réponses.

Madame la ministre, je trépigne d'impatience d'entendre vos réponses

Ik was verontwaardigd toen ik las dat de slachtoffers vandaag erkend en schadeloos gesteld zouden worden, terwijl ze verklaren dat men ze in de steek gelaten heeft. De acties die de slachtoffers bij zoveel private en overheidsactoren moeten ondernemen, zijn te zwaar en op die manier worden ze twee keer gestraft.

Zelfs de speciale VN-rapporteur voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden heeft dat in haar rapport van 1 maart 2019 benadrukt.

Vrijdag sprak u over het eenheidsloket bij het federaal parket, dat intussen operationeel is en waar gespecialiseerd personeel ingezet wordt. Het kan geactiveerd worden bij een terroristische aanval of een ramp, maar het helpt slachtoffers niet bij de administratieve stappen die ze moeten zetten bij verschillende contactpersonen. Bovendien zou de werkgroep enig deskundig onderzoek nooit bijeengekomen zijn.

Zal het eenheidsloket voor informatie echt ondersteuning bieden aan de slachtoffers? Hoe staat het met de werkzaamheden van de werkgroepen enig deskundig onderzoek? De parlementaire onderzoeksc commissie raadde aan om een website te creëren om de slachtoffers over hun rechten te informeren. De Kanselarij van de eerste minister heeft een portaalsite opgezet, maar de websites waarnaar verwezen wordt, zijn niet up-to-date. Hoe zult u dat rechtzetten?

Tijdens de herdenkingsplechtigheid gisteren zei de premier dat hij niemand in de kou wilde laten staan. Hoe zult u de slachtoffers helpen?

De experts hebben de commissie Terroristische aanslagen geadviseerd niet meer te spreken van 'deradicalisering', maar van 'disengagement'. Toch werkt men

qui sont nécessaires pour avoir un débat constructif.

voort met de Deradexafdelingen, terwijl er kritiek op is omdat de mensenrechten geschonden zouden worden en ze geen effect zouden hebben. Er zou een evaluatierapport in de maak zijn sinds 2017! Wat is de stand van zaken? Zouden de conclusies van dat rapport als basis kunnen dienen voor betere strijd tegen radicalisme in de gevangenissen en voor de re-integratie van deze gedetineerden? Hoe pakt u dat laatste aan in samenwerking met de deelgebieden? Is het probleem van de soms stoeve communicatie tussen de gevangenisdirecteurs, de strafuitvoeringsrechtbank en het parket van de baan?

Kristien Van Vaerenbergh, voorzitter: Het woord is aan de ministers om te antwoorden op de vele vragen.

01.14 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mijnheer de voorzitter, ik dank de collega's voor de vele vragen. Ik zal zorgen dat mijn collega van Binnenlandse Zaken ook nog de tijd krijgt om te antwoorden want ik heb veel antwoorden. Ik dacht dat de afspraak was om tegen 17.30 uur af te ronden.

01.14 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Aan de botsing van ideeën ontspringt het licht, zoals dat heet. We hebben nog meer licht nodig.

Eerst en vooral, voorzitters, wil ik benadrukken dat het niet aan mij is als minister om te zeggen hoe u de verdere werkzaamheden moet regelen. Ik heb daarvoor te veel respect voor het Parlement en ik ben daarvoor al te lang parlamentslid. Voor mij is dat in ieder geval een begin van het debat, het kan in ieder geval geen eindpunt zijn.

Ik sta volledig ter beschikking van het Parlement om verdere discussies te voeren

Comme on dit en français: "Du choc des idées, jaillit la lumière." Je pense que nous en avons vu un peu aujourd'hui. Cela dit, nous avons besoin d'encore plus de lumière.

Ik denk dat er ruimte moet zijn om hoorzittingen te organiseren. Ik heb dat ook vrijdag reeds gezegd. Er zijn heel wat vraagstukken waarbij de specialisten op het terrein meer toelichting kunnen geven. Ik denk bijvoorbeeld aan het centrale loket bij het federale parket. Ik weet dat de magistraten de heer Lamiroy en mevrouw Pellens ter beschikking staan.

JDC bestaat in Brussel. In andere ressorten is er een ander mechanisme. Ik kom daar straks op terug. Ik weet ook dat de voorzitter van het College van procureurs-generaal, de heer Delmulle, ook ter beschikking staat.

Dat is dus zeker een punt.

Ten tweede, het lijkt mij ook interessant om andere collega's te kunnen aanhoren: collega Dermange bijvoorbeeld op het vlak van de

L'organisation d'auditions est donc très intéressante.

Le gouvernement veut continuer à définir sa politique sur la base des recommandations et a décidé de consacrer d'importants moyens à la justice et à la sécurité. Il ressort d'actions récentes telles que l'action SKY ECC et de l'intervention de nos services de sécurité à l'égard de mineurs à Eupen que ce gouvernement, notre justice et notre police ne restent pas les bras croisés.

verzekeringen en collega Vandenbroucke op het vlak van de medische ongeschiktheid. Het is immers niet zo dat de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie het geheel van de aanbevelingen kunnen beantwoorden. U weet dat ongetwijfeld.

Ik zal proberen chronologisch een aantal antwoorden te geven op datgene wat u heeft gevraagd. Collega Metsu, u bent begonnen met te vermelden dat u vrijdag bijzonder veel had gehoord over het verleden maar weinig over de toekomst. Ik denk dat u dan selectief heeft geluisterd want de plannen van de regering zijn wel degelijk om voort te bouwen op de aanbevelingen. Getuige daarvan is het feit dat wij heel wat extra middelen laten toevloeien naar Justitie en Veiligheid. Ik weet wel, collega Geens, dat kwantiteit niet altijd gelijkstaat met kwaliteit, maar u heeft zelf ook aangegeven in uw excellente werken op het einde van de legislatuur dat er behoefte was aan een herfinanciering van Justitie. We doen dat nu ook. Dat is noodzakelijk.

Ten tweede, wij spreken niet alleen als regering. We zijn nog geen zes maanden in functie en u heeft reeds gezien dat wij op het vlak van terreurbestrijding actie ondernemen met onze veiligheidsdiensten. We hebben de zaak Sky ECC die uiteraard buiten het bestek van terrorisme valt maar die heel duidelijk gericht is op de georganiseerde criminaliteit. We hebben ook de acties die onze veiligheidsdiensten hebben ondernomen ten aanzien van minderjarigen in Eupen. Ondertussen is ook gebleken dat er nog eens vier minderjarigen afzonderlijk zijn opgepakt en opgesloten omwille van de intentie die ze hadden om gewelddadige feiten te plegen. Met andere woorden deze regering en onze justitie en politie zijn effectief actief.

We hebben ook veel plannen voor de toekomst. Ik nodig u uit om mijn beleidsverklaring ter zake te lezen. Ik verwijs naar de plannen die we hebben om in LVC's te voorzien in de gevangenis. Ik verwijs naar onze plannen om de Veiligheid van de Staat te versterken op het vlak van middelen, mensen en bevoegdheden. Dat is een wetsontwerp dat weldra zal worden ingediend. Ik verwijs naar de strategische nota over terrorisme, extremisme en radicalisering. Ik verwijs naar de slachtoffercoaches. Deze regering bukt van de plannen om niet alleen de aanbevelingen verder uit te voeren, maar ook om een goed, gepast antwoord te vinden voor de nieuwe uitdagingen.

Wordt de strafmaat voor terroristische misdrijven opgetrokken? U weet dat we een nieuw strafwetboek aan het voorbereiden zijn. Dat wordt voorgelegd aan experts. Dit alles wordt dus bekeken.

In de discussie over de terbeschikkingstelling weet ik dat de heer Pivin een voorstel heeft ingediend, evenals de heer Geens en mevrouw De Wit. Die voorstellen worden bekeken, goed wetende dat we daar heel goed rekening moeten houden met onze rechtstaat en de garanties die daarin vervat zitten.

De heer Metsu vroeg ook naar de houding van de regering met betrekking tot het repatriëren van de moeders uit Syrië. Ik wil citeren uit wat de heer Vercauteren van het OCAD in *De Standaard* vorige zaterdag heeft gezegd. Het OCAD is een veiligheidsdienst die u ook apprecieert en waardeert en waarvan u de waarde kunt inschatten.

Ik citeer: "De situatie in de kampen is verslechterd, zeker in Al-Hol

Ma note de politique générale prévoit la création dans les prisons de cellules de sécurité intégrées, le renforcement de la Sûreté de l'État et la désignation de coaches chargés d'accompagner les victimes. Ce gouvernement nourrit de nombreux projets dans le cadre de la mise en œuvre plus avant des recommandations de la commission d'enquête et de la recherche de solutions adéquates aux nouveaux défis.

Nous plançons actuellement sur un nouveau Code pénal et étudions avec des experts l'opportunité d'augmenter le taux de la peine pour les auteurs de délits terroristes. Les propositions relatives à la mise à disposition sont à l'examen mais nous devons également tenir compte des garanties que doit offrir un État de droit.

L'OCAM fait état d'une détérioration de la situation dans les camps en Syrie. Le danger que Kurdes en ouvrent les portes est réel. C'est pourquoi l'OCAM conseille de rapatrier les enfants jusqu'à douze ans et leur mère parce

waar IS-vrouwen de situatie in handen hebben. Het is niet uitgesloten dat de Koerden daar de poorten openzetten. Een deel van die vrouwen zal dan allicht naar Turkije gaan en van daar naar ons land komen. Een ander deel zal opnieuw aansluiting zoeken bij IS. OCAD ziet dat niet graag gebeuren. Ons advies is: haal ze terug, de kinderen tot 12 jaar en de moeders. Uit onze analyse blijkt dat een gecontroleerde terugkeer de beste garanties biedt voor een nationale veiligheid. De vrees dat de terugkeerders en de veroordeelde terroristen die vrijkomen uit de gevangenissen tikkende tijdbommen zouden zijn, wordt door de feiten voorlopig niet bevestigd. U zou ervan verstoeld staan hoeveel echte extremisten we al hebben zien veranderen. Dat is bemoedigend. Van de vrijgelaten vrouwen kent 90 % in ons land een positieve evolutie". Dat zegt de heer Vercauteren van het OCAD.

De operatie in Syrië wordt nu voorbereid. U weet dat het gaat om een delicate operatie. We gaan onderzoeksteams sturen om een inschatting te maken van het risico voor de vrouwen. Dat is precies wat u, mijnheer Metsu, destijds in *De Morgen* heeft gezegd. In die kampen was de toestand blijkbaar onmenselijk, dat heeft u toen met uw eigen ogen gezien. Maar u heeft uw woorden moeten intrekken, omdat uw partij *not amused* was met uw uitspraken.

De heer Metsu heeft ook gevraagd hoe het zit met het afnemen van de nationaliteit. Ik denk dat ik daar heel uitvoerig op geantwoord heb in de mondelinge vraag die u gesteld heeft in de commissie. Het vervallen verklaren van de nationaliteit staat noch in het regeerakkoord, noch in een beleidsverklaring. Het is ook niet de bedoeling van de regering om hier verder wetgevend tussen te komen. Het bestaande juridische arsenaal lijkt in dit stadium voldoende te zijn. Er was destijds geen meerderheid voor uw voorstel en die meerderheid zal er nu ook niet zijn. Het Parlement heeft trouwens zijn werk grondig gedaan. Verschillende adviezen zijn ingewonnen en instanties werden gehoord, ook naar aanleiding van uw wetsvoorstel. Die adviezen waren overwegend negatief, niet enkel juridisch-technisch maar ook om redenen die een schending zouden kunnen betekenen van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel.

De heer Metsu heeft ook gezegd dat de slachtoffercoaches een aalmoes krijgen. Ik betreur dat u dat woord gebruikt. Het is een slag in het gezicht van V-Europe, een erkende slachtoffervereniging die expliciet heeft gevraagd om die coaches. Ook het aantal coaches, waar sommigen laatdunkend over doen, is wat V-Europe heeft gevraagd. Zij hebben gevraagd, wij hebben gegeven.

Door die samenwerking met het centraal loket komen we heel veel slachtoffers tegemoet, niet enkel die van de aanslagen van 22 maart. Straks kom ik terug op het vraagstuk van het garantiefonds.

Wat het unieke loket betreft, zegt u dat het nog niet werkt. Mijnheer Metsu, het loket zal werken op het ogenblik dat zich een aanslag of calamiteit voordoet. Intussen is alles in orde gebracht, in verschillende stappen. Het protocol werd afgesloten in 2019 tussen het federaal niveau en de Gemeenschappen om de principes, de doelstellingen en het functioneren van het loket te regelen. De concrete werkingsmodaliteiten zijn bepaald in een draaiboek dat vorig jaar is afgerond. Er is ook een richtlijn van het College van PG's die de werking van het centraal loket toelicht. Dat is ook binnen het OM

qu'un retour sous contrôle offre les meilleures garanties pour notre sécurité nationale.

L'opération en Syrie est délicate. Nous allons envoyer des équipes d'enquêteurs afin de procéder à une évaluation du risque que représentent les femmes.

La déchéance de la nationalité ne figure ni dans l'accord de gouvernement ni dans mon exposé d'orientation politique. L'arsenal juridique existant semble suffisant. Les avis ont été pour la plupart négatifs. Cette mesure pourrait enfreindre le principe d'égalité.

Qualifier d'aumône ce que reçoivent les coaches pour les victimes est un camouflet pour V-Europe, une association reconnue pour les victimes qui a sollicité leur intervention. Nous lui accordons précisément ce qu'elle demande.

Le guichet unique répond à la demande de nombreuses victimes. Celui-ci sera opérationnel en cas d'attentat ou de catastrophe. Un protocole a été signé entre l'État fédéral et les Communautés et les modalités de fonctionnement concrètes ont été complètement définies. Le parquet fédéral a recruté du personnel supplémentaire afin de veiller à ce que le guichet puisse fonctionner.

Le dossier concernant le procès pour terrorisme et l'article 150 a été traité par la Justice. Dix inculpés ont été renvoyés devant la chambre du conseil. Nous atten-

verspreid. Het federaal parket heeft tenslotte ook extra personeel aangeworven om ervoor te zorgen dat het loket operationeel kan zijn.

Mijnheer Metsu, u verwees naar het terroproces en artikel 150, dat is een discussie die wij hebben gevoerd. Het dossier werd door Justitie klaargemaakt. Ik wil trouwens de mensen van het federaal parket feliciteren voor het grondige werk dat ze hebben verricht om dit dossier klaar te krijgen. Tien verdachten werden verwezen door de raadkamer. Nu is het aan de kamer van inbeschuldigingstelling. Het is logisch dat die zaak start in september 2022, omdat wij eerst wachten op het proces in Parijs over de feiten die gepleegd zijn in de Bataclan. Dat weet u, dat is geen nieuws. Er is natuurlijk een sterke verwevenheid en betrokkenheid van daders tussen de twee dossiers. Het zou onverstandig zijn om beide processen tegelijk te voeren. Dit zou zeker de slachtoffers niet ten goede komen.

De Justitiasite is klaargemaakt. Er is daar heel wat geld in geïnvesteerd. Er is ook extra ruimte gemaakt voor de slachtoffers. Er is ook heel veel aandacht voor de slachtoffers. Zij moeten het proces in optimale omstandigheden kunnen volgen. Wij mikken ook op videoconferentie, zodat er ook slachtoffers van op afstand kunnen volgen.

Ik heb ook de vraag genoteerd van de heer Geens en anderen om te bekijken of wij eventueel het assisenproces vlotter kunnen laten verlopen. Wij bereiden een aantal voorstellen in die zin voor. Met andere woorden, dit wordt voorgelegd aan de regering en zal daarna naar het Parlement komen.

Mijnheer Van Hecke, u stelde een aantal vragen over de erkenning van lichamelijke letsels en over de dubbele rol waarin deskundigen soms worden gedwongen. U verwees ook naar de problematiek van het posttraumatisch stresssyndroom en de beperkte deskundigheid dienaangaande. Dat zijn zeer pertinente vragen. De onderzoekscommissie heeft hier waardevolle bijdragen geleverd.

Het departement Volksgezondheid heeft de voorbije jaren veel geleerd over PTSS. Er is op dit moment in de praktijk reeds een soort van unieke expertise ingevoerd op twee niveaus. De eerste is op het niveau van de verzekering. Eén verzekeraar neemt de leiding van de medische expertise op zich. Op het niveau van de overheid is ook voorzien dat er één enkele expertise plaatsvindt door Medex. U zei het reeds, het zou niet mogen dat bij objectieve beoordelingen tot een ander percentage van invaliditeit wordt besloten. Daarom zou het goed zijn om collega Vandenbroucke de kans te geven om bijvoorbeeld in een hoorzitting hierover te komen getuigen en desgevallend ook aanpassingen voor te stellen.

Mijnheer Van Hecke, ik kom bij het vraagstuk van het garantiefonds. De meeste collega's hebben het daar uitvoerig over gehad, dus ik wil graag een aantal dingen hierover verduidelijken.

Eerst en vooral, toen ik vorige week vrijdag in de commissie over het fonds sprak, dan heb ik dat heel duidelijk gedaan met betrekking tot de implicaties voor de huidige slachtoffers. Ik heb inderdaad verwezen naar de werkzaamheden in 2018 inzake de wetgeving van 2019 waarin de wetgever destijds voor de huidige slachtoffers uitdrukkelijk de keuze heeft gemaakt om te werken met subrogatie,

dons le procès à Paris des attaques du Bataclan et nous commencerons donc en septembre 2022. Il ne serait pas judicieux que les deux procès se tiennent en même temps.

On a beaucoup investi dans le site Justitia. Un espace supplémentaire a été prévu pour les victimes qui doivent pouvoir suivre le procès dans des conditions optimales.

Nous préparons un certain nombre de propositions visant à faciliter le déroulement du procès d'assises.

Le département Santé publique a approfondi ses connaissances sur le SSPT ces dernières années. L'expertise est prise en charge par un assureur. Au niveau des pouvoirs publics, c'est Medex qui s'occupe de l'expertise. Il devrait être impossible que le degré d'invalidité accordé diffère dans le cadre d'évaluations objectives. Le ministre Vandenbroucke devrait pouvoir donner son éclairage sur la question.

Le législateur a décidé en 2019 de recourir à la subrogation, à des avances majorées et à un paiement plus rapide, plutôt qu'au fonds de garantie. La N-VA a également exprimé ce choix à l'époque. La commission d'enquête avait pour ambition de s'intéresser

verhoogde voorschotten en snellere betaling. Die keuze werd toen gemaakt. Mijnheer Metsu, u zegt dat dat fonds er had moeten zijn, maar u hebt toen tegen het amendement gestemd dat mevrouw Onkelinx had ingediend. Die verduidelijking wou ik brengen in de commissie. Laat daar geen misverstand over bestaan.

Tegelijkertijd heb ik ook de woorden gehoord van de voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie, Patrick Dewael. Hij zei heel duidelijk dat het altijd de ambitie van de commissie is geweest om naar de toekomst te kijken: zij wou niet spreken over de slachtoffers van wat er is gebeurd, maar wel over eventuele toekomstige slachtoffers.

Aan de wet van 2011 naar aanleiding van Ghislenghien zijn er recentelijk nog aanpassingen gebeurd, maar ook toen is er geen keuze voor een garantiefonds gemaakt. Laat ons dat eerlijk bekennen.

De wet van 2007 over terrorisme vertoont belangrijke hiaten en moet worden aangepast. Ik denk dat het nuttig zou zijn in dat verband minister Dermagne te horen in deze verenigde commissies.

Ik sta uiteraard open voor discussies over de toekomst. Dat is het minste wat u van mij verwacht, maar, voor alle duidelijkheid, het gaat dan over toekomstige slachtoffers, niet over slachtoffers uit het verleden. Wat vandaag door de oppositie wordt gevraagd – de heer Van Hecke en anderen – gaat over de huidige slachtoffers. Zij willen per se een garantiefonds voor de huidige slachtoffers. Dat gaat niet. Die keuze is destijds gemaakt en wij kunnen ze niet terugdraaien. Laat daar geen misverstand over bestaan. Wat de toekomst betreft, moeten wij de discussie echter in alle openheid voeren, want, zoals de heer Geens vroeg, moeten wij ons beperken tot slachtoffers van terreur? Wat doen wij met slachtoffers van treinrampen, wat als er zich een ongeval voordoet zoals Nederland heeft meegemaakt met een passagiersvliegtuig in Oekraïne, wat met een eventuele toekomstige gasexplosie? Gaan wij zo'n fonds beperken tot slachtoffers van terrorisme of spreken wij ook over andere slachtoffers?

Hoe zullen we dat fonds financieren? In Frankrijk doet men dat met een taks op de verzekeringen. U weet dat wij al een dergelijke taks hebben en dat we die gebruiken voor andere doeleinden. Bij ons wordt de Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders gefinancierd door een retributie die wordt betaald naar aanleiding van de veroordeling. Laat ons ook niet blind zijn voor de tekortkomingen die in Frankrijk bestaan. Ik wil u aanraden om in de hoorzitting tijd te maken voor de voorzitter van die commissie, de heer Van Oudenhove, die u ongetwijfeld kent, die daarover interessante inzichten heeft.

Ik sta open voor de discussie, maar weet dat dit geen antwoord is op wat de slachtoffers vandaag vragen en op hun verzuchtingen. Tot daar mijn antwoord op de vragen van de heer Van Hecke.

Madame Zanchetta, vous avez notamment posé la question sur les JIC/JDC. C'est vrai que cette recommandation a été reprise et développée sous la coordination du Conseil national de sécurité, le

au sort de futures victimes.

La loi de 2007 relative au terrorisme présente d'importantes lacunes. Il serait utile d'entendre le ministre Dermagne à ce sujet. Je suis ouvert à des discussions sur l'avenir. Il sera alors question des futures victimes, et non de celles du passé.

Nous devons réfléchir à la forme que prendre ce fonds de garantie à l'avenir. N'indemniserait-il que les victimes d'attentats terroristes ou également les victimes de grandes catastrophes? Comment le financerons-nous? La Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence est financée par des rétributions après les condamnations. En France, le financement s'effectue par le biais d'une taxe sur les assurances.

Mevrouw Zanchetta, de aanbeveling over de Joint Decision Centers (JDC's) werd ontwikkeld onder de

CNS. Les JIC/JDC existent aujourd'hui pour le ressort de Bruxelles. Comme je l'ai dit, les services participants sont très satisfaits. En même temps, le Comité de coordination du renseignement et de la sécurité, le CCRS, a décidé en avril 2019, qu'une autre structure serait mise en place dans les quatre autres ressorts. Il s'agit du Forum for Urban Safety et du Counterterrorism Forum à Anvers, à Gand, à Liège et à Charleroi. C'est un précurseur, un embryon du JIC/JDC, c'est-à-dire principalement un centre d'informations conjoint et moins un centre de décision conjoint. Nous allons évaluer ce point plus en détail au sein du CCRS et du Conseil national de sécurité. Cela pourra également être discuté lors des auditions.

Mijnheer Moyaers, u hebt ook expliciet die vraag gesteld; ik hoop dat de vertaling naar het Nederlands voldoende duidelijk was.

Madame Zanchetta, vous avez posé des questions sur les victimes et sur le montant débloqué. Vous aurez constaté qu'on a décidé de mettre à disposition des moyens substantiels, notamment pour une association de *coaching* et d'aide aux victimes. Il faut aussi savoir que mon collègue Dermagne et moi-même cherchons des solutions notamment sur l'accompagnement financier en adaptant la loi de 2007. C'est le plan de mon collègue.

Mijnheer Depoortere, volgens u probeer ik de aandacht af te leiden van het werkelijke gevaar, namelijk het islamfundamentalisme. Dat doe ik helemaal niet, integendeel. Ik benoem de dingen zoals ze zijn. Gisteren en vandaag nog verklaarde ik bijvoorbeeld nog dat de vier minderjarigen die de afgelopen maanden afzonderlijk zijn opgepakt jihadistereur pleegden. Ik benoem de dingen zoals ze zijn. Maar ik zal niet met twee maten en twee gewichten werken. U wil niet spreken over het probleem van rechts-extremisme. Dat is een probleem dat groter en groter wordt – niet zo groot als de jihadproblematiek, dat geef ik grif toe – maar het rechts-extremisme is wel een probleem dat de kop opsteekt in ons land. Dat weet u maar al te goed, maar dat probeert u natuurlijk te verzwijgen. U zwijgt dat dood, want dat komt u niet goed uit. Ik heb ook die reportage gezien op VTM waarin uw partij zelfs niet durfde tussen te komen.

Deze regering zal elke vorm van extremisme aanpakken, of het nu gaat om jihadextremisme, links-extremisme of rechts-extremisme. We zullen dat ook benoemen en we zullen daar ook iets aan doen. Als u de regering verwijt dat we bepaalde zaken verzwijgen, stop dan met uw twee maten en twee gewichten. Verklaar als Vlaams Belang dat u de strijd aangaat tegen elke vorm van extremisme, ook tegen rechts-extremisme, waarvan u zeer goed weet dat vele van die mensen zich ook in uw kringen bevinden.

U verwijst ook naar het schriftelijke antwoord dat ik gegeven heb op de vraag van de heer Creyelman. Daar wil ik natuurlijk verduidelijking bij geven. Er staan inderdaad nog een zeshonderdtal dossiers open. Dat betekent echter niet dat in die dossiers niets werd gedaan, integendeel. Sommige van die dossiers staan juist nog open op vraag van en in het belang van het slachtoffer. Er staan bijvoorbeeld dossiers open omdat een voorbehoud werd gegeven voor advocatenkosten die nog zullen worden gemaakt in het kader van het proces van de aanslag. In andere dossiers zijn er nog discussies met de verzekering of is de schade nog niet finaal vastgesteld omdat de

coördinatie van de Nationale Veiligheidsraad (NVR); het JDC bestaat voor Brussel. Het Coördinatiecomité voor inlichting en veiligheid (CCIV) heeft beslist om een andere structuur te installeren in Antwerpen, Gent, Luik en Charleroi, die veeleer gezamenlijke informatiecentra zijn. Wij zullen een en ander in het CCVI en de NVR evalueren en misschien ook tijdens de hoorzittingen.

We hebben fors geïnvesteerd in een vereniging voor slachtofferhulp en -coaching. Mijn collega Dermagne en ikzelf zoeken oplossingen voor de begeleiding op financieel vlak door de wet van 2007 aan te passen.

Les quatre mineurs qui ont été arrêtés séparément au cours des derniers mois ont commis des actes de terrorisme djihadiste. Je n'ai pas deux poids, deux mesures. Le gouvernement s'attaquera à toute forme d'extrémisme, qu'il soit djihadiste, d'extrême gauche ou d'extrême droite. Le problème de l'extrémisme de droite ne cesse de croître et certains, comme M. Depoortere, préfèrent le passer sous silence étant donné que le phénomène ne leur est guère favorable.

Environ 600 dossiers sont en effet en cours de traitement mais il ne faut pas en déduire que ces dossiers n'ont pas avancé. Certains sont encore ouverts à la demande de la victime et dans son intérêt, par exemple à la suite de réserves émises parce que des honoraires d'avocats seront encore dus dans le cadre du procès des attentats. Aucun dossier n'est resté ouvert sans raison.

De plus, l'année dernière, 200 dossiers ont encore été introduits *in extremis* avant l'échéance du délai d'introduction. Ils sont aussi en cours d'examen. L'exécutif pré-

schade blijvend evolueert. Ik kan u wel verzekeren dat geen enkel dossier nog openstaat zonder reden. Daarnaast werden er op de valreep van het vervallen van de indieningstermijn vorig jaar nog tweehonderd dossiers ingediend. Ook die worden nu onderzocht en behandeld.

Mijnheer Depoortere, de vorige regering heeft beslist een termijn van drie jaar te hanteren voor het indienen van een dossier bij de commissie voor financiële hulp. Ook hier moeten we eerlijk zijn, die termijn was al verstreken in maart 2020, als ik me niet vergis. Ik ben minister van Justitie geworden op 1 oktober 2020. Een termijn verlengen die al is verstreken is logistiek niet haalbaar. Dat weet u vast als voorzitter van de commissie voor Binnenlandse Zaken. Ik moet er ook aan toevoegen dat er toen ook door de vorige regering heel specifiek voorbehoud is gemaakt voor de advocatenkosten, zodat de kosten van het proces nog mee in rekening kunnen worden gebracht. Dat is trouwens een uniek systeem dat gecreëerd is voor de slachtoffers van terroristische aanslagen.

Je passe aux questions du collègue M. Pivin. J'apprécie énormément, cher collègue, l'intérêt que vous portez au sujet de la radicalisation, parce que nous sommes vraiment au cœur du problème. Vous avez énuméré de nombreux défis, de nombreuses mesures qui ont été prises par le gouvernement précédent.

Dans ce domaine également, nous avons beaucoup appris ces dernières années. Nous avons installé des ailes DeRadex. Aujourd'hui, nous constatons que, notamment à la prison de Hasselt, il s'y trouve encore trois personnes; et à Ittre, encore six personnes.

Le système pénitentiaire a commencé à coopérer de manière structurelle et opérationnelle avec nos services de sécurité et l'OCAM. Nous allons continuer sur cette même voie. Il y a des prisons satellites, par exemple, à Anvers, à Bruges, à Saint-Gilles, où nous fournissons un encadrement spécifique aux détenus radicalisés. C'est important.

En même temps, nous allons faire plus. Nous allons désigner des coordonateurs de renseignements dans chaque prison. Ce budget proviendra des 125 millions d'euros supplémentaires encore prévus pour cette année.

Nous allons encore plus loin en mettant en place une prison à cellules de sécurité intégrale locale (CSIL). Outre la détection précoce, l'objectif le plus important de cette cellule est de prévoir un programme d'accompagnement sur mesure. Dans cette prison CSIL, les services fédéraux et communautaires peuvent librement élaborer et convenir, dans un cadre confidentiel, d'un programme axé sur les besoins, les vulnérabilités et les points forts du détenu.

Collega Geens, hetgeen u vertelde over preventie is waarschijnlijk hetgeen met de meeste waarde. Ik moet opletten dat ik dingen naar waarde schat. Ik zei het reeds vrijdag en ik herhaal het: "ouvrir une école, c'est fermer une prison," een uitspraak van Victor Hugo. Ik kan u daarin volmondig bijtreden. De strijd tegen radicalisering is niet alleen een verantwoordelijkheid van justitie en politie, het vergt de inzet van alle maatschappelijke actoren en het middenveld.

cédent avait fixé à trois ans le délai pour l'introduction des dossiers. Ce délai était déjà dépassé en mars 2020. Je suis devenu ministre de la Justice le 1er octobre 2020. D'un point de vue législatif, il n'est pas possible de proroger un délai déjà échu. Le gouvernement précédent avait émis des réserves spécifiques à propos des frais d'avocat, afin de pouvoir encore inclure les coûts du procès. Ce système unique a été mis en place pour les victimes d'attentats terroristes.

Radicalisering is de kern van het probleem. De vorige regering heeft een reeks maatregelen genomen, in het bijzonder de Deradexafdelingen (vandaag 3 gedetineerden in Hasselt en 6 in Ittre) en de structurele samenwerking tussen het gevangeniswezen, onze veiligheidsdiensten en OCAD. Er zijn ook satellietgevangenis, waar de geradicaliseerde gedetineerden specifieke begeleiding krijgen.

We zullen inlichtingencoördinatoren aanstellen in elke gevangenis, dankzij de 125 miljoen euro die dit jaar extra wordt geïnvesteerd.

We creëren een gevangenis met lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's), teneinde een begeleidingsprogramma op maat te kunnen bieden. De federale en gemeenschapsdiensten kunnen daar in een vertrouwelijk kader een programma uitwerken dat gericht is op de behoeften, de kwetsbaarheden en de sterke punten van de gedetineerde.

Je suis tout à fait d'accord avec M. Geens lorsqu'il déclare que la lutte contre la radicalisation n'est pas uniquement une responsabilité de la justice et de la police, vu qu'elle requiert l'engagement de l'ensemble des acteurs de la société. Tel est précisément l'élé-

Dat is ook de kern van het beleid dat de voorbije jaren op poten werd gezet. Het gaat niet alleen over een samenwerking met de veiligheidsdiensten, maar ook over een samenwerking met de socio-preventieve diensten en het maatschappelijk middenveld. Dat is een holistische benadering van de problematische radicalisering. De creatie van de LIVC's is daarvan het beste bewijs.

Cher collègue Pivin, vous avez posé la question du nombre de CSIL. Il y en a 400. Il est vrai qu'il en manque en Wallonie. C'est la réalité. J'insiste toujours auprès des bourgmestres notamment pour qu'ils fassent le nécessaire.

Collega Geens, het is beter te voorkomen dan te genezen. Het frappeert mij dat er ook veel mensen in de veiligheidswereld zijn, zoals uzelf, als voormalig minister van Justitie, en de federale procureur, die sterk doordrongen zijn van de noodzaak van preventie. De woorden die federaal procureur Van Leeuw bijvoorbeeld heeft uitgesproken in *De Zevende Dag* van afgelopen zondag, waren in die zin zeer treffend.

U sprak ook over religie, mijnheer Geens, en de Belgische en Europese islam. U zei ook letterlijk dat het geleverde werk niet zomaar mag worden weggeworpen. Ik zeg daarover het volgende: ik pleit, samen met u, voor een islam die zich inbedt in onze maatschappij en die gestoeld is op de gemeenschappelijk sokkel van waarden en normen waarop onze samenleving is gebaseerd. Het is niet mijn bedoeling om het werk van de vorige regeringen – het gaat immers al lange tijd mee – zomaar overboord te gooien, maar wij moeten wel durven evalueren en bijsturen waar nodig.

U weet dat ik eind 2020 een rapport van de veiligheidsdiensten heb ontvangen waaruit bleek dat er in de Grote Moskee sprake was van inmenging.

Monsieur Dallemagne, je n'ai pas utilisé le mot "espionnage", mais il a été utilisé par la Sûreté de l'État.

Ik kon dat natuurlijk niet onbetuigd laten. Vandaar dat ik een negatief advies heb gegeven en als gevolg daarvan heeft een belangrijke figuur de nodige stappen ondernomen.

Waar het mij om te doen is, is dat er een Executief van de Moslims van België is. Dat is een structuur die wij uiteraard zullen behouden. Wij zullen die niet weggooien, maar die structuur moet wel evolueren. Zij zijn trouwens zelf ook tot die conclusie gekomen. Met name op het vlak van representativiteit: de verschillende strekkingen binnen de islam moeten vertegenwoordigd zijn en er moet een evenwicht man-vrouw en Nederlandstalig-Franstalig zijn. Ik druk op het laatste, mijnheer Geens, het Nederlands moet meer en meer tot de identiteit behoren van het Executief van de Moslims van België, maar ook op

ment central de la politique qui a été mise en place au cours des dernières années. Il ne s'agit pas uniquement d'une coopération avec les services de sécurité, mais aussi d'une coopération avec les services sociopréventifs et la société civile. La création des CSIL est la meilleure preuve de l'approche holistique du phénomène de radicalisation.

Mijnheer Pivin, er zijn 400 LIVC's. Er zijn er inderdaad te weinig in Wallonië. Ik dring er bij de burge-meesters op aan om de nodige maatregelen te nemen.

Je me réjouis que de nombreux acteurs du secteur de la sécurité sont conscients de la nécessité de mener une politique de prévention. Avec eux, je plaide en faveur d'un islam qui s'intègre pleinement dans notre société. Je ne compte pas jeter par-dessus bord tout le travail réalisé par les gouvernements précédents, mais nous devons oser évaluer et apporter des correctifs là où c'est nécessaire.

Il ressort du rapport de fin 2020 qu'il était question d'une ingérence étrangère au sein de la Grande Mosquée.

Mijnheer Dallemagne, ik heb niet gesproken over "spionage", maar dat woord werd wel gebruikt door de Veiligheid van de Staat.

À la suite de mon avis négatif, un personnage important a entrepris les démarches nécessaires.

L'Exécutif des Musulmans de Belgique (EMB) sera maintenu, mais sa structure devra évoluer et l'EMB lui-même était du reste déjà arrivé à cette conclusion. Il faut améliorer sa représentativité – je songe à cet égard aux différents courants de l'islam et à un équilibre entre hommes et femmes, ain-

het vlak van transparantie en op het vlak van de professionaliteit.

Ik wil onmiddellijk overgaan tot de imamopleiding – mevrouw Gabriëls en de heer Moyaers hebben die vraag gesteld. U weet dat ik plichtsgetrouw de aanbeveling van de POC wil uitvoeren, ook als het gaat over de inrichting van een Belgische imamopleiding.

Monsieur Dallemagne, il est important de l'avoir, mais ce qui a été constaté, c'est que malheureusement, en 2019, le gouvernement précédent a conclu un accord avec l'ASBL AFOR, l'Académie de Formations et de Recherches en Études islamiques.

Een vzw voor imamopleiding, bestaande uit een burgerlijk deel en een theologisch deel. Voor de burgerlijke vakken moest AFOR een overeenkomst afsluiten met de KUL en de UCL. De vorige regering heeft een budget vrijgemaakt, maar we hebben moeten vaststellen dat er heel weinig studenten zijn ingeschreven. Van de vijf studenten aan Nederlandstalige kant en geen studenten aan Franstalige kant is het zelfs niet duidelijk of ze uiteindelijk het traject zullen uitdoen. Bovendien ontbreekt op dit ogenblik het theologische luik. Dat is trouwens ook het oordeel van de KUL, dat zich daar nog vrij kritisch over heeft uitgelaten. Ik kan niet anders dan concluderen dat er weinig schot zit in de imamopleiding. We zullen dus binnenkort samenzitten met de inrichtende machten om na te gaan of een voortzetting nog zin heeft. Ik zal met de Gemeenschappen bekijken of we andere initiatieven kunnen ontwikkelen. Uiteraard is het de bedoeling dat we werk maken van een Belgische imamopleiding.

Collega Geens, u hebt ook gesproken over de dataretentie en u hebt een aantal treffende voorbeelden gegeven. Ik deel volledig uw bezorgdheid. We zijn trouwens de laatste maanden hard aan het werken met de verschillende kabinetten. Dit is immers niet iets wat alleen in handen ligt van mijzelf, het ligt ook bij het kabinet van minister De Sutter, het kabinet van minister Verlinden en bij Defensie. Het zijn allemaal departementen die daardoor worden geraakt. We werken aan een alternatieve regeling, waarbij we tegemoetkomen aan de opmerkingen van het Europees Hof. Tegelijkertijd willen we dat onze veiligheidsdiensten hun werk kunnen blijven doen. Kijk naar Sky ECC waar het belang van data cruciaal is geweest voor een doorbraak. Het zal geen gemakkelijke oefening zijn, we zullen creatief moeten zijn, maar we zijn er volop mee bezig. Het arrest van het Grondwettelijk Hof wordt één van de weken verwacht, zoals u weet.

Ik ben een liberaal en een democraat: privacy is mij veel waard. Ik druk mij voorzichtig uit, maar de soms wat dogmatische benadering veroorzaakt nogal wat ongewenste problemen voor onze veiligheidsdiensten en gerechtelijke autoriteiten. Het spanningsveld is dus groot. Net nu Justitie meer dan ooit moet kunnen werken met data, met big data, dreigt ze ontdaan te worden van de rechtsmiddelen om dat te doen. Als we dat laten gebeuren, bewijzen we vooral een dienst aan de criminelen en niet zozeer aan onze privacy. Daarom blijven wij ons tegelijkertijd inzetten op Europees niveau – onze wetgeving is al voor de tweede keer aangepast – voor redelijke oplossingen en dit samen met Frankrijk. Met collega

si qu'entre néerlandophones et francophones – mais aussi sa transparence et son professionnalisme.

J'en arrive ainsi à l'organisation d'une formation des imams en Belgique.

Mijnheer Dallemagne, in 2019 heeft de vorige regering een akkoord gesloten met de vzw AFOR, die enkel een Franse naam heeft: Académie de Formation et de Recherches en Études Islamiques.

Le gouvernement précédent avait libéré un budget, mais seuls cinq étudiants se sont finalement inscrits du côté néerlandophone et même aucun du côté francophone. En outre, la partie théologique de la formation fait toujours défaut. On note donc peu d'évolution dans la formation d'imam. Je me concerterai prochainement à ce sujet avec les pouvoirs organisateurs et les Communautés.

Je partage par ailleurs les inquiétudes de M. Geens en ce qui concerne la rétention des données. Nous oeuvrons avec différents départements à un régime alternatif. Entre-temps, nos services de sécurité doivent pouvoir continuer à faire leur travail. L'arrêt de la Cour constitutionnelle est également attendu pour bientôt. Le respect de la vie privée m'est très cher, mais l'approche parfois dogmatique risque de priver notre justice de moyens juridiques à une époque où elle peut justement se servir de mégadonnées. Cela fait surtout la part belle aux criminels. À l'échelon européen, nous jouons avec la France un rôle de pionnier dans la recherche de solutions raisonnables.

Ce n'est pas seulement une question de personnel et de ressources supplémentaires. Les investissements ne seront d'aucune utilité si, par la suite, les services ne collaborent pas. C'est pourquoi le

Dupond-Moretti heb ik daar uitdrukkelijk een gesprek over gehad. We spelen een trekkersrol om de wetgeving daarop aan te passen.

Dan was er ook de vraag over de financiële middelen, het tekort aan middelen en de kwantiteit versus de kwaliteit. Het is effectief niet alleen een kwestie van meer mensen en middelen. We kunnen wel alle diensten versterken maar als die vervolgens naast elkaar zouden werken, dan zijn dat weinig zinvolle investeringen. Het is dus vooral een kwestie van het zo effectief mogelijk inzetten van het aanwezige personeel. Men moet slimmer zijn dan de tegenstander, wat alleen kan als informatie maximaal wordt gedeeld en als er wordt samengewerkt.

Dat is de cultuuromslag waar ik al vaak over gesproken heb. Ik zie bijvoorbeeld in het dossier Sky ECC dat verschillende diensten goed hebben samengewerkt, ook met internationale instellingen, om doorbraken te realiseren. Ondanks het feit dat er soms tekorten zijn bij een dienst zijn mensen in staat om boven zichzelf uit te stijgen. Dat toont wel aan hoeveel talent wij hebben bij de politie, bij de Justitie en bij onze veiligheidsdiensten. We gaan die diensten versterken maar we gaan dat niet op een blinde manier doen. Het wordt dus geen blinde investering, wel een slimme, om bijvoorbeeld gespecialiseerde profielen toe te laten.

Collega Geens heeft ook verwezen naar het terreurproces en de aanpassing van de wetgeving. Ik ben daar niet doof voor. Ik hoop binnenkort naar het Parlement te kunnen komen met concrete aanpassingen ter zake.

Collègues Gabriëls et Dallemagne, vous avez aussi parlé de radicalisation et de déradicalisation.

Mevrouw Gabriëls en mijnheer Dallemagne, radicalisering is een vlag die vele ladingen en problemen dekt. Het unieke deradicaliseringsprogramma heeft nooit bestaan, omdat elk individu anders is. Voor sommigen speelt de ideologie een belangrijke rol. Die moeten we dan ideologisch benaderen. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van islamconsulenten voor jihadi's. Voor ideologische hardliners moeten we denken aan *disengagement*, het afzweren van gewelddadig gedrag. Voor andere zogenaamde labiele personen moet naar psychiatrische begeleiding worden gezocht. We moeten dus voortdurend op zoek gaan naar een aanpak op maat.

Ik citeer opnieuw uit het artikel van het OCAD in *De Standaard* van vorige zaterdag: "U zou ervan verstuurd staan hoeveel echte extremisten we al hebben zien veranderen". Laat ons dus niet defeatistisch zijn. Mits de juiste inzet kunnen we die mensen op het juiste spoor krijgen.

Ook in de gevangenen zetten we heel wat specifieke programma's op met de Gemeenschappen, maar het is niet altijd een garantie op succes. Dat is geweten.

Ik wou ook nog een misverstand ophelderen. Het is niet omdat iemand, die werd veroordeeld voor terrorisme, vrijkomt uit de gevangenis, hij of zij automatisch van de OCAD-lijst verdwijnt. Ik hoor dat bepaalde lokale politici die opmerking maken. Dat is ten onrechte. Iemand die op de OCAD-lijst staat, wordt blijvend gevolgd. Op het

changement majeur qui doit s'opérer réside dans le partage complet de l'information. Nous n'allons pas renforcer les services de manière inconsidérée. Nous allons au contraire le faire intelligemment, par exemple en embauchant des profils spécialisés.

J'espère pouvoir venir bientôt au Parlement avec des modifications législatives concernant le procès des attentats.

La radicalisation est une réalité aux multiples facettes. Il n'existe pas un programme unique de déradicalisation puisque l'idéologie ne joue pas forcément un rôle important pour tous. Il s'agit d'une approche sur mesure mais nous pouvons remettre ces gens sur le droit chemin. Dans les prisons également, les programmes spécifiques n'offrent jamais de garanties de succès. Je souhaiterais attirer votre attention sur le fait que ceux qui ont été condamnés pour terrorisme ne sont pas automatiquement biffés de la liste de l'OCAM à leur sortie de prison.

Nous observons en effet une augmentation du nombre de d'adeptes de l'extrême droite. Ce phénomène va au-delà du simple extrémisme jihadiste.

Je remercie M. Dewael pour son intervention, le travail qu'il a ac-

moment dat het OCAD de dreiging van een persoon lager inschat, wordt die persoon van die lijst gehaald. Dat is geen politieke beslissing, dat is een beslissing van het OCAD.

compli et la clarification qu'il a apportée concernant le fonds de garantie.

Mevrouw Gabriëls vroeg naar de evolutie van het terrorisme. Ik heb dat ook net gezegd tegen de heer Depoortere. Ik hoop dat hij dat goed heeft gehoord. Er is wel degelijk een probleem van rechts-extremisme. We zien de laatste tijd dat het aantal rechts-extremisten toeneemt. We hebben incidenten in de gevangenissen gehad met rechts-extremisten. We hebben dreigingen gekend. Er zijn ook incidenten geweest. Er zijn ook gerechtelijke onderzoeken naar brandstichtingen die wijzen op de invloed van rechts-extremisten. Mevrouw Gabriëls, dat rechts-extremisme wordt een fenomeen dat breder gaat dan alleen jihad-extremisme.

Les questions de M. Moyaers concernant la banque-carrefour doivent être adressées à Mme Verlinden. Quant aux questions concernant le JDC, la radicalisation et la formation des imams, j'y ai déjà répondu.

De heer Dewael wil ik bedanken voor zijn uiteenzetting, voor het werk dat is geleverd en voor de verduidelijking ten aanzien van het garantiefonds. Ik denk dat dit de werkzaamheden van de commissies kan verduidelijken.

De heer Moyaers heeft vragen over de kruispuntdatabank gesteld die voor mevrouw Verlinden zijn.

Mijnheer Moyaers, uw vragen over het JDC, de radicalisering en de imamopleiding heb ik beantwoord.

Monsieur Dallemagne, merci aussi pour vos mots de remerciement. Je pense que vous témoignez toujours d'une opposition constructive que j'apprécie.

Met betrekking tot de jongeren die hun tijd voor een scherm doorbrengen wegens de pandemie en die op die manier radicaliseren, zal ik nogmaals OCAD citeren.

En ce qui concerne le problème de l'aide à la jeunesse que vous avez soulevé, à savoir les jeunes qui, en raison de la crise sanitaire, s'installent derrière leur ordinateur et sont radicalisés, je me dois, une fois de plus, de citer un article paru dans *De Standaard*.

Op dat vlak heeft *De Standaard* wel een heel interessante reeks gebracht over extremisme. Ik citeer de heer Vercauteren, de directeur ad interim: "Dat geradicaliseerden steeds jonger worden, is een tendens om in het oog te houden. In onze dossiers duiken tegenwoordig vaak ook heel jonge mensen op. Ze zijn zestien, zeventien of net achttien. Er was de zaak in Eupen, maar we hebben ook cases gehad waarbij minderjarigen op Telegram berichten uitwisselden met IS-sympathisanten om 'iets' te doen."

Le journal *De Standaard* a publié une série très intéressante sur l'extrémisme. Le directeur par intérim de l'OCAM, Gert Vercauteren, y a souligné notamment que les personnes radicalisées sont de plus en plus jeunes.

Monsieur Dallemagne, vous avez parlé d'AJ+, mais ici je parle de Telegram.

Ze wisselen op Telegram berichten uit met IS-sympathisanten om 'iets' te doen. Het zijn jonge mensen die weinig kennis hebben over het conflict in Syrië en van wie de ouders ook niet zijn gaan vechten. Toch zijn ze via onlinekanalen geradicaliseerd.

Monsieur Dallemagne, je ne sais pas si vous avez suivi la presse mais, à côté de ces deux jeunes mineurs d'Eupen, les services de sécurité sont également intervenus pour quatre autres mineurs.

De veiligheidsdiensten hebben niet enkel de twee minderjarigen in Eupen opgepakt, maar in januari en februari ook nog vier andere minderjarigen.

In de maanden januari en februari hadden zij duidelijk de intentie om over te gaan tot gewelddadige acties. U ziet dat onze veiligheidsdiensten heel attent zijn. Er moet niet alleen gepatrouilleerd worden in de werkelijke wereld maar ook op het internet en daar moeten wij de radicalisering in de kiem smoren.

Monsieur Dallemagne, vous avez également fait référence à ce rapport intéressant publié fin 2016, qui a été actualisé en 2017. Bien sûr, votre suggestion en vue d'une nouvelle actualisation est intéressante.

Je pense qu'en ce qui concerne les imams, j'ai répondu à la question. Vous avez notamment posé des questions sur les imams et les visas. Vous savez que ce point ne relève pas de ma compétence mais de celle du secrétaire d'État, M. Mahdi.

Ik weet dat er tot 2019 tijdens de ramadan jaarlijks een tachtigtal imams uit het buitenland overkwamen, voor het overgrote deel uit Marokko. Deze imams werden tijdens de ramadan voornamelijk ingezet in de kleine moskeeën die geen vaste imam hebben. Vorig jaar zijn er omwille van corona geen imams overgekomen. Waarschijnlijk zal dat dit jaar ook zo zijn. De moskeeën kunnen immers maximaal 15 gelovigen tegelijkertijd ontvangen zoals ook geldt voor de andere gebedsplaatsen. Daardoor zijn er veel moskeeën gesloten.

M. Dallemagne a également posé des questions sur la situation de l'Exécutif, mais je pense y avoir répondu. Je passe donc aux questions de Mme Rohonyi.

Madame Rohonyi, vous avez notamment demandé ce qu'il en est du groupe de travail Expertise unique. Lors de la législature précédente, plusieurs groupes de travail ont en effet été mis en place pour arriver à cette expertise unique. Je pense avoir répondu à la question de M. Van Hecke sur l'assurance, dans le cadre de laquelle un seul assureur prend en charge l'expertise médicale. Deuxièmement, au niveau des pouvoirs publics, il est également prévu de n'avoir qu'une seule expertise; il n'y a pas de double expertise effectuée au niveau de l'État.

En ce qui concerne votre question écrite sur le délai de trois ans, je pense avoir répondu à la question de M. Depoortere, qui a posé une question similaire à ce sujet.

S'agissant du guichet unique qui ne répondrait pas aux attentes des victimes, je puis vous répondre que ses missions ont été définies par un groupe de travail – créé à la suite du groupe de travail interfédéral – composé des représentants du SPF Justice et des trois Communautés. Cela a abouti en mai 2019 à la signature des protocoles réglant les travaux du guichet central, dont la vocation consiste à être activé après une attaque terroriste ou une catastrophe majeure. L'objectif du guichet central est d'offrir un point de contact central aux victimes. Il sera accessible par des canaux physiques centralisés: par téléphone, mais aussi via un site internet.

Il est prévu que le guichet central contacte des personnes de référence au sein des Communautés pour qu'un gestionnaire de

Ils avaient clairement l'intention de se livrer à des actes de violence. Toute velléité de radicalisation doit être tuée dans l'œuf, y compris sur internet.

Mijnheer Dallemagne, u hebt verwezen naar het rapport van 2016, dat in 2017 bijgewerkt werd; een nieuwe update zou inderdaad interessant zijn. De visums voor imams vallen niet onder mijn bevoegdheid, maar onder die van de heer Mahdi.

Durant le ramadan, quelque quatre-vingt imams, principalement marocains, se rendent dans de petites mosquées sans imam fixe, mais ils n'ont pas pu le faire l'année dernière en raison de la crise sanitaire. Il en sera probablement de même cette année. De nombreuses mosquées sont, du reste, fermées.

Tijdens de vorige legislatuur werden er werkgroepen opgericht om werk te maken van een eenmalige expertise. Een enkele verzekeraar zal de medische expertise regelen en Medex zal een enkele expertise uitvoeren voor de overheid.

De taken van het uniek loket voor de slachtoffers werden vastgelegd door een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de FOD Justitie en de Gemeenschappen. In mei 2019 werd er een protocol ondertekend waarin de werkzaamheden van het centraal loket geregeld werden. Dat centraal loket dient geactiveerd te worden na een terroristische aanslag of een grote ramp. Het loket moet referentiepersonen in de Gemeenschappen contacteren opdat er binnen de 24 tot 48 uur een dossierbeheerder aangewezen wordt; die dossierbeheerder zal de slachtoffers binnen de 48 uur contacteren en hen begeleiden bij de stappen die ze moeten zetten.

Slachtoffers kunnen online de 'Gids voor Belgische slachtoffers

dossier soit désigné, lequel prendra contact avec les victimes dans les 48 heures et les assistera dans les démarches à entreprendre, aussi bien à l'échelon fédéral que régional. Il assurera le suivi et la coordination, tout en pouvant détecter les problèmes vécus dans l'accompagnement des victimes. Ces dernières peuvent consulter le site internet "Guide pour les victimes belges d'une attaque terroriste à l'étranger", qui sera actualisé pour toutes les victimes.

Madame Rohonyi, je me permets de vous contredire lorsque vous affirmez que ce guichet ne permet aucunement de les aider dans leurs démarches administratives. Or nous cherchons précisément à y remédier de manière proactive, comme je l'ai dit.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de voorzitter, mijn excuses voor de duur van mijn toelichting. Ik heb geprobeerd op de meeste vragen een antwoord te geven.

01.15 Minister **Annelies Verlinden**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minster, dames en heren parlementsleden, bedankt voor al uw uiteenzettingen.

Elke vraag op zich verdient eigenlijk een ruimer debat. Ik kijk daarom naar het Parlement om de werkzaamheden in dat verband verder te organiseren. Ik heb alle vragen en beschouwingen in elk geval met veel aandacht beluisterd.

De documentatie die u bezorgd werd, is in ieder geval heel uitgebreid en bevat al enkele antwoorden op de vragen. Graag geef ik nog enkele aanvullingen mee. In voorkomend geval zal ik daarbij verzoeken om de vraag als een schriftelijke vraag in te dienen, zodat ik een meer gedetailleerd antwoord kan verschaffen, of als mondelinge vraag herin te dienen, zodat we erop kunnen terugkomen in de commissie voor Binnenlandse Zaken en zodat ik meer, al dan niet technische, details kan geven.

Avec mon collègue de la Justice, nous travaillons d'arrache-pied à la mise en œuvre des recommandations de la CEP (Counter Extremism Project). Comme vous pouvez le constater, un travail conséquent a déjà été réalisé par tous les services. Ce gouvernement libère notamment d'importants moyens pour que nos services de sécurité puissent travailler de la manière la plus efficace et la plus ciblée possible. Pas moins de 310 millions d'euros vont être dégagés pour la police fédérale au cours de cette législature. Mais nous n'investissons pas uniquement dans la police, nous continuons aussi d'investir dans des moyens, une capacité, des technologies, une infrastructure supplémentaire pour le Centre national de Crise et l'OCAM.

Sommigen onder u verwijzen naar het realiseren van een cultuuromslag. Dat is niet iets wat men van vandaag op morgen kan doen. Dat is een werk van vele jaren. Het is mijn overtuiging dat we daaraan moeten blijven verderwerken en dat we de opdrachten die al werden uitgevoerd verder moeten bestendigen door de bestaande structuren en communicatienetwerken te consolideren.

van een terroristische aanslag in het buitenland' raadplegen. Deze site (aanslagenbuitenland.be) wordt steeds up-to-date gehouden.

01.15 **Annelies Verlinden**, ministre: Les questions méritent en fait un débat plus large. Certaines questions ne pourraient-elles être réintroduites?

Samen met de minister van Justitie voeren wij de aanbevelingen van het CEP (Counter Extremism Project) uit. Er werd al heel veel werk gerealiseerd. Deze regering trekt aanzienlijke middelen uit opdat onze veiligheidsdiensten efficiënt en doelgericht kunnen werken. Er zal tijdens deze legislatuur niet minder dan 310 miljoen euro uitgetrokken worden voor de federale politie. Wij investeren ook in een capaciteit, in technologie en in bijkomende infrastructuur voor het Nationaal Crisiscentrum en OCAD.

Un changement de culture est un processus qui dure de nombreuses années. Nous devons continuer à cimenter la confiance entre les divers services et les différents niveaux. J'insiste pour qu'un débat puisse avoir lieu à in-

In elk geval is het belangrijk om te blijven verderwerken aan de relatie en het vertrouwen tussen de verschillende diensten en beleidsniveaus. Het staat u uiteraard vrij om de betrokkenheid van alle partners te verhogen, maar het zou mijn aanbeveling zijn om op regelmatige basis een debat te voeren in het Parlement om die aanbevelingen en de voortgang te agenderen, te bespreken en te kijken waar we de komende maanden en jaren staan.

Zoals gezegd, zal ik nu ingaan op een aantal vragen die collega Van Quickenborne nog niet heeft behandeld, in de hoop op deze manier alvast wat meer toelichting en informatie te verschaffen. Ik zal de volgorde van de sprekers wat proberen volgen zodat we wat structuur in de vragen krijgen.

Een eerste vraag van de heer Metsu ging over de voortgang, de vrees om te slabakken wat betreft de aanbevelingen die al werden geformuleerd en over de aanpak van deze en de vorige regering. Ik heb vandaag in deze commissie bijna unisono gehoord dat het ieders wil is om de goede initiatieven, waarvan er al bepaalde tijdens de vorige legislatuur werden gerealiseerd, te consolideren, eventueel bij te sturen en te evalueren.

Er ligt nog heel wat werk op de plank en we mogen niet op onze lauweren rusten. Dat doen we zeker niet. Dit is iets dat blijft evolueren. Dit is een problematiek die nooit afgehandeld zal zijn en die evolueert. De context en de situatie in het dichte of verre buitenland blijven veranderen. Dit zal een werk zijn waarover we mekaar nog heel vaak zullen terugzien.

Collega D'Haese, u had een vraag over de reorganisatie van DJSOC en de status daarvan. De werking werd intussen geëvalueerd en gereorganiseerd met acht uitgangspunten van de POC als leidraad. Om een overlapping te vermijden en de informatie-uitwisseling met de diensten Terro van vooral de vijf grootste FGP's te vermijden, werd tussen DJSOC en elke FGP een SLA afgesloten. Dat heeft reeds veel problemen opgelost die door de POC werden aangekaart inzake bijvoorbeeld het naast elkaar werken en het niet delen van bepaalde informatie. DJSOC Terro voert geen strikt operationele opdrachten uit, zoals u wellicht weet, maar coördineert en ondersteunt de FGP's, al dan niet op hun verzoek. Daardoor wordt ook de geïntegreerde werking met andere partners, zoals de Staatsveiligheid, de Militaire Veiligheid; het Crisiscentrum maar ook het OCAD beter gevrijwaard.

De informatiedoorstroming en -deling met organen zoals de nationale en lokale taskforces, de samenwerking met de parketten in de schoot van het JDC-concept werd uitgewerkt in samenwerking en in de geest van de ideeën die al deze partners daarover hadden.

U heeft intussen wellicht ook gehoord over het plan van de nieuwe directeur-generaal van de Federale Gerechtelijke Politie met betrekking tot het duidelijk en gestructureerd beleid, wat hij omschreven heeft DGJ 3.0. Daarbij is heel belangrijk dat die FGP mee kan evolueren met de tijdsgeest en alle daaraan gekoppelde noden.

In dat licht en vanuit die insteek zal de Algemene directie van de FGP de komende jaren investeren in vijf kerndomeinen om op die manier te evolueren naar een dynamische, moderne en gespecialiseerde

tervalles réguliers au Parlement en vue de faire le point sur l'avancement de la mise en œuvre des recommandations.

Chacun ambitionne de consolider les initiatives déjà réalisées et de les ajuster si nécessaire. Nous ne devons pas nous reposer sur nos lauriers. Le dossier ne sera jamais clôturé étant donné que la situation évolue en permanence.

Le fonctionnement de la DJSOC a été évalué et organisé en prenant huit principes de la commission d'enquête parlementaire comme fil conducteur. De nombreux problèmes par rapport au manque de partage de l'information ont été solutionnés par un accord entre la DJSOC et chaque PJF. La DJSOC coordonne et soutient les PJF. Le fonctionnement intégré qui comprend la Sûreté de l'État, la sécurité militaire, le Centre de crise et l'OCAM est mieux garanti. La circulation de l'information entre des organes tels que les *task forces* nationales et locales et les parquets est mise au point.

Le nouveau directeur de la PJF a présenté un nouveau plan qui permet à la PJF d'évoluer dans l'esprit du temps. La direction générale investira dans cinq domaines essentiels, dont les techniques et technologies – les technologies de l'information et l'analyse de données – ainsi que le recrutement de profils spécialisés.

Des profils spécifiques, tels que des islamologues et des analystes, ont été engagés au sein des PJF dans le cadre de la lutte contre le terrorisme. Des appels à candidature ont été lancés pour de nouveaux postes à pourvoir au sein de la PJF. Le recrutement est en cours. Des concertations sont organisées chaque semaine avec le commissaire général pour suivre l'évolution de l'enrôlement.

Nous devons en effet accomplir notre travail le mieux possible

gerechtelijke politie. Daarbij zijn voor mij twee elementen bijzonder belangrijk. Ten eerste, de investering in technieken en technologieën: alles wat te maken heeft met IT en data-analyse, bepaalde licenties die moeten verworven worden. Daarnaast is het ook belangrijk om gespecialiseerde en specifieke (senior)profielen te rekruteren, eventueel met een laterale instroom.

In het domein van het terrorisme is binnen de FGP's in een aantal specifieke profielen voorzien, zoals islamologen en analisten. Op een meer algemene wijze dient de gerechtelijke politie, ons inziens, te beschikken over een groot aantal gespecialiseerde functies. Zoals ik al herhaaldelijk heb gezegd, hebben wij de vacatures voor 450 nieuwe rollen binnen de FGP opengesteld. Wat mij betreft, gaan die in de eerste plaats naar die gespecialiseerde profielen, zoals IT-experten. Die rekruteringen lopen momenteel. Wij proberen ook een intensieve campagne daarrond te voeren. Onze hoop en verwachting is dat het Sky ECC-dossier heeft bijgedragen aan de *employer branding*-campagne omdat de politie daar het beste van zichzelf heeft laten zien en op die manier mensen warm kan maken voor een job en een boeiende carrière bij de politie. Die rekrutering loopt. Wij hebben wekelijks overleg met de commissaris-generaal om de evolutie van de instroom op te volgen. Wij volgen die zeer goed op.

Collega D'Haese, u had een vraag over de werving en selectie in het bijzonder. Als ik goed geluisterd heb, heeft ook collega Geens verwezen naar de middelen en mensen. Ik deel helemaal uw standpunt, collega Geens, dat wij met de mensen en middelen die wij hebben, moeten proberen om zo ver mogelijk te lopen en ons werk zo goed mogelijk moeten proberen te doen. Het is uiteraard niet nieuw dat wij ook investeren in een versterking, een grotere instroom. Het is daarbij zeer belangrijk dat wij werken aan de diversiteit binnen de politie zodat de politie een weerspiegeling kan zijn van de maatschappij die zij dient. Daarbij is het geen geheim dat wij bepaalde loonschalen zo goed mogelijk moeten maken om de aantrekkelijkheid van die rol, ook ten aanzien van de private sector, waar er een grote *rush on talent* is voor IT-experten, mogelijk te maken binnen de politie. Het is mijn overtuiging dat wij daarbij moeten denken aan consultancy of bijvoorbeeld interimcontracten om de rekrutering van de gespecialiseerde profielen verder te faciliteren.

Daarnaast kunnen we ook out of the box denken wat betreft de versterking. Zo kan men denken aan jobstudenten en interimcontracten om de ploeg van de politie groter te maken. Om dat allemaal te faciliteren zijn de softwarepakketten vernieuwd en verbeterd, om heel het personeelsbeleid te ondersteunen.

Wat de rekruteringsprocedure zelf betreft, werken we aan een nieuwe concept. De teksten worden momenteel voorbereid, zowel voor de interne als voor de externe instroom bij de politie. De lancering van dit nieuwe concept zou wat ons betreft kunnen gebeuren in Q2 van dit jaar, binnenkort dus. Ook dit moet bijdragen aan de versterking.

Er is een nieuw personeelsplan opgesteld om de functies goed te kunnen alloceren bij de lokale en federale politie en bij alle specifieke diensten binnen de federale politie.

U hebt wellicht vernomen dat wij intussen ook praten met de vakbonden over het sectoraal akkoord. De krachtlijnen daarvan zullen

avec les personnes et les moyens dont nous disposons. Nous cherchons à accroître la diversité au sein de la police afin que celle-ci devienne le reflet de la société. Nous devons optimiser certaines échelles de traitement afin de renforcer l'attractivité de la profession. Il faudra également envisager de faire appel à des consultants et à des intérimaires pour les profils spécialisés.

En ce qui concerne le renforcement de l'effectif, nous pouvons sortir des schémas classiques. Nous pouvons compléter l'effectif policier avec des travailleurs intérimaires et des étudiants jobistes. Les logiciels en matière de politique de personnel ont été modernisés dans ce sens. Nous souhaitons, en outre, améliorer la procédure de recrutement. Des textes à ce sujet sont en cours de rédaction et le nouveau concept sera lancé prochainement. Un nouveau plan de personnel a été élaboré afin de pouvoir répartir adéquatement les différentes fonctions. Les négociations de l'accord sectoriel se poursuivent entre-temps avec les organisations syndicales et les lignes de force de cet accord influenceront aussi sur le recrutement. Nous espérons engranger des progrès au cours de ces prochains mois.

Le rôle des officiers de liaison reste crucial dans le cadre de la coopération internationale. Tous ont accès à la Banque de données Nationale Générale par le biais de l'application Be Secure. Le réseau des officiers de liaison a fait l'objet d'une évaluation et un poste a été ouvert à Londres. La police fédérale et la Sûreté de l'État ont signé un protocole portant sur l'échange d'informations classifiées entre officiers de liaison bilatéraux. Nous examinons si des officiers de liaison supplémentaires doivent être déployés dans certains pays ou certaines régions.

Nous avons analysé la coopéra-

uiteraard ook relevant zijn voor de rekrutering in de toekomst. Dat gesprek loopt en wij hebben daar een timing voor opgesteld. In de komende maanden hopen we vooruitgang te kunnen boeken.

Mijnheer D'Haese, u had ook een vraag over de internationale politiesamenwerking. Ik meen dat ik daar vorige week ook al iets over gezegd heb en ik zal het dus kort houden. De verbindingsofficieren blijven in elk geval een cruciale rol spelen in de internationale samenwerking. Zij hebben in het buitenland intussen allemaal toegang toe de Algemene Nationale Gegevensbank via de applicatie Be Secure. Er is een evaluatie gemaakt van het netwerk van verbindingsofficieren en er is een post geopend in Londen. De federale politie en de Veiligheid van de Staat hebben een protocol ondertekend voor het organiseren van de informatiefloed voor het omgaan met geclassificeerde informatie door de bilaterale verbindingsofficieren.

De beeldvorming wordt ook op punt gesteld en geactualiseerd voor het Belgisch internationale politiebeleid, waarbij het netwerk opnieuw zal worden geëvalueerd. Er zal bekeken worden of er bijkomende plaatsing nodig is van verbindingsofficieren in bepaalde landen of bepaalde regio's, en of dit kan bijdragen tot de internationale politiesamenwerking en dus ook de veiligheid in België.

U weet ook dat er een analyse werd gemaakt voor de samenwerking tussen België en Turkije. Dat is ook zeer belangrijk voor ons land. Op basis daarvan werd beslist om de verbindingsofficier in Turkije in Istanbul te laten. Daarentoeft is er een bilateraal actieplan afgesloten voor de periode 2019-2020. De uitvoering daarvan is wat vertraagd omwille van de COVID-19-pandemie, maar blijft zeker op de agenda staan, gelet op het belang waar ik net al naar verwees.

In een andere vraag had u het over de bestuurlijke politie en de bestuurlijke handhaving. Daarover hebben we al aangekondigd dat we werk willen maken van de wetgeving omtrent bestuurlijke handhaving, om op die manier lokale besturen en burgemeesters een efficiënte tool te geven om georganiseerde criminaliteit te kunnen aanpakken. U weet dat hierover al werkzaamheden verricht zijn en dat er ook wel wat zorgen en vragen waren van de Raad van State. Ook met het dossier Sky ECC is het zeer duidelijk geworden dat we de illegale witwasoperaties moeten aanpakken. Dan kan een uitbatingsvergunning op basis van een wetgevend initiatief bestuurlijke handhaving wel een rol spelen.

Als ik het goed heb, had u verder ook nog een vraag over de integriteit binnen de politie. Er zijn een heel aantal aspecten die daarmee verband houden. Ik denk dat het enorm belangrijk is. We hebben het vaak over respect van en voor de politie, daarin speelt integriteit een cruciale rol. Op wetgevend vlak denken we aan verschillende activiteiten, allereerst een hervorming van de tuchtwet. Daar maken we ook effectief werk van en dat staat los van de debatten over het sectorale akkoord, maar het is nodig om een goed werkgeversinstrument te kunnen zijn met bescherming van alle rechten van werknemers, en om te kunnen optreden tegen eventuele malversaties binnen de politie.

Wij werken eveneens aan een nieuwe wetgeving rond het melden van integriteitschendingen, waarbij vertrouwenspersonen in plaats kunnen

tion avec la Turquie et il a été décidé de laisser l'officier de liaison à Istanbul. Si elle a été retardée par la pandémie, l'exécution du plan d'action bilatéral 2019-2020 reste toutefois d'actualité.

En matière de police et d'approche administratives, nous souhaitons développer de nouveaux dispositifs législatifs de manière à doter les pouvoirs locaux d'un instrument de lutte contre la criminalité organisée. Le Conseil d'État a formulé des observations sur le travail effectué et nous les examinerons. Le dossier Sky ECC a clairement mis en lumière la nécessité de lutter contre les opérations de blanchiment. La délivrance d'une autorisation d'exploitation sur la base d'une initiative législative en matière d'approche administrative peut jouer un rôle dans ce domaine.

L'intégrité des forces de police est de la plus haute importance et le respect à l'égard de la police, mais aussi le respect de la part de la police, constituent des éléments essentiels dans ce domaine. Nous réfléchissons à diverses initiatives législatives et en priorité à une réforme de la loi disciplinaire. Il nous faut un instrument adéquat nous permettant d'agir contre les malversations au sein de la police, tout en respectant les droits des travailleurs.

Nous préparons également une nouvelle législation relative à la notification des atteintes à l'intégrité, qui conférera un rôle capital aux personnes de confiance. Nous envisageons également l'élaboration d'une base légale pour permettre une surveillance du personnel durant l'ensemble de la carrière. La notion de leadership éthique revêt également une importance capitale.

Il convient bien évidemment de mettre fin à la consultation illégale de bases de données étant donné que des informations peuvent ainsi

gesteld worden en een cruciale rol spelen. Momenteel wordt er een procedure uitgewerkt. Het zou ook goed zijn om een wettelijke basis te creëren om een personeelsscreening gedurende de hele loopbaan bij de politie te kunnen uitvoeren. Dat gebeurt vandaag reeds bij aanvang, maar dingen kunnen ook tijdens een carrière een andere wending. Dat is een van de werkpunten waaraan wij denken.

Een van de cruciale elementen om de integriteit bij de politie te bewerkstelligen, is ethisch leiderschap. Voorbeeldgedrag en assertieve bespreking van een aantal problemen die er zijn in een korps, moeten zowel negatief als positief behandeld kunnen worden. Ook leidinggevend en bij de politie moeten voldoende gevormd en bijgestaan worden om dat ethisch leiderschap te kunnen tonen.

In dat verband wordt gelet op de beeldvorming en ervaringen in het verleden de illegale consultatie van databanken, een specifieke vaststelling, aangepakt. Daaraan moet inderdaad paal en perk gesteld worden, omdat op die manier ook informatie de verkeerde richting kan uitgaan. Het politieapparaat is uiteraard slechts zo solide als de eventuele gaten. Wij zetten dus onze schouders onder dat werkpunt.

Mijnheer Van Hecke, u stelde vragen over de opvang van psychisch getraumatiseerde politiepersoneelsleden. Die expertise zit momenteel bij het stressteam. De psychologen in dat team hebben extra opleiding gevolgd om die politiepersoneelsleden bij te staan. Sommige politiezones doen een beroep op een extern stressteam of werken met een eigen stressteam. Bij de federale politie wordt het stressteam ingeschakeld op verschillende momenten bij psychotherapeutische ondersteuning, naar gelang van het tijdstip waarop het op de hoogte wordt gebracht van de situatie of een aanvraag krijgt. Zowel de lokale als de federale politie heeft daarvoor een apparaat ter beschikking. Het stressteam bij zowel de lokale als de federale politie biedt primaire preventie aan via opleidingen aan het personeel en aan de leidinggevend en, omdat zij moeten omgaan met de mensen in een traumasituatie.

Het meer reactieve, het omgaan met zo'n trauma, is ook belangrijk. Men kan ook optreden op het moment dat er zich zo'n potentieel traumatiserend incident voordoet. Daarvoor is een wachtdienst bij de federale politie beschikbaar, die op elk moment tussenbeide kan komen wanneer die op de hoogte wordt gebracht van een moeilijke situatie. Het kan daarbij gaan om debriefings, het verstrekken van psycho-informatie, individuele of groeps gesprekken. Het wordt ook overgelaten aan de omstandigheden of de beoordeling van de betrokken psychologen welke mechanismen ze dan inzetten om de betrokken personeelsleden bij te staan.

Madame Zanchetta, vous avez posé une question concernant les JDC et JIC mais mon collègue Van Quickenborne y a déjà répondu.

Des questions ont été posées par Mme Zanchetta, M. Moyaers et M. Dallemagne concernant la banque de données sécurité. Comme je l'ai déjà mentionné la semaine dernière, la nécessité d'un changement culturel pour le partage des informations du principe du *needs to know* à celui du *needs to share* reste d'actualité. La réalisation d'une Banque-Carrefour de la sécurité, conformément au document de vision qui a été finalisé par les partenaires impliqués en 2020, est un défi devant lequel nous ne reculerons pas et sur lequel

aboutir dans des mains indues.

Certaines zones de police font appel à une équipe externe ou interne de gestion du stress pour l'accueil des membres du personnel ayant subi des traumatismes psychiques. À la police fédérale, le stress team intervient à divers moments du soutien psychothérapeutique. Ces équipes fournissent également des services de prévention primaires par le biais de formations au personnel et aux fonctions dirigeantes.

S'il est important de pouvoir s'occuper d'une personne traumatisée, il est également crucial de réagir en cas de situation traumatisante. C'est pourquoi la police fédérale dispose d'un service de garde capable d'intervenir à tout moment en cas de confrontation à une situation précaire. Il est décidé au cas par cas de la méthode utilisée, en faisant appel ou non à des psychologues, pour aider les membres du personnel concernés.

We hebben een mentaliteitswijziging nodig als het gaat over gegevensuitwisseling. We moeten overstappen van het 'need to know'-principe naar het 'need to share'-principe. De Kruispuntbank Veiligheid, volgens de visietekst die de partners opgesteld hebben in 2020, is een uitdaging die we hoe dan ook zullen aangaan. We willen geen nieuwe databank creëren,

nous continuerons à travailler dans les mois à venir.

Nous ne visons pas une nouvelle base de données distincte mais plutôt un système efficace d'interconnexions sécurisées entre les différentes bases de données existantes des services de sécurité. Avec l'attribution du projet e-police, nous avons déjà fait un grand pas en avant. Ensuite, nous devons voir comment nous pouvons aller plus loin dans l'interconnexion des différentes bases de données, et surtout des sources authentiques internes et externes. Le concept évoluera d'une situation de base de données qui existe en parallèle vers une vue intégrée de l'information, soit à l'intérieur de la police soit à l'extérieur de la police. Cette vue intégrée doit toujours être adaptée au profil de l'utilisateur et au contexte spécifique dans lequel celui-ci est en train de travailler. Chaque intervenant policier se trouvera de cette façon à un carrefour d'information où l'information qu'il reçoit est ciblée et pertinente. Cela nous aidera beaucoup.

Dit zal een aanzienlijke investering vragen vanuit ICT en de verschillende veiligheids- en inlichtingendiensten. Het samenbrengen van al die gegevens komt tegen een aanzienlijke kostprijs. Bovendien gaat dat ook gepaard met een langetermijnplanning. Dat is immers niet iets wat we van vandaag op morgen kunnen realiseren.

Verschiedende IT-projecten met verschillende planningen, met inbegrip van de nodige budgetten, zijn al jaren vooraf gepland. We mogen de Kruispuntbank, maar ook de bestaande ICT-projecten die al lang gepland zijn, niet in het gevaar brengen. Dit is met stip een van de prioriteiten omdat het heel belangrijk is om die informatie te kunnen blijven delen.

Concernant les questions de Mme Zanchetta et M. Moyaers à propos du Plan R, je peux indiquer que celui-ci évoluera vers une note stratégique sur l'extrémisme et le radicalisme et permettra d'établir des structures et des méthodes de travail uniformes dans lesquelles chaque partenaire disposera d'un cadre de référence identique et clair.

Het Plan R werd, zoals u allicht weet, niet goedgekeurd door de deelstaten. Er is daarover al een interfederale IKW geweest. De teksten van het samenwerkingsakkoord worden nu aan een laatste GDPR-check onderworpen. Wij hebben als duidelijk doel om de teksten in de komende weken een eerste keer ter discussie voor te leggen aan de deelstaten om op die manier verder te gaan.

Mijnheer Depoortere, wat veiligheid betreft, liet u zich uit over de rol van de wijkagenten en de wijkteams. Ik onderschrijf dat het belang van de wijkteams en *community policing* essentieel is, ook om bepaalde signalen op te pikken en contact te houden met wat er leeft op het terrein. Ik heb dan ook al in mijn beleidsverklaring aangegeven dat de functie van wijkinspecteur aantrekkelijker moet worden. In veel

maar we willen werk maken van een veilige interconnectiviteit tussen de verschillende databanken van de veiligheidsdiensten. De toewijzing van het project e-police is al een grote stap in die richting. We gaan naar een geïntegreerd beeld van de informatie, zowel binnen als buiten de politie, dat toegespitst zal zijn op het profiel van de gebruikers en hun specifieke werkcontext. De gebruikers zullen dus gerichte en relevante informatie te zien krijgen.

Cela requerra des investissements considérables dans les TIC et les différents services de sécurité et de renseignement. Le regroupement de toutes ces données représente un coût très important et implique une planification à long terme.

Plusieurs projets TI assortis de plusieurs planifications, en ce compris les budgets nécessaires, sont prévus depuis des années déjà. Nous ne pouvons mettre en danger la Banque Carrefour ni les projets TIC existants. Ceci constitue précisément l'une des priorités car nous devons pouvoir continuer à partager l'information.

Dankzij het Plan R, dat zal evolueren naar een strategische nota over extremisme en radicalisme, zullen er uniforme werkmethodes ingevoerd kunnen worden waardoor elke partner over een duidelijk referentiekader zal beschikken.

Le Plan R n'a pas été approuvé par les entités fédérées. Un groupe de travail intercabinets interfédéral a été tenu. Les textes de l'accord de coopération vont être soumis à un dernier contrôle de conformité au RGPD. Nous voulons, au cours des prochaines semaines, présenter les textes une première fois pour discussion aux entités fédérées.

Les équipes de quartier et la fonc-

gevallen is dat vandaag een soort bijzondere carrière, maar ik denk dat er daarin heel veel toegevoegde waarde zit en dat wij er alles aan moeten doen om de wijkteams en -inspecteurs aantrekkelijk te maken voor iedereen buiten en binnen de politie. Wij moeten ook denken aan wijkteams – dat gebeurt nu al in een aantal steden – waarin niet één wijkagent, maar wijkteams met een aangepaste opleiding op het terrein kunnen gaan en op die manier ook de dialoog en het debat met de jongeren kunnen blijven aangaan. Preventie is immers enorm belangrijk. Minister Van Quickenborne sprak al over de scholen, maar ook preventie op het terrein met de wijkteams kan een determinerend verschil maken.

Mijnheer Depoortere, u verwees ook naar een brief over de beveiligingsfunctie in de luchthaven van Brussel. Ik heb die brief niet gekregen, dus het was mij niet helemaal duidelijk, maar mogelijk heeft het te maken met private beveiliging. Misschien moet u daarover wat meer informatie delen, zodat wij dat samen in detail kunnen bespreken bij een volgende gelegenheid.

Monsieur Pivin, monsieur Dallemagne, vous avez des questions concernant les CSIL qui sont actives en Belgique. Si vous me permettez, cela m'aiderait que vous posiez votre question par écrit, afin que je puisse vous fournir des informations plus détaillées concernant ces chiffres. Ainsi, nous aurons l'occasion d'en parler plus en détail.

Monsieur Pivin, vous avez posé une question concernant le *Passenger Information Unit*, qui collecte déjà aujourd'hui 86 % des données des passagers dans le secteur aérien. C'est un nombre significatif en comparaison des autres *Passenger Information Unit* en Europe.

Étant donné qu'une connexion d'une compagnie aérienne doit chaque fois être paramétrée, sécurisée et testée, nous estimons que nous approcherons des 100 % vers la fin de 2021 ou début 2022.

En ce qui concerne les projets pilotes avec Eurostar et FlixBus qui ont été annoncés dans le passé, nous avons mis le focus en premier lieu sur l'Eurostar. Ce n'est pas une opération évidente, eu égard au fait que l'Eurostar n'a pas l'habitude d'envoyer des données de passagers comme le secteur aérien. Des travaux techniques sont actuellement en cours avec Eurostar et seront également repris avec FlixBus dans le courant de cette année.

En ce qui concerne l'amélioration du PNR, des propositions sont actuellement en cours d'élaboration pour optimiser la base juridique. En outre, l'analyse intelligente des réseaux sous-jacents est encouragée. Il y a également beaucoup de lobbying au niveau de l'Union européenne pour s'assurer que les données PNR reçues sont de qualité maximale et complètes.

tion de police orientée vers la communauté (*community policing*) sont essentielles, y compris pour capter certains signaux. On peut lire dans mon exposé d'orientation politique que la fonction d'inspecteur de quartier doit être rendue plus attrayante, tant à l'intérieur qu'en dehors de la police. La prévention sur le terrain à l'aide d'équipes de quartiers peut également faire une différence déterminante.

Je n'ai pas reçu de courrier au sujet de la fonction de sécurité à l'aéroport de Bruxelles. Il se peut qu'il ait trait à la sécurité privée. Peut-être serait-il utile que M. Depoortere partage davantage d'informations à ce sujet avec moi.

Als u me een schriftelijke vraag zou stellen over de actieve LIVC's in België zou ik daar meer in detail op kunnen antwoorden.

Mijnheer Pivin, de *Passenger Information Unit* verzamelt al 86 % van de passagiersgegevens uit de luchtvaartsector. Dat is tamelijk veel in vergelijking met andere Europese passagiersinformatie-eenheden. Als de verbindingen met de luchtvaartmaatschappijen geparametriseerd en getest zijn, zal dat tegen eind 2021 of begin 2022 bijna 100 % zijn.

Wat de proefprojecten met Eurostar en FlixBus betreft, hebben we ons in eerste instantie gefocust op Eurostar. In tegenstelling tot de luchtvaartsector heeft die maatschappij niet de gewoonte om passagiersgegevens te versturen, zodat het niet evident is. Momenteel zijn er technische werkzaamheden aan de gang en in de loop van dit jaar zal men daar ook bij FlixBus mee aan de slag gaan.

Op dit ogenblik worden er voorstellen uitgewerkt om de rechtsgrond voor het PNR te optimaliseren. Bovendien wordt de slimme data-analyse van de onderliggende netwerken aangemoedigd. Er

wordt stevig gelobbyd op EU-niveau om ervoor te zorgen dat de ontvangen PNR-gegevens van de hoogste kwaliteit en volledig zijn.

Mijnheer Geens, u had nog een vraag over dataretentie. Collega Van Quickenborne heeft daar ook al op geantwoord. Ik sluit mij graag aan bij uw beschouwingen, mijnheer Geens. Privacy is inderdaad een essentieel grondrecht, maar er moet sowieso een solide wettelijke basis zijn voor de veiligheids- en informatiediensten, zodat zij hun werk kunnen voortzetten. Zonder data geen veiligheid. Het evenwicht tussen beide moet zeker voor ogen worden gehouden. Er wordt momenteel gewerkt, zoals collega Van Quickenborne zei, aan die wettelijke basis. Hopelijk volgt er in de komende maanden meer daarover.

En matière de rétention de données, le respect de la vie privée est effectivement un droit fondamental essentiel, mais il faut de toutes façons une base légale solide pour les services de sécurité et d'information, afin qu'ils puissent poursuivre leur travail. Il n'y a pas de sécurité sans données. Il est important de trouver l'équilibre entre les deux. Cette base légale est en phase d'élaboration. Espérons que de nouvelles informations nous parviendront à ce sujet dans les mois à venir.

J'en arrive aux questions de Mme Gabrëls et M. Dallemagne relatives à la radicalisation et au terrorisme.

We hebben inderdaad de golf van IS-terreur gezien in West-Europa tussen 2014 en 2018. Het algemene dreigingsniveau in België zat toen op niveau 3. De aanslagen van 2015 in Parijs en van 2016 in Brussel waren de laatste grote aanvallen van getrainde IS-commando's. Mijnheer Depoortere, er is geen enkel probleem om dat op die manier zo te benoemen en uit te spreken. Bij het begin van uw uiteenzetting was ik even verward over waar u naartoe wilde.

Effectivement, on a assisté à une vague d'attentats terroristes perpétrés par le groupe État islamique en Europe occidentale entre 2014 et 2018. Le niveau de menace général en Belgique était alors fixé au niveau 3. Les attentats de Paris en 2015 et de Bruxelles en 2016 étaient les dernières attaques majeures perpétrées par des membres entraînés du groupe État islamique.

De aanslagen in West-Europa waren uiteraard van een heel ander type. Radicalisering gebeurt via het internet, dat is niet nieuw. Vandaag gebeuren die acties op individuele basis. Individuen handelen op eigen houtje. Op vele vlakken zijn de gebruikte methodes eenvoudiger en ze gebruiken daarbij minder spectaculaire wapens. Door de manier waarop die wapens gebruikt worden, kunnen ze wel bijzonder pijnlijk en impactvol zijn. Doordat het nu gaat om meer individuele acties moet de focus van de veiligheidsdiensten worden verlegd.

Le phénomène de radicalisation se produit sur internet. Aujourd'hui, les actions sont menées de manière individuelle. Si les méthodes utilisées sont généralement plus simples et les armes moins spectaculaires, les dommages causés sont, quant à eux, considérables. Les services de sécurité doivent donc adapter leurs priorités en fonction de ces changements. Depuis l'émergence de ces actions individuelles, la menace a quelque peu diminué, mais n'a pas complètement disparu. La propagande et l'idéologie djihadistes existent toujours et conservent leur influence, raison pour laquelle nous devons continuer à lutter contre ces dernières.

De dreiging is sinds de individuele acties wat gedaald. Dat betekent echter niet dat er geen dreiging of gevaar meer is vanuit die jihadistische hoek. Die propaganda en ideologie bestaan nog steeds en behouden hun invloed. We moeten dus blijven inzetten op het tegengaan van die activiteiten. Dat is ook nog duidelijk geworden bij de aanslagen in Frankrijk en Oostenrijk waarbij het absoluut cruciaal is dat we waakzaam blijven ten aanzien van zulke triggerevents die ook anderen op totaal verkeerde ideeën kunnen brengen.

Zoals collega Van Quickenborne heeft gezegd, is de voorbije jaren de opmars van extreem-rechts gedachtegoed en geweld opgemerkt. Daarmee sluit België aan bij de internationale trend. Ook in andere landen is dat namelijk al gezien. Allicht heeft de economische crisis, maar ook de migratiecrisis daarin een rol gespeeld. Dat moeten we zeker ook blijven opvolgen.

Monsieur Dallemagne, dans ce contexte, la menace des individus est plus grande que celle des groupes. L'importance des réseaux sociaux ne doit pas être sous-estimée. En outre, nous devons veiller à ce que l'extrémisme de droite et le djihadisme ne se renforcent pas mutuellement, car cela ne ferait qu'aggraver la polarisation croissante de la société.

Monsieur D'Amico, les services de police ont également investi dans les mesures de sécurité supplémentaires afin de pouvoir réagir rapidement en cas d'incident lié au terrorisme. S'agissant plus particulièrement de l'aéroport, des contrôles supplémentaires ont été mis en place, à travers le déploiement de nouvelles patrouilles mobiles et dynamiques, le contrôle des routes d'accès et des parkings à l'aide de caméras ANPR ou d'autres mesures structurelles. Je dois citer aussi le contrôle dynamique des accès à la zone de sécurité des bâtiments de l'aéroport ainsi qu'une sensibilisation accrue et un briefing préalable du personnel des sociétés de sécurité des entreprises de transport – y compris privées – opérant sur le site.

L'exécution de ces contrôles est soutenue par l'introduction du rôle du *Behavioural Detection Officer*, que j'ai déjà mentionné la semaine dernière, et dont la tâche consiste à repérer tout comportement inhabituel ou déviant sur la base de caractéristiques très diverses. Les membres de la police judiciaire fédérale, la police aéronautique et la Direction de la sécurisation ont tous suivi cette formation. Cette dernière, qui a été créée en novembre 2017, s'est également vue confier la tâche légale de veiller à la sécurisation des infrastructures de Brussels Airport. Depuis le 1er décembre 2018, 66 effectifs de la DAB sont présents à BruNat.

Dans le cadre de la gestion intégrée des frontières et conformément aux nouvelles attentes que nous impose l'Union européenne, de nouveaux et nombreux défis tels que la mise en œuvre du système européen d'entrée et de sortie nous attendent dans les années à venir.

Ik ga over naar de vragen van de heer Moyaers, die in de eerste plaats een vraag had over de verzadiging van de communicatienetwerken.

ASTRID heeft intussen de spreiding van het radionetwerk verder uitgebouwd, door de bouw van ongeveer dertig extra zendmasten. Ook de capaciteit van het netwerk zelf is structureel versterkt. Sinds mei 2018 maakt een realltime monitoringtool voor de capaciteit van het radionetwerk het mogelijk de situatie op het netwerk op de voet op te volgen en eventueel ook in te grijpen en in gevallen waar dat nodig zou zijn extra capaciteit te activeren.

Ces dernières années, la crise économique et la crise migratoire ont provoqué une montée de l'idéologie et de la violence d'extrême droite, à l'échelle belge comme à l'échelle internationale.

In dat verband, mijnheer Dallemagne, gaat er een grotere dreiging uit van individuen dan van groepen, en het internet speelt een belangrijke rol. We moeten ervoor waken dat rechts-extremisme en jihadisme elkaar wederzijds versterken.

De politiediensten hebben geïnvesteerd in bijkomende veiligheidsmaatregelen om snel te kunnen reageren. Op de luchthaven werden er extra mobiele en dynamische patrouilles ingezet en werd er gezorgd voor camerabewaking op de toegangswegen en de parkings, een dynamische controle van de toegangen tot de veiligheidszone van de gebouwen, bijkomende sensibilisering van het veiligheidspersoneel van de transportbedrijven.

De functie van *Behaviour Detection Officer* werd ingevoerd om ongewoon of afwijkend gedrag te detecteren. De federale gerechtelijke politie, de Luchtvaartpolitie en de Directie Beveiliging (DAB) hebben die opleiding gevolgd. De DAB werd in 2017 opgericht en verzorgt de beveiliging van de infrastructuur van Brussels Airport.

De komende jaren staan ons tal van uitdagingen te wachten, zoals de invoering van het Europese Entry/Exit System.

En ce qui concerne la saturation des réseaux de communication, ASTRID a dans l'intervalle encore renforcé le réseau radio par l'installation de 30 mâts supplémentaires. La capacité du réseau en lui-même a également été structurellement accrue. Depuis le mois de mai 2018, il est possible de surveiller précisément la capacité du réseau radio et d'activer une capa-

Er wordt ook geïnvesteerd in opleiding en training binnen ASTRID door het gebruik van e-learning, en er werd bijkomend geïnvesteerd in Blue Light Mobile, dat beantwoordt aan de specifieke eisen en wensen van de hulp- en veiligheidsdiensten.

Indien het netwerk op bepaalde momenten alsnog overbelast zou geraken, is er een prioritaire toegang tot het netwerk voor de politie en de veiligheidsdiensten.

Het businessplan van ASTRID dat wij hebben kunnen bespreken, voorziet nog verder in de ontwikkeling, de uitrol en de exploitatie van het breedbandradionetwerk voor nood- en veiligheidsdiensten, gebaseerd op 5G. ASTRID heeft de intentie een eigen nationaal kernnetwerk uit te rollen dat ook de functionaliteiten zal kunnen activeren die nodig zijn voor de kritische toepassingen van de toekomst.

Mijnheer Moyaers, u had ook een vraag over oefeningen op de luchthaven. Ik wil u vragen over de specifieke cijfers inzake het aantal oefeningen en de specificiteit van de opleidingen een schriftelijke of een mondelinge vraag te stellen. Dan kan ik u die details bezorgen.

In elk geval, vandaag wordt er al om de twee jaar een oefening georganiseerd op de luchthaven van Zaventem. De volgende komt er binnenkort aan. Zij wordt georganiseerd in overleg en in werking met de gouverneur van Vlaams-Brabant, zodat ook alle hulp- en politiediensten en de veiligheidsdiensten daarbij ingeschakeld kunnen worden en die oefening kunnen volgen.

Mijnheer Moyaers, u had ook een vraag over de noodplanning. De reactie op het terrein in geval van crisis of noodsituatie moet, net zoals het beleid, geharmoniseerd zijn. De eenheid van commando moet daarbij het codewoord zijn. Wanneer er iets gebeurt, is het op het terrein weliswaar niet altijd meteen duidelijk of het wel degelijk gaat over een terroristische aanslag. Daarom is bij de eerste reactie altijd de brandweerofficier betrokken. Zodra het duidelijk is dat het om terrorisme gaat, zal de politie overnemen en betrokken worden. Dat kan beslist worden op het moment zelf op basis van bepaalde protocollen.

Wat de politie betreft, is het duidelijk dat het altijd moet gaan om iemand met een brevet van directeur Operaties.

De KB's waar u naar verwees, regelen een en ander verder inzake de noodplanning, zowel op lokaal niveau als op federaal niveau met de vaststelling van een nationaal noodplan, wanneer het gaat om een terroristische gijzeling of een terroristische aanslag. In dat geval bepaalt het KB van 2019 dat de multidisciplinaire functie van de directeur Operaties uitgeoefend wordt door de officier van de hulpverleningszone op wiens grondgebied de interventie plaatsvindt. Die zal aanwezig zijn op de plaats van de interventie en moet uiteraard ook in het bezit zijn van een bekwaamheidscertificaat, zoals ik net heb gezegd.

Het KB van 22 mei 2019, waar ik net naar verwees, is opgesteld na overleg met de lokale partners. Voor hen moest het vooral heel duidelijk zijn dat de directeur Operaties de eerste plaats heeft in geval

citée suppl ementaire lorsque c'est nécessaire. Des investissements sont également réalisés pour l'organisation de formations chez ASTRID ainsi que pour l'utilisation des services de Blue Light Mobile, un réseau qui répond aux besoins spécifiques des services de secours et de sécurité. En cas de risque de surcharge, la police et les services de sécurité ont un accès prioritaire au réseau. Le réseau radio à large bande pour les services de secours et de sécurité, basé sur la 5G, figure également dans le business plan. ASTRID désire mettre en place son propre réseau de base national pour les applications critiques de demain.

Je pourrai fournir davantage de détails à M. Moyaers s'il me pose une question spécifique sur les exercices menés à l'aéroport. Un exercice est déjà organisé tous les deux ans à Zaventem en concertation et en collaboration avec le gouverneur du Brabant flamand.

En cas de crise ou de situation d'urgence, la réaction sur le terrain doit être harmonisée. L'unité de commandement est essentielle.  tant donné qu'il n'apparaît pas toujours clairement d'emblée qu'il s'agit d'un attentat terroriste, un officier des services incendie est systématiquement associé à la première réaction. S'il s'agit de terrorisme, la police prend la relève et un policier titulaire d'un brevet de direction des Opérations doit toujours être présent dès ce moment-là.

Les arrêtés royaux cités règlent les différents aspects de la planification de l'intervention d'urgence, tant au niveau local qu'au niveau fédéral, avec la définition d'un plan d'urgence national en cas de prise d'otage ou d'attentat terroriste. Dans ce cas, l'arrêté royal de 2019 détermine que la fonction de direction des Opérations doit être confi e à l'officier de la zone d'intervention concernée. Cet arrêté royal a été rédigé après concer-

van een noodsituatie, omdat die een multidisciplinair zicht heeft op het aansturen van de operatie op dat moment, wat bij een noodsituatie uiteraard zeer wenselijk is.

U vroeg ook naar de andere KB's. Het is belangrijk dat het Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid blijft meebouwen aan het verzamelen van alle ervaringen die met betrekking tot dit soort situaties voorhanden zijn, zodat toekomstige situaties kunnen worden voorkomen en het die ervaringen kan delen. Dat komt overigens ook aan bod in de opleidingen die worden gegeven om dat bekwaamheidsattest te kunnen verwerven.

Monsieur Dallemagne, en ce qui concerne l'évolution des moyens pour les services de sécurité, j'y ai fait référence dans l'introduction de mon intervention de ce jour. Comme vous le savez, 310 millions d'euros sont prévus au cours de cette législature pour le personnel et les moyens de la police fédérale et locale. Il faut encore voir comment nous investirons ce montant. Il s'agit en tout cas d'investissements au sens large du terme, c'est-à-dire la technologie, le personnel et les opérations. Ce budget doit servir à améliorer les résultats de nos services de sécurité.

Dit was het voor mijn eerste uiteenzetting. Ongetwijfeld kan het debat worden voortgezet.

01.16 Koen Metsu (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik bedank in het bijzonder de minister van Binnenlandse Zaken, die al over haar beschikbare tijd is gegaan en die ook nog andere katjes heeft te geselen, heb ik net gelezen.

Ik moet toch nog even, zoals gebruikelijk, minister Van Quickenborne corrigeren. Mijnheer de minister, wanneer het gaat over de repatriëring van die moeders – ik blijf het daarover hebben, het zal ook niet de laatste keer zijn –, is het mij wel duidelijk wie er op uw kabinet de orders uitdeelt. Dat hoeft niet noodzakelijk u zelf te zijn. U blijft mij citeren uit een artikel in *De Morgen*. Lees het hele citaat! Als minister is het erg klein om dat op uw manier te interpreteren. Ik heb altijd gezegd om de betrokkenen in die kampen zelf van mekaar af te zonderen en bekijk het *au cas par cas*, zoals men dat ook hier in de gevangenissen zou moeten doen met radicale profielen. Ik heb begrepen dat er al meer dan vierhonderd geradicaliseerde gedetineerden vrij zijn gekomen. Afgelopen vrijdag was u er nog heel trots op dat de twee deradexvleugels met twee keer twintig plaatsen nog altijd niet gevuld zijn. Ik zal ook het verhaal van Noura Firoud niet herhalen: na vijf maanden is zij weer op vrije voeten, zelfs zonder enkelband.

Ik moet nog een correctie aanbrengen. Wanneer het gaat over het garantiefonds, hebt u het erover dat ik het een aalmoes vind. Afgelopen dinsdag prijkt u nog met de voorzitter van V-Europe op de voorpagina's van de kranten, want u zult 300.000 euro ter beschikking stellen aan V-Europe. Ik heb u gefeliciteerd, ik heb u twee tot drie keer toe bedankt. Dat zullen twee coaches zijn voor zowat 1.500 slachtoffers, eentje in Vlaanderen en eentje in Wallonië. Of dat voldoende is, weet ik niet. Afgelopen donderdag, twee dagen later,

tation avec les partenaires locaux.

Quant aux autres arrêtés royaux, il importe que le Centre fédéral de connaissances pour la Sécurité civile continue de contribuer à la collecte de toutes les expériences acquises dans ce type de situations, pour que les situations analogues puissent être évitées et les expériences acquises partagées. Cet aspect est d'ailleurs également abordé dans le cadre de formations spécifiques.

In deze legislatuur wordt er een bedrag van 310 miljoen euro uitgetrokken voor het personeel en de middelen van de federale en lokale politie. Dat bedrag zal geïnvesteerd worden in de technologie, het personeel en de operaties.

01.16 Koen Metsu (N-VA): Je me dois de reprendre à nouveau le ministre Van Quickenborne. Il est mesquin de sa part de ne pas vouloir citer dans leur intégralité les propos sur les mères que j'ai tenus dans *De Morgen* et de leur donner une interprétation personnelle. J'ai toujours affirmé qu'il fallait les séparer dans ces camps et examiner leur dossier au cas par cas, tout comme nous devrions le faire dans nos prisons avec les profils radicaux. Plus de 400 détenus radicalisés ont déjà été libérés. Et vendredi dernier, le ministre ose déclarer avec fierté que les deux ailes Deradex pouvant accueillir chacune vingt personnes n'étaient toujours pas occupées.

Le ministre mettra 300 000 euros à la disposition de V-Europe qui bénéficiera ainsi de deux *coachs* pour quelque 1 500 victimes: un pour la Flandre et un pour la Wallonie. J'ignore si cela sera suffisant. Deux jours plus tard, le ministre annonce qui plus est que le gouvernement va supprimer le

zegt u dat de regering het garantiefonds schrapt. Geen sprake meer van het garantiefonds.

Niet ik maar een slachtoffer dat verbonden is aan V-Europe zegt daarover dat ze een aalmoes krijgen, terwijl de graanschuur leeggeroofd wordt. U moet mij die woorden niet in de mond leggen. Ik herhaal wat een van de slachtoffers heeft gezegd.

De vervallenverklaring van de nationaliteit komt niet meer ter sprake, zegt u. Mag ik de oude Van Quickenborne, als ik die ooit gekend heb, dan een beetje missen?

Wat het assisenproces betreft, zijn er heel goede suggesties gekomen van uw ervaren collega's de heer Geens en de heer Dewael. U hebt al gezegd dat u daar rekening mee zal houden voor het grootste terreurproces dat ons te wachten staat. Hopelijk houdt u ook effectief rekening met hun visies.

Mevrouw de voorzitter, we geraken niet uitgediscussieerd. Dit is onze tweede ronde. De ministers hebben zelf wel gezegd dat het hier, gelukkig, absoluut niet hoeft te eindigen. We moeten echt een regeling der werkzaamheden afspreken. We wachten op dat schema.

Het kan trouwens geen kwaad om ook eens te zeggen wat u niet van plan bent te doen, mijnheer Van Quickenborne. Niet alles moet afgevinkt worden. Als er voortschrijdend inzicht is, volgend op het rapport van de parlementaire onderzoekscommissie, mag dat ook meegedeeld worden met de buitenwereld en met dit Parlement. Het zou toch wel fijn zijn om een schematisch overzicht te krijgen van wat er al gebeurd is, wat de vorige regering al heeft bewerkstelligd, wat er niet meer gedaan zal worden en wat bezig is. In een volgende fase moeten we thematische hoorzittingen organiseren. Ik wil hier die slachtoffers ook wel eens aanhoren en alle experts die de ministers zelf ook hebben aangehaald. Dit wordt ongetwijfeld vervolgd.

01.17 Ortwin Depoortere (VB): Mevrouw de voorzitter, minister Van Quickenborne heeft mij een concrete vraag gesteld, met name of ik samen met hem de strijd wil aangaan tegen alle extremisme. Hij probeerde toen een soort rechts-extremisme te duiden maar het was mij niet echt duidelijk.

Mijnheer de minister, u verwees naar een zeer slecht gemaakte VTM-reportage en naar de brandstichting in een asielcentrum waarvan de daders bij mijn weten nog niet gekend zijn. U verwees misschien ook naar enkele jongens en meisjes van Schild & Vrienden, wier grootste misdaad erin bestond een busje pepperspray in bezit te hebben. Ik wil wel, maar dat kan men toch absoluut niet vergelijken met het islamfundamentalisme dat in Europa aanslagen pleegt.

Mijnheer de minister, nee, ik ga niet mee in uw redenering om een verbod van ideeën en meningen op te leggen via wetgeving. Ik wil geen gedachtepolitie die door de overheid zal worden georganiseerd, want dat is immers uw voornemen. Mijn partij heeft één groot principe, de vrijheid van meningsuiting, uiteraard met uitzondering van oproepen tot geweld. Dat moet strafbaar zijn en dat is ook wettelijk zo bepaald. U zwaait veelvuldig met een citaat van Victor Hugo. Laat mij er een citaat van de Franse filosoof Voltaire bijhalen: "Ik verafschuw wat u zegt, maar ik zal uw recht om het te zeggen altijd blijven

fonds de garantie.

Il n'est plus jamais question de la déchéance de nationalité. De ce point de vue-là, "l'ancien" Van Quickenborne me manque.

Il serait intéressant d'obtenir un aperçu schématique de ce qui a été décidé précédemment, de ce que le précédent gouvernement a déjà réalisé, de ce qui ne sera plus mis en place et de ce à quoi ce gouvernement s'attèle encore. Dans une phase ultérieure, il nous faudra alors organiser des auditions thématiques. Il y aura indubitablement une suite!

01.17 Ortwin Depoortere (VB): Le ministre a tenté de pointer en direction de l'extrémisme de droite, mais ce n'est, somme toute, pas très clair à mes yeux. Il a fait référence à un reportage de VTM – particulièrement mal fait – au sujet d'un acte incendiaire dont les auteurs sont encore inconnus ainsi qu'à quelques membres de *Schild & Vrienden* qui détenaient un petit vaporisateur de gaz poivré. Rien de comparable tout de même avec le fondamentalisme islamique qui commet des attentats partout en Europe. Je ne veux pas entendre parler d'une police de la pensée et je ne veux donc pas davantage d'une interdiction des idées et des opinions. Pour mon parti, la liberté d'expression reste la principale liberté, à l'exception bien sûr des appels à la

verdedigen".

01.18 Philippe Pivin (MR): Madame la présidente, je ne souhaite pas répliquer sur le fond, je veux juste remercier les ministres pour l'effort qu'ils ont fourni pour répondre, cet après-midi, à la multitude de questions qui leur ont été posées.

Je voudrais également indiquer que la suggestion qui a été faite par la ministre de l'Intérieur de procéder par dépôt de questions orales ou de questions écrites ne me semble pas être indiquée. En effet, si tel était le cas, on cloisonnerait alors que l'on a besoin de transversalité. Pour des questions spécifiques, des questions écrites pourraient se justifier. Mais dans le cas qui nous occupe, le ministre de la Justice a suggéré des auditions. C'est, selon moi, dans cette voie que l'on doit se diriger. Cela serait préférable au dépôt de questions ministre par ministre.

01.19 Georges Dallemagne (cdH): Madame la présidente, je voudrais, à mon tour, remercier les ministres pour leurs réponses parfois très précises, parfois plus vagues, ce qui s'explique malheureusement par le format de l'exercice auquel nous nous sommes prêtés aujourd'hui.

J'ai notamment posé des questions sur les services de renseignements qui n'ont pas été dotés de moyens supplémentaires. Mme la ministre de l'Intérieur a répondu pour ce qui concerne la police. Je n'attendais pas de réponses très précises aujourd'hui. Mais se pose à nouveau la question de la méthodologie de travail.

J'entends que le ministre de la Justice et la ministre de l'Intérieur sont ouverts à poursuivre nos travaux. La balle est donc dans notre camp.

Madame la présidente, je souhaiterais que des précisions soient rapidement apportées concernant le format de nos travaux. Je ne pense pas ici seulement à une commission réunie des commissions de la Justice et de l'Intérieur. Comme je l'ai déjà dit, il faudrait aller au-delà avec un ordre des travaux assez précis. J'ai entendu, par exemple, certaines ouvertures sur la question de l'audition du procureur fédéral pour le guichet unique, sur la question du fonds de garantie, sur la question de la Banque-Carrefour, sur la question des joint decision centers and joint information centers. (JDD/JIC) Je souhaiterais que l'on puisse également aborder la question des services de renseignement, la question de la formation des imams.

Il serait effectivement intéressant d'avoir un ordre des travaux et un format pour le Parlement ainsi que la réponse rapide du gouvernement sur ce format.

Kristien Van Vaerenbergh, voorzitter: Ik denk dat we voor vandaag het debat kunnen afronden, mijnheer Dallemagne.

Hartelijk dank aan de beide ministers voor de omstandige beantwoording van de vragen.

Op de vraag van verschillende collega's naar de beide ministers kan ik, ten eerste, antwoorden dat er een vertaling komt van de documenten want een aantal documenten is in het Frans, een aantal andere is in het Nederlands. Dat zou blijkbaar afgesproken zijn in de Conferentie van voorzitters.

Ten tweede, er wordt gezocht naar een betere leesbaarheid van de documenten. Het zou daarom het

violence.

01.18 Philippe Pivin (MR): De suggestie van de minister van Binnenlandse Zaken om te werken via de indiening van mondelinge en schriftelijke vragen is geen goede oplossing: dat zal leiden tot een verkokering terwijl er net een transversale benadering nodig is. Het is beter om hoorzittingen te organiseren.

01.19 Georges Dallemagne (cdH): Ondanks een aantal precieze antwoorden, rijzen er vragen over de werkmethode. Na de voorstellen van de ministers zijn wij nu aan zet. Ik zou meer toelichtingen willen over het format van onze werkzaamheden, los van Justitie en Binnenlandse Zaken, met een preciezere regeling van de werkzaamheden.

meest handig zijn dat alle aanbevelingen worden opgesomd. Daarbij kan dan worden vermeld of de aanbeveling al dan niet is uitgevoerd, of dat ze niet meer zal worden uitgevoerd wegens gewijzigde omstandigheden of voortschrijdend inzicht. Misschien kunnen daarin ook verwijzen naar het huidige document worden gedaan, zodat wij een werkbaar document hebben.

Ik stel aan de commissie voor dat wij na de vakantie, tijdens de eerste twee weken, volgens de agenda's, een regeling van de werkzaamheden organiseren. Wij zullen dan een voorstel uitwerken om eerder thematisch te gaan werken. Er zijn immers reeds verschillende items die reeds zijn aangehaald door de collega's. Rond de slachtoffers noteer ik alvast het garantiefonds waar er toch een bereidwilligheid is om te kijken wat de mogelijkheden zijn in de toekomst. In verband met het unieke loket kunnen we, zoals gesuggereerd door de federale procureur, mevrouw Pellens eens uitnodigen naar onze commissie. Ik denk ook aan het assisenproces en de eventuele begeleiding van slachtoffers daarbij. U bent daar al aan het werken, mijnheer de minister, maar misschien kunnen kleine aanpassingen gebeuren aan die assisenprocedure. Ik denk ook aan de informatie-uitwerking.

Maar wij wachten eerst op het document alvorens terug te komen bij jullie om het te laten afvinken of confirmeren. Ik kijk naar de beide ministers of het mogelijk is om zo een document te produceren? (*Instemming*)

Ik dank iedereen en wens u allen een goede avond.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 18.08 uur.
La réunion publique de commission est levée à 18 h 08.*